

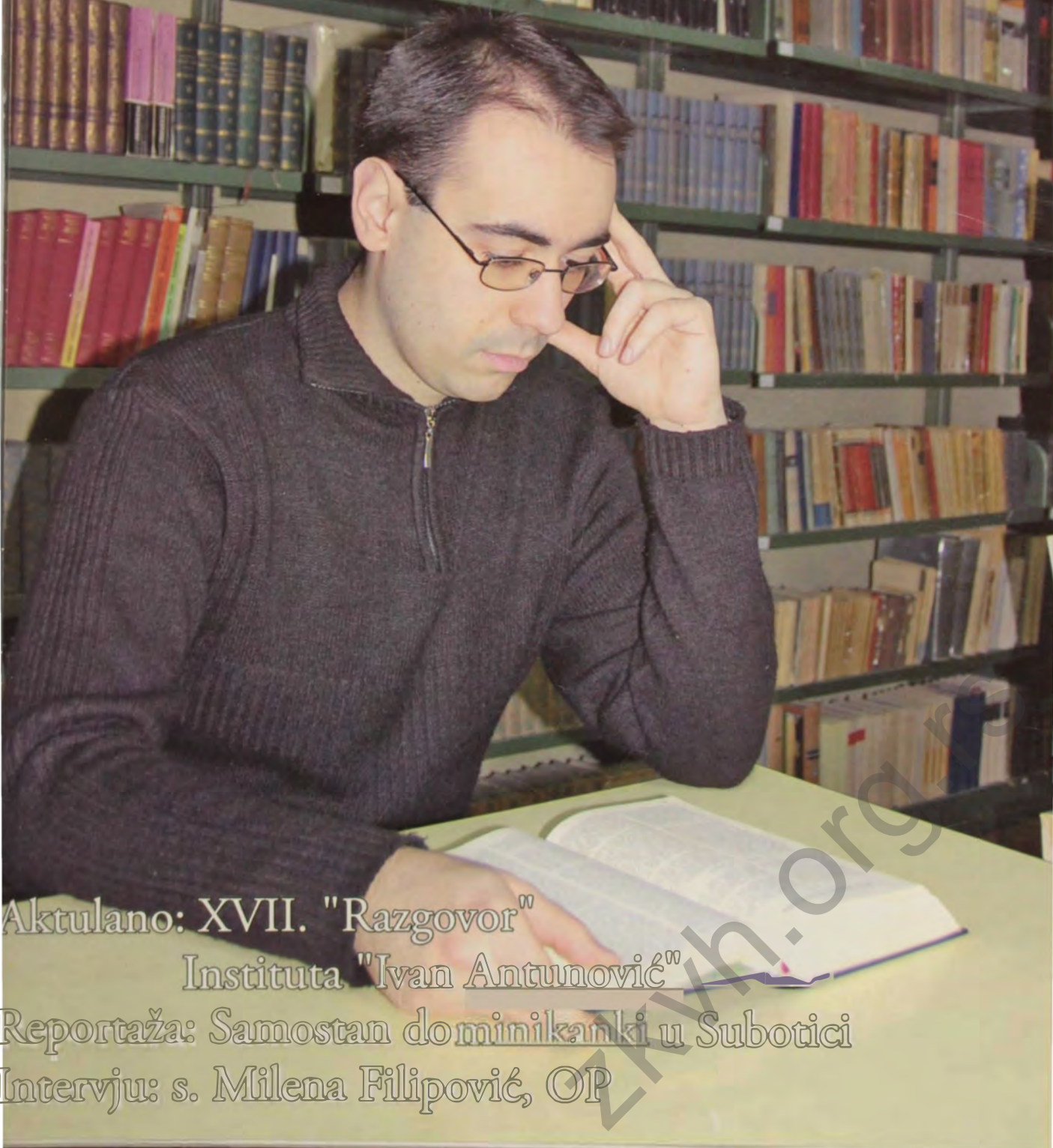

Katolički list

ZVONIK

GOD: XVI BR. 1 (171) Subotica, januar (siječanj) 2009. 100,00 din

Upoznajmo Apostola naroda, čitajmo Bibliju

Aktuelno: XVII. "Razgovor"

Instituta "Ivan Antunović"

Reportaža: Samostan dominikanki u Subotici

Intervju: s. Milena Filipović, OP

Sestre dominikanke u Subotici

Sestre na molitvi u kapelici

Lijepe stare uspomene

XVII. "Razgovor" Instituta "Ivan Antunović"

Nazočni pozorno prate predavanje

U potrazi za odgovorom

Polnoćku u Žedniku predvodio biskup Ivan

Žive jaslice u Sonti

Žive jaslice u Somboru

Župa Sv. Križ

Župa Presv. Trojstvo

Piše: mr. Mirko Štefković

Organiziranost, znak odgovornosti

Ljubav prema bližnjemu, ukorijenjena u ljubavi prema Bogu, na prvome je mjestu i nadasve zadaća svakoga pojedinog vjernika, ali je također zadaća cijele crkvene zajednice, i to na svim razinama. /.../ To ima za posljednicu da ljubav treba također biti organizirana kako bi predstavljala uređen oblik služenja. /.../

Crkvene karitativne organizacije predstavljaju prirodenu joj zadaću u kojoj ona ne surađuje usputno, već djeluje kao subjekt s izravnom odgovornošću, čineći ono što odgovara njezinoj naravi. Crkva se nikada ne može osloboditi služenja ljubavi kao organiziranog djelovanja vjernika a, s druge strane, neće nikada doći do situacije u kojoj neće više biti potrebe za ljubavlju svakoga pojedinog kršćanina, jer čovjek, osim pravednosti, treba i uvijek će trebati ljubavi.

(Benedikt XVI., Deus caritas est, br. 20. 29)

Prije par dana susreo sam se s ovim Papinim tekstovima, koji me nikako ne ostavljaju na miru. Sad su već lijepe nakane i želje za novu godinu polako izbljedjele. Prošao je Božićni ciklus liturgijskog vremena, pa je svakodnevica pomalo, kako već to spontano biva, sjenom zaborava prekrila puno toga, pa tako i mnoge dobre nakane. Međutim, ovi tekstovi su me nekako zatekli. Nisam još sve prepustio zaboravu. Shvatio sam da mi nedostaje nešto što bi mi pomoglo da sve te dobre nakane i želje puno dulje uspijem zadržati u prvom planu.

Uvjeren sam kako je spontanost jedan od najboljih začina svih naših djela, no ukoliko je ona jedini sastojak, često u svojim dobrim zamislima ostajemo nezasićeni, gladni. Ako naše djelovanje proistječe samo iz spontanosti, rijetko ćemo uspjeti učiniti sve ono što smo si zacrtali i na onaj način kako bi to bilo najbolje. Naime, kako je svaku vještinu kojom želimo ovladati potrebno učiti i vježbati da bismo je jednom konačno prisvojili, tako je vjerujem potrebno puno nastojanja i truda da sve ono što našem životu daje dublji smisao u svakodnevnoj strci jednostavno ne propustimo. No, ni taj trud ne bi smio ostati samo na razini spontanosti, jer bi nas početno oduševljenje vrlo rijetko uspjelo odvesti do željenog cilja. Što je onda zapravo potrebno da uspijemo u djelo provesti ono dobro kojim nas Providnost nadahne?

Mislim da se odgovor nalazi upravo u gore citiranim tekstovima: potrebno je da puno toga u našem životu dobije jasniji oblik, odnosno da bude organizirano. Ono što važi za življenje ljubavi prema bližnjemu a tiče se zajednice – Crkve, važi također i na razini svakog pojedinog vjernika. Nije svejedno hoću li barem u grubim crtama isplanirati dan koji me čeka ili ću mu pristupiti onako spontano pa kako ispadne. Drugim riječima, radi se o svjesnijem življenju odgovornosti prema sebi i bližnjima. Možda to zvuči pomalo vojnički, ali bez plana rijetki su slučajevi koji nas ipak mogu dovesti do potrebnog cilja. Vjerujem da je takav pristup svojem životu dobar preduvjet za svjesnije življenje ljubavi prema bližnjemu. Takvim pristupom učimo poštovati tuđe vrijeme i slobodu. Volio bih da nam svima ovaj novi broj *Zvonika* u tome bude barem malim poticajem.

Vaš urednik

Piše: s. M. Jasna Crnković

Poslanje jedne svijeće

– U čemu je naša svrha?, upitala je veća svijeća manju.
– Da gorimo i izgaramo!, odgovorila je manja svijeća.
– Ja na sebi ne vidim plamena. Zašto ne gorim? O, to bi bilo tako lijepo. Ne bih stajala ovdje besposlena.
– A još bi i služila drugima. Naš plamen daje svjetlost koja rasvjetljuje tamu. U svjetlosti se drugi lakše snalaze nego u tami, dodala mala svijeća.

– Pa, da! Ljudi bi u svjetlu mogli lijepo prolaziti jedan pored drugoga, čak bi se i vidjeli. Ne bi se sudarali i rušili jedan drugog. Jedva čekam vrijeme kad ću početi gorjeti! Onda će svima biti ljepše!

U mračnu sobu je ušao čovjek. Uzeo je šibicu, zapalio je i približio svijećama. Svijeće su zablistale u punom sjaju.

– Kako sam sretna!, uskliknula je velika svijeća i počela se ogledavati.

Svjetlost se pružala daleko uokolo nje. Osvjetljavala je prostranu sobu u kojoj su i najudaljeniji predmeti poprimali jasne obrise.

I mala svijeća je gorjela. I ona je pridonosila osvjetljenosti prostorije iako je bila dosta niža. Njena svjetlost je činila da se obližnji predmeti jasno vide. Pored nje je čovjek čitao priču svojoj djeci. Ljudi koji su dolazili posjetiti tu skromnu obitelj razgovarali su i družili se uz svjetlost svijeća. U svjetlosti svijeća majka je pripremala večeru, a djeca su se radošno igrala.

– Vidiš koliko naša svjetlost služi drugima!, rekla je mala svijeća koja je bivala sve manja.

– Da, vidim...!, tjeskobno je odgovorila velika svijeća. Ali i ja sam se nekako počela smanjivati! Više nisam onako lijepa, visoka kakva sam bila! Što mi se to događa?

– Ti goriš i izgaraš! Ako želiš gorjeti i svijetliti moraš nestajati, postajati sve manja, dok se potpuno ne smanjiš. Pogledaj, kako sam se ja već smanjila, još malo pa ću nestati. Žao mi je samo što moja svjetlost neće više biti od pomoći drugima!

– Ali, ja ne želim nestati!, uzviknula je velika svijeća. Kako ću, ako nestanem, moći pomoći drugima? Gasi me, brzo me gasi!

– Ne mogu te ugaziti! Ti si velika, a ja sam sićušna. Ne mogu te doseći! Zašto se želiš ugaziti? Ovi ljudi te trebaju! Kada ja nestanem, jedino ćeš im ti svijetliti!

– Ne želim svijetliti sada, dok svijetliš i ti. Nestat ću ubrzo poslije tebe! Neka me ugase! Neka me upale poslije, ako žele. Ja želim još trajati!

– Žao mi je, velika svijećo! Kada se upališ, tvoj zadatak je da goriš, svijetliš i izgaraš! Ja sam svoje poslanje izvršila. Zbogom! I sretno! Živi radosno svoje poslanje!

I mala se svijeća zauvijek ugasila...

A velika svijeća? Je li ispunila svoje poslanje ili je ostala samo komad voska? To ćete morati otkriti sami!

Održan XVII. "Razgovor" Instituta "Ivan Antunović"

Duh solidarnosti nasuprot globalnoj financijskoj krizi

U okviru Dana biskupa Ivana Antunovića, u Subotici je 16. siječnja u Hrvatskom kulturnom centru "Bunjevačko kolo" održan sedamnaesti "Razgovor" Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović". Okvirna tema "Razgovora" bila je "Crkva i globalna financijska kriza". Gost ovogodišnjeg "Razgovora" bio je **dr. Vladimir Dugalić**, profesor moralne teologije na KBF-u u Đakovu.

putem različitih medija. *Međutim, mislim da je živa riječ još uvijek najjače sredstvo komunikacije a dijalog najbolji način izgrađivanja zajedništva*, istaknuo je dr. Kopilović. Podsjećajući na Krležinu viziju modernog vremena u kojem, kako je pisao: "Boga nema, morala nema, ideala nema, i onoga trenutka kad je čovjek spoznao praznu zemaljsku mehaniku zbivanja, kako je sve na ovome svijetu zapravo dim slu-

naveo problem demografskog razvitka, pandemijske bolesti, problem zaštite djece i obitelji, problem razoružanja i svjetsku prehrambenu krizu. Papa je kao prijedlog za rješavanje tih problema predložio: globalnu solidarnost, pravedniju raspodjelu dobara, izbjegavanje brze zarade, bolji pravni i gospodarski okvir: potrebno je rješavati uzroke, a ne posljedice i promicati socijalni nauk Crkve.

Na početku Razgovora **mr. Andrija Anišić** pozdravio je oko dvije stotine sudionika među kojima je bila i **Ljerka Alajbeg**, generalna konzulica R. Hrvatske u Subotici, **Branko Horvat**, predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća te **mons. Stjepan Beretić**, katedralni župnik i biskupski vikar za pastoral. On je izrazio radost zbog tako lijepog broja sudionika na ovom tradicionalnom okupljanju Hrvata-Bunjevaca koji je nazvan "Razgovor" još daleke 1934. godine pod vodstvom biskupa Lajče Budanovića i mons. Blaška Rajića. Od 1941. godine do 1990. godine Razgovora nije bilo i tada ga je obnovio Institut "Ivan Antunović". "Razgovor" je svake godine posvećen nekoj aktualnoj temi vezanoj za svjetska ili domaća zbivanja u Crkvi i društvu.

Nakon njega okupljene je pozdravio predsjedavajući Instituta **mons. dr. Andrija Kopilović**, koji je u svom pozdravu među ostalim rekao kako je "Razgovor" nastao u vremenu posve različitom od našega vremena. Tada su razgovor i pisana riječ bili redoviti način komunikacije a audio-vizualna sredstva tek na pomolu, dok danas živimo u vremenu inflacije riječi. Zasuti smo informacijama koje do nas dolaze

čajno zapaljene cigarete, san krepane savjesti, što mu preostaje: da ubije sebe ili da ubije druge", dr. Kopilović je zaključio kako globalna financijska kriza nije samo financijska nego je nadasve i iznad svega kriza savjesti. Kriza čovjeka. Kriza čovječnosti. Zapravo, ako moralne norme postanu relativne, ako ideala nema, onda je sve dopušteno, a čovjek je tek igračka u rukama onih koji su davno ugasili glas savjesti. *Čovjek se treba vratiti samom sebi da bi shvatio sebe kao božansku datost i kao društveno suodgovorno biće. Pravda je stožerna krepost bez koje se ne može biti ni bogoobličan, niti čovjek u punini. Mi kao kršćani i kao Crkva trebamo biti suodgovorni za vrijeme u kojem živimo a budućim generacijama utrti put kojim trebaju ići*, zaključio je dr. Kopilović.

U uvodnom dijelu predavanja na temu "Socijalna politika i Caritas pred izazovima suvremene gospodarske i financijske krize", dr. Vladimir Dugalić podsjetio je na poruku Benedikta XVI. za Međunarodni dan mira pod naslovom "Suzbijati siromaštvo, graditi mir", naglašavajući kako je Papa u svojoj poruci naveo pet globalnih problema koji imaju moralne implikacije i izvori su siromaštva danas. Među njima je

U središnjem dijelu predavanja dr. Dugalić je, navodeći brojne papinske enciklike od Lava XIII. do Benedikta XVI., pokazao da je Crkva stavila čovjeka u središte svoga socijalnog nauka. Zatim je podsjetio na temeljne zadatke države i njene socijalne politike kao i na suvremene modele te politike a potom je vrlo konkretno opisao ulogu Caritasa pred izazovima siromaštva i suvremene gospodarske krize. *Čovjek mora biti subjekt a ne objekt djelotvorne ljubavi i cilj pomaganja čovjeku nije zato da ja "steknem zasluge za raj" nego da pružim konkretnu pomoć čovjeku u nevolji. U tom smislu karitativno djelovanje pripada molitveno-liturgijskoj dimenziji Crkve, u njoj izvire i iz nje crpi svoju snagu i po tom se razlikuje od svih drugih zajednica koje pomažu iz humanosti ili solidarnosti*, naznačio je predavač, dodajući kako je ono izraz socijalne dimenzije otkupljenja i ne iscrpljuje se samo na razini materijalnih potreba čovjeka, nego ona uključuje podjednako i duhovne, kulturne i religiozne potrebe i pomoći. Može biti življeno na različite načine te pokriva podjednako i područje osobnog, individualnog angažmana kao i onog organiziranog, institucionalnog, bilo na razini župe, biskupije ili nacionalnoj i internacionalnoj razini. Podsjećajući na encikliku Benedikta XVI. "Deus Caritas est" predavač je ustvrdio kako Crkva kao zajednica mora činiti ljubav ali da ta ljubav treba biti organizirana kako bi predstavljala uređen oblik služenja. U tom smislu nije dovoljno samo, na primjer, da djeca dobiju "božićne darove", nego prije svega da članovi obitelji imaju zaposlenje i pristojnu plaću. *Karitativno djelovanje očituje se, naime, u spremnosti pomoći čovjeku u nevolji, ali ne na način da mu želimo ponuditi samo materijalnu potporu koja ga ponižava i svodi na puki predmet*

asistencije, već u pomoći da izađe iz svog teškog stanja. Ne smije samo liječiti pojave i simptome zla, nego mora posegnuti i iščupati sam korijen zla, zaključio je dr. Dugalić. Osim toga, istaknuo je i druge oblike konkretnog karitativnog djelovanja u Crkvi i društvu: liječiti duhovnu prazninu današnjeg čovjeka, nastalu individualističkim mentalitetom te ga ispunjati duhom solidarnosti i spremnosti za žrtvu; pružati duhovnu nadgradnju jednom društvu i ugrađivati svijest o potrebi zauzeti se za drugoga; promicati pravdu u društvu; usmjeravati prema odgovarajućoj koncepciji zajedničkoga dobra i mijenjati stil života; zalagati se za duh istinske solidarnosti jer samo u jednom svjetonazoru u kome solidarnost neće biti gledana isključivo kao nužni produkt određenog povijesnog trenutka, nego kao vrijednost utemeljena u naravi čovjeka, **moгуće** je shvatiti tu povezanost pravednosti i solidarnosti. Potrebno je pravednost gotovo poistovjetiti sa solidarnošću, i onda na tim temeljima graditi socijalno društvo.

Solidarnost je kršćanska krjepost koja u svjetlu vjere teži da samu sebe nadiđe i da poprimi specifično kršćan-

ske razmjere posvemašnje dobrohotnosti. Duh solidarnosti dat će našem pogledu na svijet novi kriterij prosuđivanja. Taj duh se očituje u pomoći siromašnima, a ostvaruje se putem duha volonterstva i suradnje.

Na kraju predavanja dr. Dugalić je naglasio kako *odgoj za kršćansku dobrotvornost započinje u obiteljima, odgovornim preuzimanjem brige jednih za druge. I na taj način karitativno djelovanje ulazi u područje socijalne politike jer često pripomogne kada nužne potpore sa strane države izostanu.* A za organizirano karitativno djelovanje potrebna je stručnost koja se postiže stalnom edukacijom. Ona mora imati neovisnost o strankama i ideologijama a nadasve mora biti besplatna ljubav. Karitativno djelovanje se može ostvarivati na župnoj razini i to putem pomoći različitim skupinama: siromašni, bolesni (volonteri – udruga); na biskupijskoj razni putem raznih projekata koji će biti dio socijalne politike (pučka kuhinja, savjetovašta, vrtići, centri za djete, za žrtve obiteljskog nasilja, centri za beskućnike), kao i socijalnim zagovaranjem putem peticija i drugim oblicima javnog djelovanja kojima se nastoji utje-

cati na društvene strukture, boreći se protiv nepravde a zalažući se za konkretno poštivanje čovjekova dostojanstva i njegovih prava.

U razgovoru nakon predavanja, desetak sudionika ovoga skupa izreklo je svoje mišljenje o predavanju ili postavilo konkretna pitanja o suodnosu globalnog porasta stanovništva i siromaštva, o problemu niskih mirovina nakon dugogodišnjeg marljivog rada, o potrebi solidarnosti u aktualnoj energetskej krizi koju bi trebali očitovati i predsjednici premijeri Putin i Juščenko. Postavljeno je pitanje i kako izbjeći trend u kojem je profit u središtu gospodarstva a ne čovjek te o problemu Crkve bogatih i Crkve siromašnih u Južnoj Americi i teologiji oslobođenja a neke je zanimala i odluka vlade R. Hrvatske o ukidanju rada u trgovinama nedjeljom.

I ovogodišnji "Razgovor" po broju sudionika ali i u samom svom tijeku potvrdio je opravdanost ovakvog vida susretanja te se organizatori nadaju da će dati i svoj konkretni doprinos "na terenu" u rješavanju problema koji su posljedica globalne financijske i gospodarske krize.

Misa o 121. obljetnici smrti biskupa Ivana Antunovića

Obilježavanje "Dana biskupa Ivana Antunovića" započelo je u nedjelju 11. siječnja u subotičkoj katedrali-bazilici Sv. Terezije, svečanom svetom misom o 121. obljetnici smrti biskupa Ivana Antunovića, preporoditelja bačkih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca, koju je predslavio **mr. Mirko Štefković**, tajnik biskupije. S njim je misu suslavilo još šest svećenika zajedno s katedralnim župnikom **mons. Stjepanom Beretićem** a još nekoliko ih je bilo na raspolaganju za ispovijed. Uz nazočnost lijepog broja vjernika i članova instituta "Ivan Antunović", na misi je pjevao katedralni zbor "Albe Vidaković" pod ravnanjem **s. Mirjam Pandžić**.

U uvodu svete mise, mr. Štefković je navodeći odlomak iz Antunovićevo djela "Razprava o podunavskih i potisanskih Bunjevcih i Šokcih u pogledu narodnom, vjerskom, umnom i gospodarskom" pozvao okupljene vjernike da se upitaju odakle crpe snagu za svoj život i djelovanje, osobito za ono koje se tiče dobrobiti naše bunjevačke i šokačke grane hrvatskoga naroda. Pozvao ih je da prihvate Antunovićevu pouku: "Drvo živi iz zemlje, gdi mu se koren zadubio, te po sitnih žilicah crpi iz nje hranu koja se dili iz stabla po svih granah i grančicah. Al' ova hrana

onda je tek zdrava i za život korisna ako se sljubi s onom koju drvo po svojem lišću i grančicah sisa iz čistog zraka, prima od svitlosti i sjajnosti sunca, vedra i oblačna neba, te se kišom i vitrom razgaljuje, kroza što se pretvara u onu sol, koja prolazi cilo drvo da ga oživljuje i plodom nadaruje." *Molimo Gospodina da on bude ono Sunce koje će nas održati u životu i dati da puno plodova donosimo ostajući čvrsto ukorijenjeni u svoj rod i narod,* zaključio je predvoditelj euharistijskoga slavlja.

U prigodnoj homiliji tumačeći Božju riječ o blagdanu Krštenja Gospodnjega, osobito pjesmu o Sluzi Jahvinom, istaknuo je da je biskup Antunović bio u svom vremenu izabranik Božji koji je bez prevelike buke i galame svojim upornim radom okupljao oko sebe rodoljube koji su poštujući tuđe s velikom ljubavlju i marom smišljali načine kako da sačuvaju narodnu svijest i vjeru svog naroda. "Tko moli skrušeno i pouzdano 'budi volja Tvoja, kako na nebu tako i na zemlji', onoga se dnevi mirnije izmjenjivaju vrhu vlastite glave. Jerbo ga ruka Božja vodi, da glavom o zid ne udari, da nogom ne posrne, već u svih okolnostih, ako biva i bijen i ranjen, al nikad pobijen" – ove Antunovićeve riječi mogu poslužiti kao misao vodiča onima koji danas vode brigu o našem narodu, zaključio je propovjednik.

Biskup Ivan Péntes na misi polnočki u Žedniku

Najradosniji kršćanski blagdan – Božić – proslavljen je u Žedniku posebno radosno, napose na misi polnočki koju je predvodio subotički biskup Ivan.

U ozračju velikoga iščekivanja, tihe strepnje i srca puna ljubavi krenula sam ka crkvi! Misli mi je prekinuo za mene divan prizor dječje igre ispunjen smijehom, pjesmom i veselim trčkanjem ispred župe – kako su samo spokojni i sretni. Iskreno vjeruju da je ova večer posebna, raduju se malenom Isusu! Vrijeme je brzo teklo, djeca su obukla kostime, i sabrano molila Boga da zablistaju u večerašnjem programu. Zvono nas je pozvalo na mir i još jednom podsjetilo na veličanstvenost večeri koja je pred nama. Bili smo ponosni što je crkva puna vjernika, i što je misu polnočku predslavio naš biskup **Ivan Péntes** u zajedništvu s biskupijskim tajnikom **vlač. Mirkom Štefkovićem** te domaćim župnikom **preč. Željkom Šipekom**. Mladi su igrokazom “Isus u našem mjestu” željeli prenijeti poruku da veličina i ljepota Božića nije u darovima i bogatoj trpezi i da ono najvažnije i najdragocjenije u nekim obiteljima polako iščezava. Najveći božićni dar je rođenje malenog Isusa u našim srcima kojega svojom ljubavlju trebamo čuvati pa će s nama rasti u vjeri i voditi nas zajedništvu u Crkvi i obitelji kao jedinom putu ka Bogu. Igrokazom “Darovi malenom Isusu” djeca su poručila da Boga trebamo darivati svojim srcem i iskrenošću, i da veličina dara ne ovisi o njegovoj materijalnoj vrijednosti nego o ljubavi kojom se dar poklanja. Ljepotu priredbe upotpunile su recitacije i meditacije koje su nam sve više otvarale srce za malenog Isusa. Priredba je završila paljenjem dvjestotinjak svijeća kao simbola plamena ljubavi koji je maleni Isus zapalio u našim srcima a na nama je hoćemo li ga čuvati ili dopustiti da se pod teretom suvremenoga života ugasi. Ljepoti misnoga slavlja doprinije-

le su i riječi poslanice koju je naš biskup Ivan uputio svim vjernicima. Zajedništvo na oltaru prenijelo se u pričesti. Crkva je odisala duhom zajedništva i ljubavi kao najvećim darom koji Bog može darovati jednoj zajednici. Biskup Ivan podijelio je na kraju lijepe darove djeci naše župe. Na misi je pjevao župni zbor predvođen kantorom **Nikolom**. Na prvi dan Božića misno slavlje predvodio je naš župnik **Željko**, a gost je bio **o. Jovica Moisić** iz Novog Žednika. Misnom slavlju nazočili su i predstavnici Mjesne zajednice Novi Žednik. Na kraju mise župnik je zahvalio svima onima koji su na bilo koji način doprinijeli ljepoti proslave Božića u Žedniku. Nakon mise svi vjernici bili su pozvani na prijam kod župnika da se uz čašicu lijepe riječi i krišku ljubavi još jednom kaže sretan Božić i hvala te podsjeti da maleni Isus sada živi u našim srcima i čeka naš odgovor u ljubavi i vjeri.

Nataša Perčić

Advent u Žedniku

U crkvi Sv. Marka u Starom Žedniku, svakoga jutra u šest sati tijekom adventa okupljala se na molitvu krunice skupina vjernika predvođena našim najstarijim župljankama. Uslijedila bi potom i misa zornica, koju je svakoga jutra predvodio župnik **Željko Šipek**, a na kojoj su najbrojnija i najrevnija bila djeca.

Cijelo ovo vrijeme djeca i mladi su bili aktivni i u pripremama programa za dolazak sv. Nikole kada je bio izveden kraći igrokaz. Za Materice je mnoštvo djece htjelo izreći recitaciju mami ili baki pa su im **Dragica Radak** i **Nataša Perčić**, koje su sve vrijeme radile sa djecom, ispunile želje, a u zanimljivom igrokazu **Nataša Vojnić Tunić** pokazala je svoj glumački talent. Ni dan Otaca nije prošao nezapaženo, redale su se recitacije iz usta najmlađih, od onih šaljivih do iskrenih molba i lijepih zahvala. Do samog Božića trajale su svakodnevne probe s djecom koja su sudjelovala u programu za polnočku. Članovi župnog zbora, hrvatskog i mađarskog, predvođeni kantorom **Nikolom** također su imali redovite probe. Da bi naša crkva bila lijepo ukrašena za Božić, obitelji **Pandžić** i **Orovec** darovale su jelke za crkvu, a u akciju sjećanja i unošenja jelki pored naših župljana rado su se uključili i momci iz zajednice **Hosana**. Desetak žena se nakon toga pobrinulo da se crkva uredi. U subotu uoči Otaca u našoj crkvi je bila božićna ispovijed i lijepi broj župljana se i na taj način pripremio za Božić. Lijepi broj mladih, i onih malo starijih, sudjelovao je u samom kićenju jelki, pravljenju Betlema i ukrašavanju crkve. Unatrag nekoliko godina, odjel Caritasa našega Pastoralnoga vijeća u suradnji s volonterima posjećuje na Badnji dan naše najsiromašnije mještane odnoseći im hranu i kolače. Posjetili su i obitelji s više djece i darovali im voće i slatkiše, a nisu zaboravljeni ni oni koji su sami – iako nisu potrebni materijalnog uz čestitke koje su izradila djeca darovali su im vrijeme i čestitali Božić. Za ove darove pobrinula se župna zajednica svojim darom u hrani ili novcu. Da bi djeca dobila dar za polnočku također se pobrinula župna zajednica, te je za tu prigodu napravljeno 150 lijepih paketića.

U sve ovo svoju žrtvu su ugradili i naš župnik **Željko** i bač **Stipan**, koji su se pobrinuli da nakon mise u župnom stanu bude toplo i skuhan čaj. Istaknut ćemo i pripremu za Božić s vrlo lijepim i zanimljivim predavanjem na obiteljskoj tribini 21. prosinca, koje je na temu “Zašto se Bog tako ponizio da je došao na svijet u liku malog djeteta” održao **mons. dr. Andrija Kopilović**.

Ljubica Vukov

Pozdrav Spasitelju

Po već ustaljenoj tradiciji prije polnočne mise 24. prosinca 2008., u crkvi Sv. Lovre u Sonti održan je božićni koncert pjevačkog zbora i tamburaškog sastava KPZH "Šokadija", te igrokaz i recital djece iz župe Sonta, koje je pripremila katehistica Kristina Ralbovsky.

Istodobno, katolička mladež župe je na prostoru ispred crkve priredila realistički prikaz betlehemske štalice. Vjernike su prigodom dolaska na polnočnu dočekale pretihodnog dana sagrađena štalica, Josip i Marija s malim Isusom, anđeli, pastiri, kraljevi, a prava atrakcija bile su žive domaće životinje. Pastiri su se grijali oko upaljene vatre. Vjernici, već navikli na "Šokadijine" božićne koncerte, ispunili su crkvu pol sata prije početka mise, kad je koncert i počeo. U drugom dijelu mladež je igrokazom i recitalom pozdravila dolazak Spasitelja. Nekoliko minuta prije ponoći pogašena su sva svjetla u crkvi, a vjernik **Marinko Šegrt** odjeven u starinsku šokačku narodnu nošnju, unio je Betlehemsko svjetlo i predao ga **vlač. Dominiku Ralbovskom**. Sončanski župnik prenio je Svjetlo na pripremljene svijeće ispred i oko oltara, a potom je polnočnom misom skupa s vjernicima pozdravio rođenje Isusovo. Betlehemsko svjetlo, ili Svjetlost mira, pali se dva tjedna prije Božića na mjestu rođenja Kristova, simbolično obilazi svijet nošeno rukama skauta. I ove godine prijam Svjetla za europsku regiju bio je u Beču, u subotu, 13. prosinca. Ekumenskom slavlju u crkvi Sv. Antuna Padovanskog nazočilo je i pedeset članova Saveza izviđača Hrvatske, koji su Svjetlo i donijeli u domovinu. U nedjelju, 14. prosinca, Svjetlo je svečano uneseno u zagrebačku prvostolnicu, a nakon misnog slavlja koje je predvodio rektor katedrale **vlač. Josip Kuhtić**, članovi SIH-a prenijeli su ga u sve krajeve Hrvatske, te u Vojvodinu i

BiH, gdje živi veliki broj vjernika-katolika. U Vojvodinu je Svjetlo prispjelo 21. prosinca. Članovi Udruge izviđača "Slavonski hrast" iz Osijeka donijeli su ga na jutarnju misu u Bezdau, a poslije mise i malog domjenka u Domu DVD-a vratili su se u Hrvatsku, te preko Podolja nastavili za Erdut. Na graničnom prijelazu Bogojevo, Svjetlo je dočekano od strane župnika iz Bača **vlač. Josipa Štefkovića**, a potom je organizirano, uz policijsku pratnju, dopremljeno na svetu misu održanu u Franjevačkom samostanu u ovom drevnom gradu. Iz Bača je dospjelo u župe Odžaci, Apatin i Sonta, gdje je obasjalo duše velikog broja vjernika.

Ivan Andrašić

HKUPD "Matoš" uljepšao božićne blagdane u Plavni

U Plavni su se uvečer 24. prosinca u crkvi Sv. Jakova, koja se sve više punila župljanima i gostima za misu polnočnu, začuli zvuci tradicionalnih božićnih pjesama.

Tamburaški sastav HKUPD "Matoš" skladno i sigurno pratio je novi pjevački zbor. Kao i uvijek, župna crkva je za ovu prigodu bila osobito ukrašena, a nedavno je oličena i oslikana. Za božićne blagdane zaslugom župnika i njegovih župljana, postavljeni su Betlehem i četiri jelke, što je osobito ljepotom obogatilo vjernicima doživljaj Isusova rođenja.

Da nam proslava Božića ne ostane samo na vanjskom činu i tradicionalno-običajnoj razini, pobrinuo se **vlač. Josip Štefković** u svojoj propovijedi. On je i na polnočki i, sutradan, na jutarnjoj božićnoj sv. misi govorio o temi radosti, koja ne treba biti vezana samo uz blagdan Božića nego mora postati dio naše svakodnevice. *Kršćanin mora biti radostan, jer se Bog nastanio u njemu, u središtu njegove duše. U času utjelovljenja On se toliko ponizio da je sišao s božanskog prijestolja i ušao u naš svijet. U trenutku krštenja postali smo djeca Božja i sve što moramo činiti je svojom vjerom i djelima potvrđivati svoje opredjeljenje za Boga. Dakle, u Kristu smo postali bogati, a kao baštinici Božji uvijek možemo biti radosni i optimistični*, zaključio je župnik.

Budući da je Božić blagdan ljubavi, suradnja župne zajednice i HKUPD "Matoš" doista je pravi put koji može biti uzorom i drugima na ovim prostorima, pogotovu ako su to rubna mjesta kao što je to Plavna.

Zvonimir Pelajić

Proslavljen biskupov imendan

U okviru proslave Božića, 27. prosinca 2008. održan je svečani prijam u Domu biskupije za svećenike grada Subotice i okolice u povodu božićnih blagdana i imendana biskupa mons. dr. Ivana Pénzesa.

Generalni vikar, mons. Slavko Večerin, u ime nazočnih svećenika pozdravio je biskupa ističući kako utjelovljenje Božje Riječi, iako se može čitati kao prekretnica, ne dijeli nego spaja, obuhvaća i sažimlje cijelu povijest. On je nadalje primijetio kako su osobe pogođene bijedom, onom materijalnom, društvenom ili duhovnom, oblik prisutnosti Isusa Krista. One su "sakrament betlehemske Djeteta i kalvarijske Patnika". Ovoga smo Božića zato pozvani u mislima i u srcu izgraditi jaslice u kojima će biti mjesta za ljudske boli: za napuštenu, iskorištavanu i zlostavljenu djecu, za djecu koja su razdirana zbog rastave roditelja, za mlade kojima su ukradeni snovi i veliki ideali i koji su gurnuti u gorčinu

droge i alkohola, za obitelji bez doma, za osamljene, i stare za bolesne, za žrtve raznih diskriminacija. Da bi naš Božić imao kršćanski smisao, u jaslicama kršćanskog srca treba biti mjesta za čovjeka! – zaključio je mons. Večerin.

Biskup je izrazivši svoju radost zbog posjeta svećenika zahvalio na čestitci, kako za Božić, tako i za imendan. U svom kratkom obraćanju potvrdio je kako će se i ove godine svim silama zalagati da status svećenika konačno bude riješen, tj. da im se osigura socijalna i mirovinska skrb. Ima svećenika koji jako teško žive, osobito na dijaspor-nim župama naše biskupije. Taj problem mora biti sustavno riješen, a ne tek od slučaja do slučaja – istaknuo je biskup. Na kraju je svećenicima zahvalio na suradnji, te pozvao da ona ostane uvijek živa i da se osobito među svećenicima produbljuje i njeguje. Nakon osobnoga čestitanja biskupu, svećenici su se zadržali u srdačnom razgovoru i na zajedničkom ručku. /Zv/

Sončani u posjetu Gerontološkom centru u Somboru

U vrijeme došašća, vrijeme pripreme i vrijeme iščekivanja Božića, članice Etno sekcije OKUD-a "Ivo L. Ribar" iz Sonte posjetile su uoči blagdana djevice i mučenice sv. Lucije 12. prosinca 2008. godine, stare i nemoćne i, nažalost, pomalo zaboravljene stare osobe u Gerontološkom centru u Somboru.

Skupina od deset žena, dvije djevojke i dva mladića krenula je put Sombora. Dočekali su nas veseli i zadovoljni starci. Poslije dočeka smo za njih priredili jednosatni program nakon kojega smo im podijelili darove: jabuke, naranče, nešto garderobe i, naravno, domaće kolače koje su izradile vrijedne ruke članica Etno sekcije. Podijeljeni u nekoliko skupina, posjetili smo također i one koji nisu mogli sići u dvoranu, predavši im dar uz razmjenu nekoliko riječi. Na rastanku su zasijale suze u očima zadovoljnih staraca pa su nas pozdravili riječima: *Bog vas blagoslovio i dođite nam ponovno!*

Bila je ovo iznimno lijepa gesta skrbi o starijima koja je naša srca ispunila velikom radošću. Ovim putem zahvaljujemo gospođi **Jelici Polovina** i međunarodnoj organizaciji "ECCO-ENERGY" koje su nas pozvale obradovati stare i nemoćne te se iskreno nadamo da će biti još ovakvih druženja, ne samo u vrijeme Božića nego kroz cijelu godinu. /Miloš/

Božićni koncert katedralnog zbora "Albe Vidaković"

Velika vijećnica Gradske kuće u Subotici, 22. prosinca 2008. godine odzvanjala je koncertnim zvucima katedralnog zbora "Albe Vidaković" koji je priredio svoj tradicionalni Božićni koncert uz pratnju Subotičkog tamburaškog orkestra. Zborom je ravnala s. Mirjam Pandžić a umjetnički voditelj orkestra je Stipan Jaramazović.

Koncert je počeo pjesmom J. Schnabela "Transeamus usque Betlehem", u kojoj je kao vokalni solist nastupio **Franjo Vojnić Hajduk**. Potom su izvedene Gruberova "Tiha noć, sveta noć" i Wadeov "Adeste fideles". Prvi dio programa zaključen je s tri hrvatske pjesme, "O Betleme grade slavni", "Radujte se narodi" i "Veselje ti navješćujem".

Iako su božićni koncerti ovoga zbora i orkestra programski svake godine izvođeni za široku publiku u kojima ima mnogo poznatih pjesama, uvijek su na koncertu i nove glazbene točke. Tako su ove godine izvedena hrvatska božićna pjesma "Zdravo budi mladi Kralju", španjolska "A la nanita nana" te venecuelanska "Din, din, din" u izvedbi vokalne solistice **Antonije Piuković** a uz pratnju Subotičkog tamburaškog orkestra.

Usljebile su pjesme iz Bačke "Oj pastiri, čujte novi glas" i "Spavaj mali Božiću". Posljednje dvije točke koncerta bile su pjesme "Radujete se narodi" i "Narodi nam se kralj nebeski". Stihovima "Mi želimo čestit Božić i sretnu Novu godinu" i tradicionalnom pjesmom "Svim ne zemlji mir, veselje" završen je koncert koji je zbor "Albe Vidaković" priredio devetnaesti puta. /Zv/

Humanitarni koncert za Zajednicu "Hosana"

Humanitarno-duhovni koncert za potrebe Zajednice za pomoć ovisnicima "Hosana" koja se nalazi u Starom Žedniku a utemeljio ju je i vodi dr. Marinko Stantić, održan je 4. siječnja u Velikoj vijećnici subotičke Gradske kuće.

Sav prihod kojega su posjetitelji mogli ostaviti u za to predviđenim kutijama na ulazu, namijenjen je mladima koji se nalaze u Zajednici za pomoć ovisnicima o drogi, alkoholu i kocki. Budući da se Zajednica financira iz vlastitih prihoda, potrebno im je svakodnevno osigurati hranu i sve potrebne uvjete za život. Mnogi dobri ljudi

ali i različite tvrtke, tvornice i medijske kuće svojom materijalnim i drugim oblicima pomoći žele olakšati rad ove Zajednice u kojoj je boravak tijekom tri godine, koliko i traje razdoblje liječenja, besplatan. O brojnosti onih koji su voljni pomoći svjedoče i dodijeljene zahvalnice na kraju koncerta, no, unatoč već postojećoj pomoći svaka druga vrst pomoći im je dobrodošla, ističe dr. Stantić.

Na koncertu u Velikoj vijećnici nastupili su Antonija Piuković, Marija Jaramazović i Filip Čeliković, Lidija Ivković, Snježana Kujundžić, Vokalno instrumentalni sastavi "Proroci" i "Antunići", kao i ovogodišnji pobjednici "HosanaFesta" – VIS "Mateus" iz Bizovca kraj Osijeka. Nazočni su također mogli čuti svjedočenje jednog od momaka koji se nalazi u Zajednici te njegove majke. Zasižno najviše iznenađenje priređeno je na kraju koncerta kada je skupina bivših članova ove Zajednice i mladića koji se trenutačno, zbog pomanjkanja prostora u Zajednici "Hosana", nalaze u župi Sv. Križa u Somboru kod dr. Marinka Stantića,

otpjevala pjesmu koja potanko opisuje njihov životni put, počevši od ulaska u "svijet droge i ovisnosti" sve do ponovnoga "rađanja" i izlječenja, a napisala ju je jedna od sudionica "HosanaFesta" Snježana Kujundžić.

Na kraju, ostaje nada da će ovaj humanitarni koncert potaknuti i druge na djelovanje te da postojanje i normalno funkcioniranje ove Zajednice za kojom se u našem društvu javlja sve veća potreba s obzirom na broj onih mladića koji zbog nedostatka smještajnog kapaciteta još uvijek čekaju na ulazak u Zajednicu, neće biti dovedeno u pitanje. /Ž. Z./

Koncert božićnih pjesama i običaja u Srijemu

Tradicionalni, deveti koncert božićnih pjesama i običaja u Srijemu, susret svećenika, redovnika, časnih sestara redovnica, ostalih vjernika katolika i ljudi dobre volje koji žive u Srijemu, u Srijemskoj biskupiji, održan je u uto-rak 6. siječnja 2009. godine, u crkvi Sv. Jurja u Petrovaradinu.

Ovaj susret je još jedan doprinos u godini ponovne uspostave drevne Srijemske biskupije. "Božićno vrijeme u pjesmi i riječi" organizirao je Biskupski ordinarijat Srijemske biskupije uz sudjelovanje pjevača, svirača, orguljaša, zborova i recitatora koji su se predstavili igrokazima i božićnim pjesmama. Na početku je nazočnima prikazan i predstavljen bogati program božićnih pjesama i običaja hrvatskog i drugih naroda, i pjevači i svirači koji prenose baštinu svojih predaka. Sudjelovale su gotovo sve srijemske župe: Novi Slankamen, Srijemski Karlovci, Petrovaradin 1, Petrovaradin 2, Petrovaradin 3, Surčin, Golubinci, Maradik, Irig, Vrdnik, Šatrinci, Nikinci, Platičevo, Hrtkovci, Šid i zborovi: Franjevačkog samostana iz Zemuna i zbor HKPD "Jelačić" iz Petrovaradina i ostali, s ukupno preko dvije stotine izvođača među kojima su bila djeca, mladi, odrasli i stari, koji su duhovno obogatili više od četrdeset stotine posjetitelja.

Na koncu susreta mons. Đuro Gašparović, biskup srijemski uputio je riječi zahvale svim sudionicima ovoga slavlja i organizatorima, te izrazio radost što se vjernici i ovim slavljem uključuju u proslavu ponovne uspostave drevne Srijemske biskupije. Završetak susreta protekao je u zajedništvu razgovora i veselja uz prigodni domjenak u prostorijama Biskupskog ordinarijata i Centra za mlade Srijema. /Igor Kušeta/

Prvi sportski susret djece i omladine župe Isusova Uskrsnuća

Za svu djecu i mlade župe Isusova Uskrsnuća, 12. siječnja bio je poseban dan. Zahvaljujući velikoj dobroti zamjenice direktorice osnovne škole "Matko Vuković", gospođi Sonji, toga dana nam je u popodnevnom satima bila ustupljena dvorana za tjelesni odgoj.

Toga poslijepodneva uopće nije bilo važno koliko godina imate! Djecu i mlade svih uzrasta privlačila je želja za dobrom partijom odbojke ili nogometa. Susret je započeo vježbama zagrijavanja koje je predvodio Siniša Tumbas, a nakon toga su počele ostale sportske aktivnosti. Međutim, osim aktivnosti s loptama, na programu su se našle i razne "igre bez granica" koje su svi s oduševljenjem prihvatili. Za još bolju atmosferu i raspoloženje svih nas bili su zadušeni Darko Dević i Vedran Jegić, koji su bili u funkciji glazbenika te uz duhovnu glazbu učinili ovaj susret puno ljepšim.

Iako je vrijeme brzo prošlo, ovaj susret ćemo svi pamtiti te željno iščekujemo neki novi s još više iznenađenja i noviteta. Ovim susretom smo pokazali da se i na ovakav način može slaviti Boga, pa još jednom zahvaljujemo svima koji su ovo druženje omogućili i organizirali. Na radost svih nas, a posebno onih najmlađih, naš župnik mons. Bela Stantić iznenadio nas je i obradovao slatkišima. /Ivo Šokčić /

Božićni prijam

Generalna konzulica **Ljerka Alajbeg** sa suradnicima priredila je 18. prosinca božićno-novogodišnji prijam za predstavnike hrvatskih kulturnih i političkih udruga u Vojvodini na kojem je čestitajući predstojeće blagdane, među ostalim rekla: *Ovo je vrijeme duhovnog darivanja, uza-*

jamnog izražavanja poštovanja, vrijeme nekakve nade za bolje sutra. Vi, koji ste u prvom ešalonu rada u hrvatskoj zajednici zajedno s nama, možemo zaista te trenutke nade podijeliti jer trebat će nam puno zajedničkog rada, puno strpljenja, truda, puno dobre volje. /K. Č./

Osigurana sredstva za obnovu Biskupske klasične gimnazije i internata "Paulinum"

Za obnovu Biskupske klasične gimnazije i sjemeništa "Paulinum" iz pokrajinskog Fonda za kapitalna ulaganja izdvojeno je 12 milijuna 700 tisuća dinara za zamjenu prozora i vrata, te vanjsku izolaciju objekta. Taj dar su tijekom posjeta sjemeništu 19. prosinca 2008. uručili predsjednik Skupštine Autonomne Pokrajine Vojvodine **Sándor Egeresi** i zamjenik direktora pokrajinskog Fonda za kapitalna ulaganja **Imre Kern**.

Biskupska klasična gimnazija s internatom "Paulinum" jedina je takva ustanova u našoj zemlji i stoga ima veliki značaj sa stanovišta klasičnog i filozofskog obrazovanja, istaknuo je Kern.

Tijekom posjeta Egeresi je sjemeništu uručio i jedno računalo i osigurao nabavu novih stolica.

Ravnatelj sjemeništa mons. **József Miócs** ukazao je kako je ova investicija značajna, ali svakako je samo dio potrebnih sredstava za normalan rad. "U prošlosti smo imali jako puno nevolja i teškoća, kao i sve crkvene škole. U skorije vrijeme ima promjena, ali ipak nije kako bi trebalo biti. Mi smo još uvijek pod okriljem Ministarstva vjera, a ne Ministarstva za obrazovanje i kulturu. Ovo je jedna prava gimnazija sa svim predmetima kao i u ostalim srednjim školama."

Predsjednik vojvođanskog Parlamenta isposlovaio je "Paulinumu" državno priznanje gimnazije, ali je to tek privremeno priznanje. Pravi uspjeh će biti kada gimnazija "Paulinum" bude pod okriljem Ministarstva obrazovanja i tako doista bude izjednačena sa svim ostalim srednjim školama u zemlji, kaže József Miócs.

/Prema: www.suboticadananas.info/

S. Jurić

Božićni susret osoba s invaliditetom

U Đakovu je u Metodovoj dvorani 20. prosinca 2008. održan božićni susret za osobe s invaliditetom i njihove obitelji đakovačke regije. Susret je organiziralo Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Đakovačke nadbiskupije u suradnji sa župom i Domom duhovne pomoći ss. sv. Križa. Osim sudionika iz đakovačke regije, na susret su također došli gosti iz Ivankova, Vukovara, pa i preko granice – iz Sonte. Susretu je nazočilo dvjestotinjak osoba: djece, roditelja i prijatelja, članova Franjevačke mladeži, redovnica i studenata teologije.

Susret je započeo Euharistijskim slavljem koje je predvodio nadbiskupijski povjerenik vlč. **Alojz Kovaček**, u koncelecijaciji sa župnikom iz Sonte vlč. **Dominikom Ralbovskim**. Za vrijeme sv. mise na tamburicama je svirao dječji župni zbor. Kao i svake godine, studenti teologije donijeli su ček s novcem što su ga skupili u prodajnoj akciji u korist Zajednice "Vjera i Svjetlo" u Đakovu. Nakon sv. mise djeca s poteškoćama u razvoju izvela su igrokaz "Božićno putovanje", a studenti teologije predstavu "Božić prije 2000 godina i sada". Susret je svojim sviranjem obogatilo tamburaški sastav KUD-a iz Đ. Satnice koji svake godine bez naknade razveseljava ovaj skup. Uz njihovu svirku nakon predstave razvilo se veselo druženje uz pjesmu i tradicionalna slavonska kola. Dobra srca pripravila su obilni domjenak kojem je pridonijela napose župa Gundinci, a dobročinitelji božićne darove. /s. **Rastislava/**

Donosimo osobni doživljaj jedne majke:

Bilo je to 20. prosinca, kada smo sa župnikom Dominikom, nekoliko žena i dvoje djece s posebnim potrebama Nikolom i Andrijanom, iz Sonte krenuli u Đakovo. Dok smo putovali Andrijana je bila sretna. Kada smo stigli do zgrade čuli su se veseli dječji glasovi. Na samom ulazu bili smo lijepo dočekani, i odmah smo dobili srca oko vrata na kojima su pisala naša imena. Ušli smo u veliku dvoranu, sjeli na stolice i čekali da započne sv. misa na kojoj je bio i naš župnik Dominik. Cijelu sv. misu djeca su u tišini slušala. Nakon sv. mise uz pomoć svojih župnika djeca su održala božićnu priredbu. Bilo je jako dirljivo, jer su se sama trudila onako kako su znala prikazati događaj Božićne noći – rođenje maloga Isusa. Poslije priredbe djeca su imala zabavu: uz kolače, sokove i glazbu. Melodije tamburica podigle su djecu na noge pa su plesali i veselili se kako je tko mogao. Na kraju su svima podijelili darove te smo radosno krenuli svojim domovima. Hvala svima na tako lijepom Božićnom susretu. Andrijana je kući došla puno veselija i sretnija.

Andrijana mama

Božićni koncert u Maloj Bosni

Tradicionalni Božićni koncert u Maloj Bosni organizirao je KUD "Ravnica" na kojem su nastupili: folklorni ansambl Hrvatskoga kulturnog centra "Bunjevačko kolo", Hrvatska udruga kulture "Lajčo Budanović", frulaš **Cvijetin Milaković** i domaći folklorasi i članovi dramske sekcije. /Zv/

Blagdani u Caritasu Subotičke biskupije

Kraj godine obiluje blagdanima, a najveći i najradosniji među njima je Božić. "Mikulaša", odnosno spomendan sv. Nikole proslavili smo 5. prosinca. Djelatnici i volonteri Caritasa organizirali su prijevoz za korisnike Caritasa a to su naši stari, siromašni i ljudi u potrebi. Svi oni rado prihvate ove proslave jer to im je jedini izlazak iz kuće. Već 15. prosinca uz tamburaše i pjesmu proslavili smo Materice. Program su pripremila djeca iz župe Sv. Jurja, Isusova Uskrsnuća i djeca župe Isusa Radnika. Božić je u Caritasu Subotičke biskupije proslavljen 29. prosinca, kada su djeca ponovno izmamila osmijehe, oduševljenje i veliki pljesak od publike i naših starih, a poneki od njih bili su i u invalidskim kolicima. Uz čaj i jabuke oprostili smo se od naših štićenika uz lijepe želje za puno zdravlja, strpljenja i Božju pomoć u novoj, 2009. godini.

Svoj dan volonteri su proslavili 5. prosinca u Caritasovoj kući u Zmaj Jovinoj ulici. Svi smo se prisjećali onoga: "Kako i zašto smo postali volonteri?" Kroz razgovor i izlaganja svojih iskustava došli smo do odgovora da smo u volonterstvo ušli s ljubavlju prema čovjeku a najviše prema starima, bolesnima i osobama u potrebi. To je rad bez naknade koji se radi s ljubavlju, a ljubav je Bog.

Roza Mikulić, volonterica

Božićna izložba

U svečanoj dvorani Hrvatskoga kulturnog centra "Bunjevačko kolo" 15. prosinca otvorena je šesnaesta Božićna izložba. Izložbu su pjesmom otvorili učenici Osnovne škole "Matija Gubec" iz Tavankuta, a potom i voditelj Likovne sekcije Centra **Josip Horvat**. Izložbu je otvorio **Ladislav Suknović**, predsjednik HKPD "Matija Gubec" iz Tavankuta.

Svoje uratke izložili su učenici iz OŠ "Ivan Milutinović", "Matko Vuković", "Matija Gubec" i drugi, kao i samostalni izlagači iz Đurđina, Tavankuta, Subotice... Iza šarenih pultova bila su radosna djeca, pa je vrijedjelo doći, pogledati i kupiti. /K. Č./

O salezijancima na našim prostorima

Nasljedovatelji karizme sv. Ivana Bosca

Salezijanska družba ili don Boscovi salezijanci su u Srijemu i Bačkoj malo poznati, a više pak u Beogradu i Banatu. U Zrenjaninu, odnosno u Mužlji, vode župu i Dom mladih.

Utemeljitelj salezijanaca je sv. Ivan Bosco. Rodio se je 16. kolovoza 1815. u sjevernoj Italiji, selu Becchi, u siromašnoj obitelji. U drugoj godini života izgubio je oca, a imao je pobožnu majku Margaretu. Uz velike teškoće postaje svećenikom. Svoj život odlučio je posvetiti mladeži – dječacima. Za geslo uzima: "Daj mi duše, drugo uzmi." To i danas čine njegovi duhovni sinovi salezijanci i časne sestre Kćeri Marije Pomoćnice, ženska grana don Boscove kongregacije, koju je, skrbeći za žensku mladež, utemeljio zajedno sa sv. Dominikom Mazarellom. Njih u našim krajevima nema. Danas po čitavom svijetu svaka družba broji približno po sedamnaest tisuća članova. U Družbi su svećenici i braća pomoćnici. Svećenici nose odijelo kao dijecezanski svećenici, braća pomoćnici odijelo laika s kravatom. Sestre imaju svoje redovničko odijelo. Sv. Ivan Bosco je umro 31. siječnja 1888. god. u Torinu, ostavivši za sobom već razgranatu zajednicu salezijanaca proširenu na sve kontinente.

Ove će godine njegov rođendan za nebo biti svečano proslavljen u subotu 31. siječnja u Mužlji, u kojoj salezijanska zajednica broji pet članova. U 11 sati bit će svečana koncelebrirana sveta misa koju će predvoditi apostolski nuncij u Beogradu, mons. dr. Eugenio Sbarbaro zajedno s beogradskim nadbiskupom i metropolitom mons. Stanislavom Hočevarem, koji također pripada Družbi salezijanaca, te drugim biskupima i svećenicima.

Crkva je don Bosca proglasila "Ocem i učiteljem mladeži". Očekuje se i njegovo proglašenje "naučiteljem Crkve" na odgojnom polju. Pisac je mnogih duhovnih i odgojnih knjiga. Među prvima uvodi u odgoj "preventivni sustav". To znači: bolje spriječiti nego liječiti. Sam nije poznao tjelesne kazne, nego odgoj ljubavi. Nepopravljive dječake je jednostavno isključio iz zajednice mladih, rekavši: "To su vuci u jaganjčevoj odjeći."

Don Boscovoj karizmi posvetila se i katehistica Kristina Ralbovsky iz Selenče zajedno sa svojim bratom vlč. Dominikom. Čestitamo im i želimo puno uspjeha s mladima. Neka don Bosco po svojim sinovima salezijancima nađe plodno tlo u našim krajevima. Zato pozivamo sve mlade koji osjećaju i imaju želju raditi među mladima i za mlade, da nastave djelo don Bosca. "Dobit će komad kruha i nebo." Tako je rekao don Bosco. Mladiću! Djevojko! Pokloni svoje srce i ljubav Onomu koji nikada ne razočarava, a vječno nagrađuje. To je naš brat Isus! Pođi za Njim i s Njime! Mladi prijatelju, razmisli! Sve informacije možeš dobiti kod salezijanaca u Mužlji.

Ciril Zajec, don Boscov salezijanac

“Slamarke” u Zagrebu

U organizaciji Hrvatske Paneuropske unije i Udruge za potporu bačkim Hrvatima u Zagrebu otvorena je 16. 12. 2008. izložba slika od slame u Zagrebu pod nazivom KRHKA LJEPOTA – TRAJNA VRIJEDNOST. Izložbom slika od slame predstavila se autohtona manjina Hrvata u Vojvodini. Tavankut je središte ove slamarske umjetnosti, koju možemo smatrati dijelom hrvatske naive. To je spoj duhovnosti, bogatstva i ljepote poruke u krhkom i prolaznom materijalu slame, koji sadrži trajne i vječne vrijednosti umjetničkih djela... Izložbu su otvorili: **Pavo Barišić**, predsjednik Hrvatske Paneuropske unije Zagreb, **Ladislav Suknović**, predsjednik HKPD-a “Matija Gubec” Tavankut, **Stjepan Skenderović**, predsjednik Udruge za potporu bačkim Hrvatima u Zagrebu, **Naco Zelić**, zamjenik predsjednika Udruge za potporu bačkim Hrvatima u Zagrebu i **Nevenka Nekić**, dopredsjednica HPEU.

U glazbenom okviru sudjelovali su: **Krešimir Ivančić** na violini i **Ivan Tikvicki** na gitari. Izložba je bila otvorena do 16. 01. 2009. /L. S./

Prijam za predstavnike vjerskih zajednica

Subotički gradonačelnik **Saša Vučinić** i dogradonačelnik **Pero Horvacki** priredili su tradicionalni prijam pred Novu godinu, 30. prosinca, za predstavnike Crkava kojima su se ođavali svećenici Katoličke crkve u Subotici na čelu s biskupom Ivanom Pénzesom, Srpske Pravoslavne, Evangeličke i Reformatorske Crkve. Zbog ranije preuzetih obveza susretu nisu nazočili predstavnici židovske i muslimanske zajednice. /Zv/

Proslavljena 6. obljetnica od osnutka HNV-a

U povodu šeste obljetnice Hrvatskog nacionalnog vijeća, u ponedjeljak, 15. prosinca, u Velikoj vijećnici Gradske kuće održana je svečana akademija u kojoj su sudjelovale hrvatske udruge iz Vojvodine. Prigodni kulturno umjetnički program izveli su: Ženska pjevačka skupina KUDH “Bodrog” iz Bačkog Monoštora, Zbor zajednice Hrvata iz Zemuna “Ilija Okrugić” te zbor i tamburaši HKC “Bunjevačko kolo” i učenici subotičke Muzičke škole. U programu su sudjelovali i recitatori HKUD “Vladimir Nazor” iz Sombora i “Hrvatske čitaonice” iz Subotice.

Nedovoljna potpora i nedovoljno razumijevanje domicilne države ozračje je u kome Hrvatsko nacionalno vijeće kao krovno tijelo hrvatske nacionalne manjine u Srbiji obilježava svoju 6. obljetnicu. Stav je to vodstva hrvatske zajednice u Srbiji istaknut tijekom svečanog programa održanog u Velikoj vijećnici Gradske kuće u povodu obljetnice. Prije šest godina, 15. prosinca 2002. godine, osnovano je Hrvatsko nacionalno vijeće. Dogodilo se to nakon desetljetnog zalaganja političkog vodstva Hrvata u Vojvodini, demokratskih snaga, i relativno dugotrajnih priprava svih tadašnjih relevantnih činitelja u hrvatskoj zajednici u Vojvodini, podsjetio je nazočne predsjednik HNV-a **Branko Horvat**.

“Bilo je to inače vrijeme i drugih velikih, možemo s ove vremenske distance slobodno reći, i povijesnih događaja za hrvatsku zajednicu u Vojvodini. Naime, početkom je 2002. godine donesen tzv. Savezni zakon o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina u Saveznoj Republici Jugoslaviji, kojim je hrvatska nacionalna manjina po prvi puta, nakon više od desetljeća nijekanja i drugih pogibelji, postala od strane države legitimno priznata.

Obilježavanju šeste obljetnice od osnutka Hrvatskog nacionalnog vijeća, od diplomatskog kora, među ostalima bili su nazočni generalna konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Srbiji **Ljerka Alajbeg** te načelnik samostalne službe za Hrvate u inozemstvu Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija RH **Petar Barišić**.

/Prema: www.suboticadanas.info S. Jurić/

Jedno razmišljanje u duhu Božića

Pravi Božić

Cijenjeni prijatelju, htio bih te pitati jesi li imao (koga) za Položaja? To je kada se mi vježbamo u iskazivanju ljubavi, pa na Badnjak pozovemo (nekoga) od potrebitih iz susjedstva i postavimo ga na počasni Položaj u kući, dvorimo ga i iskazujemo mu ljubav i pažnju (kao) Isusu, a on unosi zapaljenu svijeću i čestita svima Božić.

Prijatelju, blago tebi (ako) si to učinio, ugostio si Isusa. Ali (ako) nisi, ako si propustio, evo ti prilika za popravni ispit.

Božjim očima progledaj u susjedstvu nekog starog i napuštenog baču ili nanu. Možda imaju malo zemlje, a nema ju tko obraditi. Pomozi im besplatno, zasij ili požanji. Ti im budi poticajem, to od tebe Bog traži. Možda će i tebi nekada netko tako uzvratiti.

Dan starih i bolesnih u Bačkom Monoštoru

“Božiću se stoga veselimo svi...” – riječi su jedne božićne radosne pjesme. Doista, Božić smo i ove godine u župi “Sv. Petra i Pavla” svečano proslavili u punoj crkvi. Čak su i “tavani” (balkoni) bili ispunjeni vjernicima.

U našoj župi ne želimo zaboraviti one koji nisu mogli doći s nama slaviti sv. misu. Mislim na naše stare koji nisu u mogućnosti više dolaziti u crkvu zbog starosti i bolesti. Mnogi od njih su čitav svoj život pa čak i u teškim komunističkim vremenima odvažno pohađali sv. misu i nisu se stidjeli svoje katoličke vjere. Međutim, došla je starost i bolest i veliku im tugu donijela jer im sv. misa i obredi u crkvi sada jako nedostaju. Redovito gledaju preko malih ekrana kada se prenosi sv. misa i slušaju “Radio Mariju”.

Naše stare ne zaboravljamo nego činimo što možemo! Nakon blagdana Božića, nađemo jedan dan (ovoga puta 28. prosinca) te ih pozovemo na susret u vjeronaučnu dvoranu. Najčešće ih njihovi ukućani automobilima dovezu na taj susret. I ove godine je bila prepuna vjeronaučna dvorana i zbog starih koji su bili ushićeni i zbog djece i mladih koji su im priredili određeni program.

Najprije su djeca nastupila s božićnim pjesmama i šaljivim recitacijama a koje je uvježbala gospođa **Marija Kaplar**. Sva su ta djeca članovi Kulturno umjetničkog društva Hrvata “Bodrog” u Bačkom Monoštoru. Predsjednica toga društva, gospođa **Marija Turkalj**, nakon nastupa djece obratila se prisutnima tako-

Cijenjena domaćice, mi Šokci imamo jednu priču po kojoj se neka baka hvalila ženama u sokaku kako svaki dan redovito kuha ali uvijek doda i dva krumpira, pa su žene posumnjale da nema krumpira. Kad su otišle provjeriti, a ono u loncu samo dva krumpira. Ljubav je domišljata. Zar ne bi i ti mogla pronaći nekoga, tj. Isusa, komu ćeš dati makar suvišak.

Draga djeco, vaši su ormari puni stvari, koje više nisu u modi. U školi možete vidjeti svoje vršnjake koji se ne oblače po modi. Ljubav je domišljata, zar ne?

I na koncu, ako želite da vam Božićna radost traje, vi koji ste prestali posjećivati svoje roditelje, pokrenite se. Nije važno kakvi su, vaši su. Dali su vam život. Budimo ljudi. Učinimo prvi korak. Pošaljite svoju djecu čestitati djedovima i bakama. I vi otidite – možete po starom običaju ujutro prije mise. Nije potrebno ništa govoriti, ako je Isus u vama, on će sve reći.

vlač. Željko Augustinov

đer određenim programom. Imala je popis riječi koje su se kadgod često koristile kada bi se nekome htjelo obratiti iz milja, ali i one riječi koje su bile kadgodašnje “pcovke” koje su nama danas jako smiješne kada ih čujemo jer su vrlo bezazlene, ni slučajno nepristojne.

Potom je nastupila i skupina mladih djevojaka i žena župnoga zbora “Petrus” s divnim božićnim pjesmama koje se i danas kao i desetljećima unatrag pjevaju u našoj monoštorskoj župi.

Nakon što su svi prisutni s radošću pjevali naše “dobre, stare pisme”, uslijedio je skeč koji su izvele tri žene: **Eva Roža, Marija Turkalj i Anica Periškić**. U skeču tri žene sjede i divane o svojim muževima i o zgodama i nezgodama s njima. Mnogi su se do suza nasmijali, što zbog dobro uvježbanog skeča, što zbog prave šokačke ikavice i komičnih scena!

Nakon skeča, prisutni su se okrijepili domjenkom i međusobno družili u ugodnim razgovorima i pjesmama.

Goran Vilov

Ciudad de Mexico – Svjetski susret obitelji

Obitelj - stvarateljica ljudskih i kršćanskih vrijednota

* Na susretu se okupilo više tisuća stručnjaka i stotina tisuća ljudi iz cijeloga svijeta
* Papa najavio da će se sljedeći VII. svjetski susret obitelji održati 2012. godine u Milanu

Glavni grad Meksika bio je od 13. do 18. siječnja ove godine domaćin VI. svjetskoga susreta obitelji na temu – *Obitelj, stvarateljica ljudskih i kršćanskih vrijednota*. Živimo u vremenu u kojemu su tradicionalne vrijednosti, među kojima i obitelj kao temelj svakoga društva, izgubile na vrijednosti, te je tri godine nakon velikoga skupa u Valenciji u Španjolskoj, Papinsko vijeće za obitelj susret u Mexicu ocijenilo kao prigodu za promišljanje s obiteljima kako ih učiniti protagonistima svoje budućnosti u Crkvi i u civilnome društvu. Crkva, naime, smatra obitelj pastoralnim prioritetom i glavnim poticajem za novu evangelizaciju i prijenos vjere. *Svaki naraštaj treba učiniti svoj izbor vjere, stoga su potrebna konkretna svjedočanstva koja započinju u obitelji*, rekao je predstavljajući ovaj susret u Tiskovnome uredu Svete Stolice 9. siječnja kardinal **Ennio Antonelli**, predsjednik Papinskoga vijeća za obitelj koji je također sudjelovao na spomenutom susretu.

Tri razine susreta

Stoga su i prva tri dana susreta bila posvećena pastoralno-teološkim temama, odnosno Teološko-pastoralnom kongresu koji je završio u petak 16. siječnja, a na kojemu je posebno razmotreno odgojno poslanje obitelji, kao i izazovi koje nameće suvremeno društvo. Na skupu se, osim toga, razgovaralo i o posljedicama globalizacije na ustanovu obitelji. *U društvu koje je na putu globalizacije, svjedoci smo snažnoga gubitka društvenih vrlina, kako u privatnome, tako i u javnome životu. Za tu težnju ne valja okrivljavati obitelj, nego postupke modernizacije koji su iskrivili smisao i društvene zadaće obitelji. Riječ je o postupcima koji su privatizirali obitelj, te poremetili i poništili njezinu ulogu društvenoga subjekta*, naglasio je **prof. Pierpaolo Donati** sa sveučilišta u Bologni, koji je drugoga dana rada na skupu govorio o obitelji u njezinim mnogostrukim antropološkim vidi-

cima: seksualnosti, masovnim medijima, selilaštvu i društvenim vrlinama. Istaknuvši nadalje kako treba priznati ono što obitelj jest, i ono što ona čini, prof. Donati je napomenuo da, ako uspijemo vidjeti negativne posljedice, društveno rasulo, sve ono što prouzrokuje privatizacija obiteljskih odnosa, možemo vidjeti također koliko toga pozitivnoga i kreposnoga obitelji čine svakoga dana kako bi ublažile nevolje, slabosti i društvene probleme. *Obitelj i dalje ostaje važan izvor u društvima*

koja su nositelji budućnosti. Razlog toga je jednostavan: iz obitelji, naime, proizlazi glavni ljudski, duhovni i društveni kapital društva. Građanski kapital društva se rađa upravo iz jedinstvenih i nezamjenjivih vrlina obitelji, rekao je prof. Donati.

Misno slavlje i Papine riječi za kraj susreta

U drugom dijelu VI. svjetskoga susreta obitelji, u subotu 17. siječnja sudionici su imali mogućnost posjetiti obiteljski sajam EXPOFAMILIA, a u poslijepodnevnom satima okupili su se na platou ispred bazilike Gospe Guadalupske. U tijeku glazbeno-molitvenog programa, putem velikog ekrana bila je emitirana poruka pape Benedikta XVI. Molitvu krunice predvodio je kardinal Bertone, a prije svakog otajstva svjedočile su obitelji s pet kontinenta. U nedjelju 18. siječnja svetom misu u svetištu Gospe Guadalupske, kojom je ujedno završio VI. svjetski susret obitelji, predslavio je posebni izaslanik

pape Benedikta XVI. državni tajnik Svete Stolice kardinal **Tarcisio Bertone** u koncelebraciji s dvadesetak kardinala, dvjestotinjak biskupa i više tisuća svećenika. Sudionici susreta te mnoštvo vjernika ispunili su baziliku, kao i plato na kojem je bio postavljen oltar. Na kraju misnog slavlja izravno putem satelitske veze okupljenima se iz Vatikana obratio papa **Benedikt XVI.** koji je putem satelita pratio i misno slavlje. Obraćajući se obiteljima, Papa je istaknuo kako je upravo obitelj važan temelj društva i naroda u kojemu djeca kao plod ljubavi imaju pravo na život, podsjetivši također na ulogu obitelji kao najvažnijeg čimbenika u odgoju čovjeka. *Istinska sloboda čovjeka dolazi iz činjenice da je stvoren na sliku i priliku Božju. Stoga treba djelovati s odgovornošću za dobro. I tu je ključna uloga obitelji u kojoj se može naučiti vrijednost života, zdravlja, slobode, mira, pravde, istine, sloge i poštovanja. Danas nam je više nego ikad potrebno svjedočenje i javno zalaganje za*

dostojanstvo i nezamjenjive vrijednosti obitelji utemeljene na braku muškarca i žene otvorenih za život, kao i života u svim fazama. Potrebno je i promicanje zakonodavnih i administrativnih mjera potpora obiteljima u njihovom neotuđivom pravu provođenja njihove zadaće, zaključio je Papa.

Mozaik obitelji s Papinim likom

Tijekom Svjetskoga susreta obitelji predstavljen je Mozaik obitelji s Papinim likom. Riječ je o mozaiku sastavljenom od sedam tisuća fotografija obitelji iz cijeloga svijeta, koji će posredstvom kardinala Tarcisia Bertonea biti poslan Papi kao dar i sjećanje na taj susret obitelji. Na poziv organizacijskog odbora, od 15. rujna do 12. prosinca prošle godine pristiglo je 7182 fotografija iz obiteljskih albuma. Osim zemlje domaćina susreta obitelji iz Meksika, fotografije su pristigle iz 182 zemlje s pet kontinenta, među kojima i iz Hrvatske. /HKR/

Koncert božićnih pjesama

Na četvrtu adventsku nedjelju, 21. prosinca prošle godine, upriličen je u prostorijama Hrvatskog doma u Srijemskoj Mitrovici koncert božićnih pjesama.

Na taj je način skupina župljana željela počastiti svoje župljane i sugrađane, te im posvijestiti bogatstvo božićnih pjesama koje ima naš narod. Tako su izvedene pjesme *Radujte se narodi, Svim na zemlju, U to vrijeme godišta, Tiha noć* te mnoge druge. Uz ove, već svima poznate pjesme, mogli su se čuti i zvuci dječjih božićnih pjesama koje su izveli naši najmlađi župljani. Aranžmane za sve pjesme napisao je **Stjepan Petrović**. Svako od pjesama prethodio je prigodni biblijski tekst. Osim pjesme, angažman je bio vidljiv i u scenskom dijelu koji se sastojao od živih jaslca te prigodnog dekora urađenog upravo za ovu prigodu. U uvodnoj riječi **s. Cecilija** je naglasila bogatstvo tradicije božićnih pjesama te njihovu ljepotu, a u zaključnoj riječi župnik **preč.**

Eduard Španović izrazio je veliku radost zbog koncerta te je istaknuo kako je to dokaz da božićne pjesme žive već dugi niz godina i uvijek su rado pjevane. Koncertu je nazočio veliki broj posjetitelja.

Ivica Zrno

Belo Blato: Betlehemske pastiri

U ovoj crkvenoj godini bili smo svjedoci procvata različitih božićnih tradicija. Na različitim mjestima mladi su vjernici predstavili dolazak pastira kod novorođenog Isusa. Među onima koji su se u tomu posebno istaknuli izdvajamo na području župa Mužlja i Belo Blato dvije skupine: iz Belog Blata koju je vodila profesorica **Éva Pozsár-Halász**, i iz Lukinog sela koju je vodio student teologije **Alen Palatínus**.

Kako bi mogla usrećiti što više vjernika, skupina iz Beloga Blata posjetila je 21. prosinca Ečki, Mužlju i Lukino selo. Prikazali su tradicionalni motiv poklona pastira Novorođenomu uz pjevanje, sviranje violine i prikladne odore za anđele i pastire. Nosili su i malu betlehemsku štalicu s jaslicama u njoj. Isti prizor su ponovili pred polnoćku u rodnom Belom Blatu na Badnju večer.

Skupina iz Lukinog sela uljepšala je polnoćku u Lukinom selu na Badnju večer ne samo već spomenutim prizorom dolaska pastira nego i pjevanjem za vrijeme svete mise u Lukinom selu i u Ečki. U posjet i pomoć su došli i mladi momci iz Mužlje. U Ečki su recitirala i djeca, a naročito se dojmilo pjevanje božićnih pjesama osmogodišnje **Marte** koju je pratio njen otac na harmoniju. Isto je ponovila i u Mužlji. Raduje nas što je pod vodstvom predsjednika općine **Gorana Kneževića** sagrađena divna asfaltirana cesta između Mužlje, Lukinog sela i Belog Blata, koja je prometno povezala također ovdašnje manjine i naročito katolike. Još se više radujemo tomu da ovakvi nastupi povezuju katolike duhovno. Neke Bog blagoslovi ova plemenita nastojanja! /*Janez Jelen*/

Irig kroz Došašće i Božić

Početak nove Crkvene godine željeli smo darovati vrijeme Kristu te nam je Druga nedjelja došašća pružila *utjehu za radost Božića*. Kao što je 28. prosinca bio veliki ispraćaj pokojnika **Lajosa Birinjija**, tako je bilo i na svetoj misi 7. prosinca u Šatrinčima gdje smo pozvani živjeti *istinито i pravo, jednostavno, umjereno i odlučno, kako bismo pripravili put Gospodinu*. U Vrdniku je 11. prosinca sahranjena **Ljubica Kordić** koja je s mužem proslavila 55. obljetnicu braka, a za krevet je bila prikovana punih 35 godina. No, uvijek je bila radosna jer je svoju bol namijenila za svoju djecu.

Na treću nedjelju Došašća, Radosnu nedjelju Caritasa, slavili smo u Vrdniku nakon slavlja u Irigu svetu misu na tri nakane: za obitelj **Petričević, Brečko i Grac**, te nedavno preminulu **Ljubicu Kordić**. Župnik nas je pozvao *da budemo ljudi Došašća, glas i svjedoci za Krista u instituciji ljubavi prema bližnjima. Zato je vrijeme važno!*

U drugom tjednu došašća u dekanatu su bile božićne ispovijedi. Pokorničkom bogoslužju i pojedinačnoj ispovijedi u župi 16. prosinca, prethodio je sprovod **Franca Goršeka** (62) u Vrdniku. Tjedan smo završili svetom misom 20. prosinca, za sve sudionike IV. božićnog koncerta u Irigu, a sudjelovali su uz domaću pjevačku mađarsku skupinu i filijale: Šatrinčinci i Dobrodol te gosti Reformatorske crkve sa svojom svećenicom **Anom M. Fekete** iz Maradika. Milostinja s tih misa bila je za Caritas, a nakon koncerta druženje je nastavljeno kod domaćina. Na zornicama u župi bilo je više nakana za naše pokojne: obitelji **Horvat, Vizmeg, Rušpaj, Terek i Bičkei, Varga i Čirko**.

Utorak 23. prosinca, bio je za našu župnu zajednicu velik dan jer je ministrantica **Tijana Jurišić** na svoj 9. rođendan primila sakrament krštenja. Lijepi uvod u otajstvo Utjelovljenja i slavljenje Božića: *Bog želi biti čovjek*. Božić je proslavljen u svim mjestima u prekrasnom dekoru i ispunjenim crkvama. Posebnost je bio nastup Betlemaša (mađarski) i program s djecom u Vrdniku. *Božić treba nasljednike – Stjepan treba Božić. Krist je našao svoje mjesto u nama*, bila je poruka na dan sv. Stjepana s nakanama: za obitelj **Rušpaj i Stevana Horvata**, a na spomendan sv. Ivana župnik je poručio da je Bog ljubav – nema ljepše riječi. *To je Riječ koja očituje život, početak i razlog svijeta. U njoj je sve što čovjek želi i treba biti*, rekao je župnik, a toga dana služena je sveta misa za obitelj **Nađ i Ivana Mulaja**. Nisu izostali ni imendani. Zaokružili smo sve to nedjeljom Sv. Obitelji 28. prosinca, upitani *što će biti od naše djece?* U Vrdniku se okupio veliki broj prijatelja i rodbine na svetoj misi za pok. **Franca Goršeka**. Godinu smo završili zahvalnicom za sve dobro što se događalo, a o čemu smo već izvještavali u *Zvoniku*.

f. f.

Crkva – pogled u 2008. godinu

Kardinal Kasper o pozitivnoj ekumenskoj bilanci

Vatikan, (IKA) – Predsjednik Papinskoga vijeća za jedinstvo kršćana kardinal Walter Kasper istaknuo je pozitivnu ekumensku bilancu 2008. godine. U razgovoru za vatikanski dnevnik "L'Osservatore Romano" o unutarkršćanskom dijalogu u godini na izmaku izdvojio je posebno susrete pape Benedikta XVI. s počasnim poglavarom svjetskoga pravoslavlja patrijarhom Barolomejom I. i armenskim katolikosima Karekinom II. i Aramom I. u Vatikanu. O odnosima s Crkvama reformatorske baštine kardinal Kasper govori o svojevrsnoj "prijelaznoj etapi", a među većim teškoćama ističe unutrašnju nejedinstvenost njihovih zajednica. Osobito među anglikancima dijalog otežavaju unutrašnji problemi s etičkim pitanjima i ređenjem žena.

U 2008. ubijeno 20 katoličkih svećenika i crkvenih suradnika

Vatikan, (IKA) – Dvadeset katoličkih svećenika i crkvenih suradnika ubijeno je u svijetu u godini 2008., objavila je agencija Fides. Najviše ih je ubijeno u Indiji – četiri svećenika i jedna laikinja. Najpoznatiji među žrtvama je kaldejski nadbiskup Mosula Paulos Faraj Rahho, koji je umro u zatočeništvu iračkih otmičara. Ukupno je u Aziji ubijeno osam katoličkih duhovnika, u Južnoj i Srednjoj Americi petorica, u Africi također petorica i u Europi dvojica – isusovci Otto Messmer i Victor Betancourt ubijeni su u Moskvi.

Više od pol milijuna na Papinim audijencijama

Vatikan, (IKA) – Više od pol milijuna vjernika okupilo se ove godine na općim audijencijama pape Benedikta XVI., objavio je 18. prosinca 2008. L'Osservatore Romano. Na 42 audijencije srijedom u Vatikanu prijavilo se 534.500 hodočasnika i posjetitelja iz cijeloga svijeta. No, točan broj vjerojatno je još veći budući da je sudjelovanje moguće i bez prijave. Najviše se vjernika okupilo u listopadu – njih 107.000.

Papin blagoslov gradu i svijetu

Isus je došao na svijet da nam pokaže put mira. Očitovao se ne samo nekima, već svima. U Betlehemu ga je susrelo i vidjelo malo ljudi, ali on je došao za sve: Židove, pogane, bogate i siromahe, za vjernike i one koji ne vjeruju, istaknuo je 25. prosinca papa Benedikt XVI. u poruci prije svečanog blagoslova Urbi et orbi sa središnje lože vatikanske bazilike, čestitajući Božić na 64 različita jezika, što je izravno prenosilo oko 150 televizijskih postaja.

Milost Božja objavila se svima i upravo zbog toga je Božić svetkovina svjetla, rekao je Papa i objasnio kako to svjetlo nije potpuno kao ono koje obuhvaća sve stvari usred bijela dana, već sjaj koji se pojavljuje u noći i širi se iz točno određenog mjesta svemira, iz betlehemske jaslje, gdje je Božje dijete ugledalo svjetlo. Papa Benedikt XVI. izrazio je nadu da će tu moć spasiteljske milosti moći iskusiti brojni narodi, koji još

uvijek žive u tmni i sjeni smrti. U tom smislu posebno se dotaknuo stanja u Svetoj Zemlji, Libanonu i Iraku i općenito Bliskom istoku kao i Zimbabveu, koje predugo tišti jaram političke i društvene krize, koja se iz dana u dan zaoštrava. *To isto vrijedi i za pučanstvo Demokratske Republike Konga, napose za područje Kivu te Darfur u Sudanu i za Somaliju. To svjetlo očekuju napose djeca u tim krajevima kao i u drugim zemljama zahvaćenim borbama. Potrebno im je vratiti nadu u njihovu budućnost,* rekao je papa Ratzinger. Papa je uvjeren da će svijet, ako svatko misli samo na svoje interese, sigurno propasti. Zbog toga je pozvao pojedince i narode da povjerenjem, poniznošću i bez straha pohrle k betlehemskom djetecu, jer donosi ljubav Nebeskog Oca i pokazuje put mira. /IKA/

Završen Europski susret mladih

U Bruxellesu je 2. siječnja završio 31. europski susret mladih. Na tradicionalnom novogodišnjem susretu u organizaciji Zajednice iz Taizea sudjevalo je oko 40.000 mladih iz Europe (među kojima su bili i mladi Subotičke biskupije), kao i drugih kontinenata.

U četvrtak 1. siječnja, u tijeku posljednje zajedničke večernje molitve na velesajmu u Bruxellesu, prior Zajednice iz Taizea brat Alois istaknuo je kako su tih dana doživjeli iskustvo: u predivnom zajedništvu povećana je nada za naš osobni život, za društvo, za svijet. To zajedništvo, življeno na konkretan način, otvara nam mogućnost novog razumijevanja Boga. *Povratkom našim domovima želimo prenijeti tu nadu,* rekao je brat Alois, te istaknuo kako je važno uvijek vraćati se na izvor, a taj izvor je ovdje, vrlo blizu nas, pa čak i u nama samima, a sastoji se u zajedništvu s Kristom. Stoga je potrebno slušati njegovu ljubav, jer ona nas vraća u život. *Na tom hodu u vjeri imamo blago – Bibliju,* istaknuo je brat Alois. Mlade je pozvao da ne budu sami u svome vjerskom životu te na traženje mira u sebi. Tijekom zajedničke večernje molitve na Europskom susretu mladih u srijedu, 31. prosinca brat Alois je najavio kako će se sljedeći 32. Europski susret mladih u organizaciji Zajednice iz Taizea održati od 28. prosinca 2009. do 1. siječnja 2010. godine u poljskom gradu Poznanu. /IKA, Zv/

Papa o svjetskoj gospodarskoj krizi

U situaciji ozbiljne gospodarske krize, koja je povezana s krizom struktura, kulture i vrijednosti, treba znati reagirati, prevladati podjele i osmisliti

strategije koje, dok s jedne strane omogućuju uhvatiti se u koštac najhitnijim izazovima današnjice, s druge strane ima za cilj izjedriti sveobuhvatan strateški plan za naredne godine, poziv je to koji je papa Benedikt XVI. uputio 12. siječnja u tijeku tradicionalnog susreta upravitelja grada Rima i pokrajine Lazio na početku nove godine.

Papa je priznao da kriza "koja je pogodila svjetsko gospodarstvo" ima upliva i na lokalnu razinu: dakle, istaknuo je, potreban je jednoglasan odgovor institucija, nadahnut "na onim načelima i vrijednostima koje su dio duhovne baštine Italije odnosno, preciznije, Rima i Lazija". Upravo zbog povećanih potreba ljudi, Benedikt XVI. je zatražio "sinergiju među svim ustanovama kako bi se pružilo konkretne odgovore", ističući kako, sa strane katoličkog svijeta, "dijecezanski Caritasi, župne zajednice i katoličke udruge ne smiju štedjeti snage u pružanju pomoći onima koji su u potrebi". Papa je osobito u mislima s obiteljima, posebno onima s malom djecom koja imaju pravo na vedru budućnost, starijim osobama, od kojih mnoge žive u samoći i teškim uvjetima, a spomenuo je i žurnu potrebu rješavanja stambenog pitanja, nedostatak posla i nezaposlenost mladih, teški suživot među različitim etničkim skupinama te veliko pitanje iseljništva i selilaca. /IKA/

Neka umukne oružje u Gazi i neka se odvažno krene putem mira

Neka umukne oružje i neka se odvažno krene putem mira, potaknuo je nadbiskup Celestino Migliore, stalni promatrač Svete Stolice pri Ujedinjenim narodima govoreći 16. siječnja na skupštini Ujedinjenih naroda na kojoj je usvojena rezoluciju za prekid borbe između zaraćenih strana u Gazi.

Nadbiskup je zaraćene strane pozvao na poštovanje rezolucije (1860.) Vijeća sigurnosti koja nalaže prekid borbi i neometan prolaz humanitarne pomoći. Osim toga, ustvrdio je kako se u sukobu očitovao potpun neuspjeh poštovanja razlikovanja između civilnih i vojnih ciljeva, stoga je sukobljene strane pozvao da poštuju međunarodno humanitarno pravo kako bi se jamčila zaštita civila. Nadbiskup je govorio o mučnoj povijesti suživota između Izraelaca i Palestinaca, obilježenoj dugim nizom sukoba ali i pokušajima dijaloga u Oslu, Madridu i nedavnoga u Annapolisu u SAD. Završavajući govor, nadbiskup je rekao da Ujedinjeni narodi moraju pomoći da zaraćene strane na Bliskome istoku pronađu nova sredstva utemeljena na suradnji i uzajamnome priznavanju u različitosti. /IKA/

Papin nagovor u molitvu Anđeoskog pozdravljenja

U svom nedjeljnom nagovoru 18. siječnja, Papa se osvrnuo na više važnih crkvenih i društvenih događaja. Svoj je govor usredotočio na Svjetski dan iseljenika koji Crkva obilježava u raznim krajevima svijeta. Pozvao vjernike na molitvu prigodom Tjedna za jedinstvo kršćana. Osvrnuo se i na dramatično stanje u Svetoj zemlji u kojoj, kako je rekao, ima mjesta za sve.

Benedikt XVI. pomno prati razvoj stanja u Svetoj zemlji. U svom nedjeljnom nagovoru potaknuo je sve koji vjeruju da u Svetoj zemlji ima dosta prostora za sve da pomognu svojim ljudima kako bi se podigli iz ruševina i straha i s odvažnošću poduzeli nit dijaloga u pravdi i istini, jer to je jedini put koji može otvoriti budućnost mira za sinove i kćeri u tom dragom kraju. Papa, koji s dubokom strepnjom slijedi sukob u poja-

su Gaze, preporučio je Gospodinu nevine žrtve nečuvnenog nasilja, posebno djecu, starije osobe i žene koje su nastradale u tom sukobu. Osvrćući se na Svjetski iseljenički dan, Papa Ratzinger je primijetio da je stanje iseljenika vrlo različito u pojedinim zemljama, gdje se doseljenici dosta dobro integri- raju. *Želio bih potvrditi da kršćanska zajednica pomno prati svaku osobu i obitelj i traži od sv. Pavla, kojemu je posvećena ovogodišnja Papina poruka prigodom iseljeničkog dana, snagu za obnovljeni polet u pomaganju u svim krajevima svijeta mirnog suživota između muškaraca i žena svih nacionalnosti, kultura i vjeroispovijesti*, rekao je Papa. /IKA/

Imenovan zamjenik urednika programa Religijske kulture na HTV-u

Zagreb, (IKA) – Zbog skorog odlaska u starosnu mirovinu dugogodišnjeg urednika programa Religijske kulture na Hrvatskoj televiziji dr. o. Tončija Trstenjaka, njegovim zamjenikom imenovan je novinar i urednik HTV-a Mario Raguž. Raguž će nakon odlaska dr. Trstenjaka u mirovinu 1. ožujka ove godine, kako se očekuje, preuzeti vodstvo programa Religijske kulture na HTV-u.

48. Teološko-pastoralni tjedan u Zagrebu

Zagreb, (IKA) – Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu od 27. do 29. siječnja organizira 49. teološko-pastoralni tjedan s temom "Kršćanska inicijacija – Nova značenja i pastoralne perspektive". TPT će se održati u Međubiskupijskom sjemeništu u Zagrebu, Voćarska 106.

Papa Benedikt XVI. na YouTubeu

Papa Benedikt XVI. će imati svoj video kanal na YouTubeu gdje će vjernici i znatiželjnici moći pratiti njegove govore, ali i druge događaje u Vatikanu. Sveta Stolica i Google su potpisali ugovor o suradnji. Uz Google, snimke će pripremati Vatikanski tv-centar i Vatikanski Radio. Vatikan ima svoju web stranicu od 1995., a sporazum s Googleom je daljnji korak u približavanju vatikanskog informativnog sustava širokom broju ljudi. /Križ života/

Molitvene kartice u izdanju Glasa koncila

Na jednu od važnih poruka biskupa odaslatih Božjemu narodu s XII. općeg redovitog zasjedanja Biskupske sinode u Rimu – na kojoj se u listopadu prošle godine promišljalo o temi "Božja riječ u životu i poslanju Crkve", a ta je širenje nove svijesti da je prvotna zadaća Crkve povrh svega hraniti se Božjom riječju i to iskustvo prenositi u svaku zajednicu

– Glas Koncila odazvao se najnovijim izdavačkim projektom: molitvenim karticama objavljenim pod geslom "Božja riječ za svaki dan". Riječ je o tri zasebna paketa modernog oblikovanih molitvenih kartica s više od tri stotine poticajnih biblijskih citata i prigodnih molitava: za jutro, večer te prije i poslije jela. Kao poticaj za "hranjenje" i življenje s Božjom riječju, numerirane kartice mogu se izvlačiti naslijepo ili uzimati numeriranim redom – najbitnije je da samostalno ili u zajedništvu s obitelji to činite svakodnevno. /ika-gk/kj/

30. siječnja

Sveta Martina

(Rođena i umrla u 3. stoljeću)

- Konzulova kći ● mati joj bila đakonisa ● djevojčica bez oca i majke ●
- svu je baštinu podijelila siromasima ● sama postala đakonisa ●
- ljepotica koja je odbila carevu ponudu za brak ● odbila žrtvovati bogu Apolonu ●
- nije htjela žrtvovati božici Dijani ● znakom križa srušila hram ● bičevana djevojka ●
- željeznim kukama kidana ● zvijeri je nisu htjele rastrgati ● zvijer joj pred nogama ležala ●
- vatra je nije spalila ● odrubljena joj glava ●

Ime

Martinino ime je danas vrlo često u Subotičkoj biskupiji. Ime Martina se izvodi od muškoga imena Martin, latinski Martinus, a znači posvećen rimskom bogu rata: Marsu. Skraćeni oblik imena Martina može biti Tina.

Martinini roditelji

Martina je živjela i umrla u 3. stoljeću u Rimu. Sigurnih povijesnih podataka iz njezinoga života nemamo. Legenda je upamtila da je Martina umrla mučenički svjedočeci za vjeru. Martina je navodno bila kći jednog rimskoga konzula. Neka legenda drži da je njezin otac tri puta obnašao službu rimskog prefekta. Jedna druga legenda drži da je njezina mati bila đakonisa. Đakonise su u ranokršćanskim zajednicama bile djevojke ili žene posvećene dobrotvornom radu. Njegovale su bolesnike, ali su i pripremale žensku čeljad u vrijeme katekumenata. U 4. stoljeću su još postojale zajednice đakonisa kojima su crkveni sabori određivali pravila. U VI. stoljeću je služba đakonisa dokućnuta zbog zloporaba. U Evangeličkoj crkvi postoje i danas đakonise, koje su prošle posebnu naobrazbu za karitativni rad i vjeronauk. Od XIX. stoljeća evangeličke đakonise su udružene u zajednice koje djeluju u 200 kuća, a imaju oko 60.000 članica.

Nakon smrti svojih roditelja Martina je rasprodala svoju baštinu i sve podijelila siromasima, a onda je i sama stupila u redove đakonisa. Priča se da je bila iznimno lijepa djevojka. Kad je car Aleksandar Sever zaprosio njezinu ruku, odbila ga je iz ljubavi prema Isusu.

Svjedočko mučeništvo

Razljućeni car je odlučio kazniti djevojku. Dao ju je zatvoriti. A onda je trebala biti podvrgnuta okrutnim mukama. Mukama bi mogla izbjeći ako se

odrekne Krista i žrtvuje poganskim bogovima. Trebala je žrtvovati u hramu poganskoga boga Apolona. To je onda odbila. Pred kipom idola Martina se prekrizila i tako ispovjediła svoju vjeru. Kip idola se u taj čas raspao, a hram se urušio. Zato je Martina podvrgnuta cijelom nizu najrazličitijih muka. Uz nebesku pomoć ona je preživjela sva

Foto: El Greco, Detalj oltarne slike iz Toleda (1597./99.): Marija s Djetetom. Lijevo je lik svete Martine, desno svete Agneze. Slika se čuva u Nacionalnoj galeriji umjetnosti u Washingtonu.

mučenja. Bičevali su je, kidali su je željeznim kukama, da bi je na koncu bacili pred zvijeri u amfiteatru. I u amfiteatru se dogodilo čudo. Lav koji ju je imao rastrgati, legao je pred njene noge. Martinini mučitelji su je onda bacili na lomaču, potpalili vatru, ali se u taj čas diglo neviđeno nevrijeme s velikim

pljuskom, koji je ugasio vatru. Na koncu joj je krvnik odrubio glavu. Jedna treća legenda zna da je Martina bila odvedena u hram božice Dijane i da je tamo trebala prinijeti žrtvu. Na njezinu molitvu udario je grom u Dijanin hram tako snažno da se hram raspao. Neki povjesničari smatraju da Martinino mučeništvo nije moglo biti za vrijeme Aleksandra Severa, budući da je toga cara povijest zapamtila kao cara koji je bilo sklon kršćanima.

Jedna rimska crkva svjedoči o Martininoj slavi

Da je Martina povijesna osoba, svjedoči njezino štovanje već u 7. stoljeću. Tada je u Rimu u njezinu čast podignuta crkva. Radi se o crkvi svetoga Luke i svete Martine. U vrijeme pape Urbana VIII. su 1634. godine pronađeni njezini posmrtni ostaci u jednom glinenom sarkofagu, te je tada ponovno podignuta i u njezinu čast posvećena crkva, koja danas nosi naslov SS. Luca e Martina. Papa Urban VIII. je bio veliki štovatelj svete Martine. Njezinu je uspomenu počastio tako što je u njezinu čast spjevao dva himna.

Martinin lik

Martinu slikari i kipari prikazuju s palmom i otvorenom knjigom. Prikazuju je i s mučilima kojima je bila mučena, ili je prikazuju u trenutku kad joj odrubljuju glavu. Vidjet ćemo njezin lik i s lavom pred nogama.

Martina je jedna od zaštitnica grada Rima, ali je i zaštitnica majki koje doje dijete.

Što će biti s pšenicom, a što s vinogradima?

U njemačkim zemljama seljaci i vinogradari vjeruju da će im dobro roditi pšenica i vinogradi ako na spomendan svete Martine sija sunce. I blago sunce 30. siječnja obećava dobru žetvu.

Uređuje i piše: o. Ante Stantić, OCD

Naš kandidat za sveca

GOVORI VAM SLUGA BOŽJI O. GERARD TOMO STANTIĆ

Čekam duše...

Već sam spominjao, u prikazima u *Zvoniku*, da je naš sluga Božji dobar poznavatelj moralnog bogoslovlja, zauzet marljivim proučavanjem poznatih autora moralnog bogoslovlja svoga vremena. Ipak, treba naglasiti, kako proučavanje moralnog bogoslovlja nije bilo samo radi znanja nego radi što bolje osposobljenosti za službu ispovjednika.

On je "čekao duše" za ispovjed, kako je odgovorio jednom svom nećaku koji ga je susreo u kapelici "Crne Gospe" u franjevačkoj crkvi u Subotici dok je boravio kod franjevaca gdje se sklonio 1945. pred komunistima, po savjetu subotičkog biskupa Lajče Budanovića. Komunisti su ga tražili i sigurno bi ga sudili. O tome će biti govora drugom zgomom.

Ugledni subotički franjevački gvardijan o. Radoslav Kujundžić će tvrditi da je Gerard bio gotovo neprestano u kapelici "Crne Gospe" gdje se nalaze ispovjedaonice. Bio je tamo od "otvaranja do zatvaranja" crkve. Tako se godinama, prema svjedocima, događalo i u Somboru.

U ispovjedaonici je na poseban način "liječio duše" od grijeha. Smisao svoga "čekanja duša" je izrazio u jednom od mnogih osobnih zapisa, primjeric: "Prema svakom pokorniku milo postupati. Kao ispovjednik, biti kao med na koji neka navali muha let, to jest pokornici. Neka se na takvog ispovjednika pokornici prilijepe i neka ih Isus ponese sa sobom."¹

Kako bi uspio postići takav učinak, ističe da mora, kao pastir, ne samo biti svjedok životom, nego otiimati jaganjce iz usta vuka tj. đavla: "U ispovijedi se treba dogoditi nešto slično kao kad bi netko oteo janje iz usta vuku da ga ne proždre. Isus, po sv. ispovijedi, otima dušu od paklenoga vuka to jest od Sotone. Jer, sve što je u duši bilo strašnoga, po grijehu, nestaje jer duša se (po ispovijedi) čisti i kao anđeo odleti Isusu u krilo"².

Borba protiv grijeha nije samo za individualnu korist pojedinaca, ističe sluga Božji, nego "liječi", otajstveno Kristovo tijelo. Tko se kajе bori se protiv grijeha, (pogotovo ako se ispovjedi): "Isusu će rane izliječiti a Isus dušu"³. Naime, po "grijehu duša je kao sjeme oštećeno". Kad se (sjeme oštećeno), po

sakramentu ispovijedi, baci u Isusov grob, tim činom postaje "sjeme kalamljeno (cijejpljeno)", i "mjesto korova i trnja, cvjeta kao cvijeće"⁴. Po ispovijedi duša se obnavlja: "U Crkvi je pokrštena a u ispovijedi se obnavlja"⁵.

Kako bi obnovljeni ili "osvježeni" kršćanski život po sakramentu pomirenja imao trajniji učinak, potrebno je surađivati s milošću sakramenta pomirenja: "Treba krpiti svoje mane..."⁶, osobito "kroćenjem nevaljalih nagnuća". O toj temi on je napisao brojne stancice.

Ispovjednik, osobito u odnosu na one duše koje teže dubljem kršćanskom životu "je upravitelj savjesti prema božjim i crkvenim zakonima. U izvanrednim slučajevima koji se odnose na vrlo pobožne duše, Duh Sveti je vođa. Neka dakle ispovjednik moli da i u slučajevima koje ne razumije ne priječi Duha Svetoga odličnog vođu, u odnosu na te duše"⁷.

Naš kandidat za oltar veliku pažnju obraća na kazivanje grijeha i na pokajanje. Stoga, kako se ne bi umanjio intenzitet i usredotočenje pokornika na pokajanje treba isključiti, za vrijeme ispovijedi, svaku drugu temu koja nije u svezi s ispovijedi i s pokajanjem. Gerard drži da savjetovanje, ili eventualno "pružanje utjehe dušama, neka slijedi poslije pokajanja i odrješenja"⁸. Preuzima ovo načelo od moralista Prümpera, i u latinskom originalu dodaje: "Moralis scientiae numquam sufficiencia" (nikad dovoljno znanja iz moralnog bogoslovlja)⁹.

Vrlo mu je na srcu načelo: "Bilo svećenik bilo pokornik su samo ljudi ali ako posjeduju živu vjeru i dobru volju, neka obojica ostanu mirni jer bilo svećenik, bilo pokornik, koliko je god moguće, ispunjavaju (po ispovijedi) Božju volju"¹⁰. Jamačno to se događa kada se svećenik osposobljava proučavanjem moralnog bogoslovlja a pokornik se iskreno ispovijedi i pokaje za grijeh.

Ipak, Gerard ističe i podvlači da unatoč dobre volje u proučavanju moralnog bogoslovlja, odrješenja od grijeha, poslije valjane ispovijedi, postoji i ljudska slabost, nepostojanost, ograničenost. Kao što bismo željeli, zapisuje, da nam odijelo bude uvijek novo, tako bismo rado kupili sapun koji bi odijelo održao uvijek novim. To je doduše nemoguće ali u slučaju duše to je

moguće čestim pristupanjem sakramentu pokore: "(Duša) ostaje nova, lijepa bez mane, dokle ponovno ne sagriješimo. Ako se ponovno ispovijedimo opet lijepi postajemo"¹¹.

Kao dugogodišnji djelitelj Božjeg milosrđa u sakramentu pomirenja, o. Gerard se susretao s dušama koje su, unatoč "vjere i dobre volje", patile od skrupula. Duše u takvoj opterećenosti su jamačno htjele ponavljati svoje grijehе koje su već ispovjedili i za njih se pokajali, i odrješenje dobili. Sluga Božji takvim dušama ne dozvoljava da ponavljaju ispovijedi već ispovjeđenih grijehа. Stoga zastupa načelo: "Što je oprano neka se ne baca u blato. Što je u valjanoj ispovijedi očišćeno neka se ne čisti blatom." Drži dakle da je skrupula kao "blato", kojim se duša ne smije kaljati nego ga izbjeći. Ipak, ako je grijeh iz prošloga života ispovjeđen i okajan, osobito ako je duši "vazda pred očima" dosta je kajati se i sve više ga zaboravljati"¹².

Završavam ovaj prikaz o Gerardu kao ispovjedniku njegovim autobiografskim zapisom kako bismo obuhvatili cjelovitu njegovu revnost za duše koja se ne iscrpljuje samo revnošću u službi ispovjednika nego obuhvaća cijelu njegovu kontemplativno – djelatnu karizmu, u Božjoj Crkvi, kao karmelićanina: "Moje disanje, po pravilu reda, neka bude vikanje da se svima smilujete... Moram vikati na sav glas da ne propadne duša spas... Moram vikati za pomoć dušama više nego za opstanak tijela disanje..."¹³.

Po rezultatima moga proučavanja njegova lika, on je više bio nošen kontemplativno-molitvenom vidom karmelske karizme, ali ga je, po mom dubokom uvjerenju, redovnička poslušnost učila kako u životu skladno povezati kontemplaciju i djelatnost!

- 1.Th. Past., 003464.
- 2.Ondje, 003035.
- 3.Korizmena prop. (1907), 007148.
- 4.Th. Past., 003934.
- 5.Razg. s Isusom, 004040.
- 6.Bлаго duše, 008385.
- 7.Th. Past., 003498-99.
- 8.Ondje, 003500.
- 9.Ondje.
- 10.Ondje.
- 11.Razg. s Isusom, 004040.
- 12.Biser mišljenja, 004538.
- 13.Th. Past., 002820.

Piše: mr. Andrija Anišić

ŠTO TREBAMO ZNATI O HIV/AIDS-U

U prošlom broju *Zvonika* najavio sam temu "Prijedlozi Katoličke crkve u prevenciji širenja HIV virusa i ispravan odnos prema oboljelima od AIDS-a". Prikupljajući građu za svoju rubriku na gornju temu, shvatio sam da se ovom temom ipak moram pozabaviti pomnije. Naime, vjerujem da je dobro i korisno dati najprije par osnovnih podataka o HIV virusu te o načinu njegova prenošenja. Te podatke bi trebali znati svi ljudi, kako bi se adekvatno zaštitili ali i da bi se izbjegao prevelik strah od susreta sa zaraženom osobom i kako oboljele osobe ne bi bile previše gurnute na rub društva i stavljene na stup srama.

Što je HIV/AIDS/SIDA?

HIV je virus koji uzrokuje AIDS. Naziv je nastao od kratice engleskog naziva "Human Immunodeficiency Virus". HIV uzrokuje slabost i nesposobnost obrambenog sustava organizma koji se bori protiv različitih bolesti.

Virus HIV je pronađen i nalazi se u tjelesnim tečnostima: u krvi, plazmi, spermi, koštanoj srži, kralježnoj tečnosti, vaginalnom sekretu, pljuvački, moždanom tkivu, limfnim žlijezdama, slini, suzama, mokraći, majčinu mlijeku, a vjerojatno i u drugim tjelesnim tečnostima. Za širenje virusa najvažniji su krv, sperma i vaginalni sekret.

AIDS (Acquired Immunodeficiency Syndrome, eng.) ili SIDA (Syndrome d'ImmunoDéficiency Acquisée, franc.) je krajnji i najteži stadij HIV infekcije uzrokovan teškim oštećenjem imunološkog sustava. To je zapravo naziv za skupinu bolesti koje se javljaju kao posljedica slabljenja imuniteta čovjeka koji je inficiran HIV-om. Brojni mikroorganizmi s kojima se čovjek svakodnevno suočava i uspješno ih svlađava, kod AIDS bolesnika dovode do nastanka širokog spektra upalnih bolesti, te bolesnik na koncu umre od infekcije uzrokovane mikroorganizmom (bakterije, virusa, gljivica, rikecija – drevni mikroorganizmi) koja za zdrave ljude ne predstavlja znatnu opasnost. HIV također izravno oštećuje stanice živčanog sustava čime uzrokuje teške neurološke bolesti (HIV encefalopatija). Osoba koja je inficirana HIV-om, ne

mora ujedno imati i AIDS. Dijagnoza AIDS-a se postavlja na temelju broja T-limfocita (CD4 stanica), te prisutstva infekcija i malignih bolesti koje se pojavljuju tijekom HIV infekcije.

Način širenja zaraze

Do zaraze dolazi samo ako dođe do direktnog dodira i miješanja tečnih dijelova organizma zaražene i zdrave osobe. Zaraza virusom HIV-a može se širiti na različite načine. Tom virusu najviše su izložene osobe koje se upuštaju u rizična ponašanja, kao što su homoseksualni i biseksualni spolni odnosi (analno, vaginalno i oralno). Pri takvim odnosima HIV virus može se prenijeti sa zaražene na zdravu osobu. Isto se može dogoditi i kod onih koji u svoj organizam drogu unose intravenozno, jer često upotrebljavaju istu iglu.

HIV virus se može prenijeti i sa zaražene majke na dijete za vrijeme trudnoće ili u toku porođaja. Virus prelazi na dijete preko placente. Prijenos virusa je moguć i za vrijeme dojenja preko majčina mlijeka. Intimno i produženo ljubljenje također je, makar u manjoj mjeri, rizično, osobito ako postoje rane na usnama ili ako dođe do krvarenja prilikom takvih poljubaca. Do zaraze može također doći brljanjem, tetoviranjem akupunkturom, manikiranjem, pedikiranjem te stavljanjem piercinga ako se to čini istim instrumentima koji nisu dobro sterilizirani.

Kako se HIV virus ne prenosi?

Virus se ne prenosi putem redovitih društvenih kontakata kao što su boravak u prostorijama u kojima su boravile i zaražene osobe, vožnjom javnim prijevoznim sredstvima, upotrebom zajedničkog pribora za jelo; zajedničkom upotrebom rublja i odjeće; kupanjem u bazenima, upotrebom sauna, kupaonica i javnih zahoda; stiskom ruke, poljupcem u lice, milovanjem; putem zraka, vode, hrane, dodira predmeta ako su ih upotrebljavali zaraženi i oboljeli od AIDS-a.

U idućem broju:

Simptomi i testiranje na HIV virus

Hrvatske katoličke stranice (81.)

Ministrant

Kao što je poznato, ministranti su svećenikovi poslužitelji pri obredu mise i drugih liturgijskih čina, koji pomažu pri donošenju darova na oltar i kod pričešćivanja. Upravo je radi njih prije dvije godine otvorena internetska stranica, koja se nalazi na adresi:

<http://www.ministrant.net>

Na ovim stranicama namijenjenim mladim poslužiteljima oltara, prije svega se može pronaći mnogo podataka, tumačenja i konkretnih prijedloga za molitvu, sudjelovanje i razumijevanje mise, upoznavanje liturgijskog prostora, liturgijske godine, predmeta, odjeće i knjiga, te drugih zanimljivosti vezanih uz život i službu ministrantima i ministranticama. Osim ovih najvažnijih tema, sadržaj portala je koristan i širem krugu posjetitelja, primjerice, katehetska građa koja je, osim voditeljima ministranata, namijenjena i župnicima, župnim vikarima, vjeroučiteljima i drugim župnim suradnicima. A kako je stranica u prvome redu prilagođena mladima, na stranici ima i šaljivih i drugih opuštenijih sadržaja (kviz).

Stranicu je uredio tim suradnika okupljenih oko Nikice Mihaljevića, župnika župe sv. Andrije u slavonskoj selu Donji Andrijevići i dugogodišnjeg animatora ministrantskog pastoralara i urednika niza izdanja u knjižnici "Ministrant", koji putem interneta kao medija ovaj pastoral nastoji učiniti dostupnijim djeci i mladima.

s.b.

Liturgijski prostor i ponašanje u crkvi

Prošli puta smo u ovoj rubrici, tumačeći liturgijski prostor, govorili o Svetohraništu i Krstionici. Nastavljamo dalje kako bismo se u tom prostoru više osjećali “kod kuće”.

Ambon je mjesto navještaja Božje Riječi. Ni jedan liturgijski čin ne postoji bez navještaja. I ambon je prolazio svoj dugi “povijesni put”. Od mjesta čitanja Staroga zavjeta, mjesta pjevanja Psalama, do najčasnijeg ambona: mjesta navještanja Evanđelja. Tako u povijesti Crkve susrećemo više ambona, višekratnih ambona i više ukrašenih ambona. Naime, najčasnije je mjesto odakle se naviješta evanđelje. Kako je Crkva od samih početaka preuzela sinagogalnu službu riječi, ta se služba sastojala i sastoji i od čitanja Staroga zavjeta i poslanica Novoga zavjeta. Da bi se na-

glasila razlika i postupnost navještaja, “umnažao” se i broj ambona. Danas je konačno – čini mi se – nađena neka mjera s dva ambona, to jest čitanja i navještaj evanđelja. Jasno da je ambon mjesto odakle se može i vidjeti, a napose čuti navještaj. Kada je nastala podjela (oltara i crkve), pojavljuje se propovjedaonica kao jedino mjesto navještaja evanđelja i homilije. Ona je postala čak jedno od najukrašenijih mjesta u crkvi. Danas je to mjesto u blizini oltara, vidljivo za sve, ako je moguće treba biti u sredini između oltara i sjedišta, a ako su dva, onda uz oltar lijevo i desno. Rijetko kada ispred oltara. Mora biti časno mjesto (ne stalak za knjige) nego mjesto navještaja koje je uvijek očitovanje Božje Riječi.

Sedes je latinski naziv za sjedala. Naime, biskup ima u katedrali tronkatedralu, mjesto odakle vrši svoju učiteljsku službu, stoga se katedrala – stolna crkva – i zove katedralom. Svaki predsjedatelj liturgije u crkvi ima mjesto odakle predsjeda liturgiji, osobito službi Riječi. To mjesto mora biti u sredini (redovito) odakle je moguće uspostaviti nesmetanu komunikaciju sa zajednicom, a desno i lijevo mogu zauzeti svoja mjesta oni koji su u službi oltara. Ako je svetohranište u sredini, onda ga redovito ne smije skrivati sedes. Ponovo se susrećemo s proble-

mom preuređivanja prostora koji je uređen prema mogućnostima. Šteta što taj prostor nije onakav kakav predviđa sama liturgija ali je u najviše slučajeva liturgijska reforma došla u postojeći liturgijski prostor. Kada se gradi nova crkva, tada se to lakše rješava. Radi toga imamo znanje kako bi trebalo biti, ali i iskustvo kako može biti.

Idealno bi bilo da je najdublje po središtu sedes, niže da je ambon, bliže da je oltar. Krstionica zapravo u dnu crkve ili ispred oltara ali niže. No, ovaj oblik jedva je gdje ostvaren (sveti Pavao u Londonu npr.). Ta vertikala je poželjna. Ako ne u rasporedu, onda bar

u rasporedu slavljenja. Mi susrećemo naše crkvene prostore različito uređene, pokušajmo se prilagoditi. Dobro je znati i poznavati što bi bilo najbolje da liturgiju slavimo, u njoj sudjelujemo, a iz-

bjegavamo biti samo nijemi promatrači.

Moje ponašanje u crkvi

Saberimo sada sve do sada rečeno. Kada ulazimo u crkvu, prvo se znamenujemo blagoslovljenom vodom i sjećamo se svog krštenja. Nakon toga pogledamo gdje se nalazi Vječno svjetlo i Svetohranište. Ako je moguće, odemo pred Svetohranište i iskažemo štovanje Presvetom Oltarskom Sakramentu poklecanjem i kratkom molitvom. Ako nije moguće prići ili nemamo vremena, učinimo barem znak poklecanja prema Presvetom. Nakon toga zauzimamo svoje mjesto u crkvi pazeći na činjenicu da nitko u zajednici nema svoje “pretplaćeno mjesto”. Dobro je imati naviku ali ne smijemo pretjerivati u tim zahtjevima. Na liturgiji se ponašamo kako diktira tijek liturgije. Podsjetimo se da postoje tri stava tijela: stajanje, sjedenje i klečanje. Kada se događa procesija, o kojoj je bilo riječi u ovoj rubrici, pazimo na dvije stvari: sabranost i znak. Na kraju liturgije se ne udaljimo u žurbi. Poklecanjem iskažemo počast Presvetom i mirno napuštamo crkvu. Na nama treba sjati plod liturgije, mir, sabranost i prijateljstvo. Liturgijski govor riječi i znaka prelazi u život našega ponašanja i naše riječi.

25. 01. 2008.

Obraćanje sv. Pavla apostola

Dj 22,3-16
Ps 25,4-5. 6-7. 8-9
1 Kor 7,29-31
Mk 16,15-18

*I reče im: “Pođite po svem svijetu, propovijedajte evanđelje svemu stvo-
renju. Tko uzvjeruje i pokrsti se, spasit
će se, a tko ne uzvjeruje, osudit će se.*

1. 02. 2008.

4. nedjelja kroz godinu

Pnz 18,15-20
Ps 95,1-2. 6-7a. 7b-9
1 Kor 7,32-35
Mk 1,21-28

*Bijahu zaneseni njegovim nau-
kom. Ta učio ih je kao onaj koji ima
vlast, a ne kao pismoznanci. I pročulo
se odmah o njemu posvuda, po svoj
okolici galilejskoj.*

8. 02. 2008.

5. nedjelja kroz godinu

Job 7,1-4. 6-7
Ps 147,1-2. 3-4. 5-6
1 Kor 9,16-19. 22-23
Mk 1,29-39

*Kad ga nadoše, rekoše mu: “Svi te
traže.” Kaže im: “Hajdemo drugamo, u
obližnja mjesta, da i ondje propovi-
jedam! Ta zato sam došao.”*

15. 02. 2008.

6. nedjelja kroz godinu

Lev 13,1-2. 44-46
Ps 32,1-2. 5. 11
1 Kor 10,31-11,1
Mk 1,40-45

*I dođe k njemu neki gubavac,
klekne i zamoli: “Ako hoćeš, možeš me
očistiti!” Isus ganut pruži ruku, dotače
ga se pa će mu: “Hoću, budi čist!” I
odmah nesta s njega gube i očisti se.*

Naše "bile časne"

"Bile časne" mnogi Subotičani s radošću pozdravljaju, istina u sve rjeđim susretima u gradu, ali još uvijek u crkvi Sv. Jurja gdje se u istoimenoj župi nalazi njihov samostan. Promotrit ćemo ovoga puta život naših sestara iznutra i upoznati ih u onom drugom načinu života, manje poznatom. Možda će to biti razlog nekom od čitatelja za molitvu za duhovna zvanja, možda će se netko uputiti posjetiti ih, ali sigurno nikoga život dragih bijelih redovnica neće ostaviti ravnodušnim.

Mala zajednica

U samostanskoj kući, pokraj župnoga doma, živi šest sestara: s. Milena Filipović (predstojnica, razgovor s njom na str. 24-25), s. Nada Gabrić, s. Borislava Malagurski, s. Sofija Aladžić, s. Brigita Stantić i s. Tereza Mačković. Zajednica se izdržava od skromnih prihoda: mirovine sestara, od župe (plaća za rad), male plaće iz škole, od starice koja plaća svoje uzdržavanje. Sestre

Rad i molitva

Sestre ustaju oko pol šest ujutro, u šest imaju molitvu a u 7 svetu misu. Nakon doručka počinje radno vrijeme do 12 sati kada je ručak. Zbog starosti iskoriste vrijeme za popodnevni odmor, potom ponešto rade i u 18 sati imaju večernju molitvu, pol sata razmatranja. Nakon večere po volji pogledaju neku televizijsku emisiju ili razgovaraju.

Najstarija u kući

Sestra Nada Gabrić je najstarija u kući, rođena 1932. godine u Tavan kutu. Odrasla je na salašu na Pavlovcu u obitelji s desetero djece. Nakon II. svjetskog rata

zemlja im je oduzeta, zbog čega su se selili. No, otac je ponovno kupio salaš na Pavlovcu. Kako je ova časna starica došla do svog redovničkog zvanja? Kao djevojčica zimi je živjela kod djeda i bake u gradu gdje je kao šesnaestogodišnjakinja pohađala tečaj šivanja. Tu je upoznala djevojku koja se spremala u samostan. "I ja sam htjela

Bogu služiti jer se to jedino isplati" – uvjerenost se i sada prisjeća. U dobi od dvadeset godina ušla je u samostan na Korčuli gdje je šest godina radila u kuhinji, a potom je 39 godina boravila u Kanadi gdje je dobila mirovinu. Tamo je naučila francuski. U Suboticu se vratila 2000. i sada svoje dane zadovoljno provodi u ovom samostanu. Na pitanje

Duhovnost ove Kongregacije kao i cijelog dominikanskog reda najbolje je izrazio sv. Toma Akvinski: Contemplari et contemplata aliis tradere (razmatrati i drugima davati plodove svog razmatranja).

zašto je sve manje zvanja, jednostavno odgovara: *Mladi nisu sposobni za žrtvu, sve im je teško, a podloga svemu je u obitelji.*

"Zlatne" časne

Dvije su sestre dominikanke proslavile 50. obljetnicu redovničkog života prije tri godine (2005.): s. Borislava Malagurski i s. Sofija Aladžić, obje rodom iz Subotice. Objе su sestre dugi niz godina bile u službi župne zajednice kao sakristanke, s. Borislava je to i dalje.

S. Borislava (Vita) Malagurski rođena je 1933. na Bikovu. U zajednicu sestara dominikanki na Korčuli stupila je 1954., redovničko odijelo primila 1955., a prve zavjete položila 1956. Živjela je i radila u Korčuli, Splitu,

Tavankutu, a sada u Subotici. U vrijeme našeg posjeta s. Borislava je raspredala crkvu od božićnog dekora i kazala: *Mene već svi znaju. Ipak smo ju našli u sakristiji gdje je najčešće u svom poslu.*

S. Sofija (Marija) Aladžić rođena je 1937. u župi Sv. Jurja u Subotici. O svom zvanju ona svjedoči ovako: Dolazila sam na satove matematike kod s. Emanuele. *Jednom mi ona kaže – Ti bi mogla biti časna. A ja odgovorim – Može još biti svašta! A ona meni – To sam se i nadala jer ja cijelo vrijeme molim za tebe.* U samostan je ušla sa

djeluju u katehetskoj, orguljaškoj i sakristanskoj službi te njeguju jednu staricu.

Većina sestara je starija i bolesna, ali u njihovom raspoloženju vidi se neko životno pozitivno iskustvo u kojem crpe snagu za ono što ih čeka u starosti i bolesti. U razgovoru s njima stječe se dojam mirne i radosne starosti, vedrog pogleda. Uspomene im naviru kao lijepe slike dok se prisjećaju svojih životnih odluka i onoga što su proživjele. Njihova svjedočenja potvrđuju koliko je važno Bogu kazati DA na Njegov poziv.

sedamnaest godina jer je otac želio da prvo završi "šnajderski" zanat. Živjela je i djelovala u Korčuli, Tavankutu, a sada je u Subotici. Budući da je dugo šila i obavljala sakristansku službu, u šali kaže da je sada promijenila profesiju – sada kuha. Za pomanjkanje duhovnih zvanja uzrok nalazi u kućnom odgovoru, malo je – kaže – molitve i duha požrtvornosti, a onaj tko redovito ide crkvu ipak vidi i nešto drugo.

Najslavnija hrvatska dominikan-ka je bl. Ozana Kotorska (1493.-1565.), dragovoljno zatvorena (reclusa) uz crkvu kotorskih dominikanaca, koja sugrađane potiče na život molitve i odricanja.

Uživala je gledati časne

U brojnoj obitelji s desetero djece rođena je 1938. na salašu u Tavankutu s. Brigita Stantić. I brat Bela je sve-

ćenik koji je u mladosti dolazio učiti matematiku kod s. Emanuele. Čini se da je i ovdje ova sestra matematičarka imala važnu ulogu. S. Brigita se prisjeća: *Ona meni kaže – Ti bi se mogla žrtvovati za brata (koji je tada već otišao u Đakovo). Razumila sam što to znači. Iako nisam mogla ni zamisliti ostaviti kuću, jer sam bila jako strašljiva, ja sam se odlučila žrtvovati. Otac se čudio da idem kad ni kod rodbine nisam išla. Ali uživala sam gledati časne kako dostojanstveno hodaju u svojim bilim haljinama.*

U samostan je ušla 1957., a zavjetovala se 1960., doživotne zavjete položila je 1965. Uvijek je bila u radu oko mladih, pomagala je učiteljicama u

Iz povijesti Reda

Španjolac, sv. Dominik Guzman utemeljio je davne 1206. godine najprije sestarsku zajednicu u Prouilleu, u južnoj Francuskoj. Dominkanski red se naglo širio po čitavoj Europi. Na temelju povijesnih izvora zna se da su dominikanci u hrvatskim krajevima bili već u prvoj polovici 13. stoljeća.

Poznati dominikanac, veliki propovjednik, misionar, rodoljub i vizionar o. Anđeo Marija Miškov, ujedinio je 1905. godine samostane iz Splita i Šibenika u Kongregaciju sv. Anđela čuvara sa sjedištem u Korčuli, čija je glavna zadaća odgoj ženske mladeži u hrvatskom duhu i karitativna djelatnosti.

Uloga nove Kongregacije najbolje je izražena u geslu – Bogu, REDU i NARODU i narodu.

Kongregacija sv. Anđela Čuvara

Danas Kongregacija sv. Anđela čuvara broji oko 130 sestara koje žive i djeluju u oko 15 kuća i samostana u domovini i inozemstvu.

Rade još u domovima zdravlja, domovima za nemoćne i starije, na župama gdje vode domaćinstva braći dominikancima i svećenicima. Aktivne su i u župskom pastoralu kao sakristanke, katehistice i voditeljice crkvenih zborova.

radu. U Suboticu je došla 1986. kad se brat razbolio i tu ostala. U Korčuli je bila 30 godina. Kad je došla u Korčulu odmah se priviknula na život tamo. Tada je u novicijatu bilo 40 mladih djevojaka i bilo je jako veselo. Dugo je šivala ornamente na liturgijska odijela. Voli vrt, što je i danas njena velika ljubav. Nekada je u samostan primljeno devet starica o kojima je brinula, a danas je njena briga jedna draga starica. Iako i sama oboljela od teške bolesti multiskleroze, njena životna radost nije izbrisana i pravo je zadovoljstvo vidjeti ju kako pokazuje cvijeće, oltar u kapelici izrađen od maslinova drveta sa Korčule...

Ti ćeš tamo služiti?

Zanimljiva je priča s. Tereze Mačković, rođene 1941. na Čikeriji, u obitelji s petero djece. Rano je ostala bez majke i otac ih nije mogao školovati. Bilo je veliko siromaštvo. U sebi je osjetila zvanje u osamnaestoj godini, kada su tamo bili misionari. U Tavankutu su bile časne i uvijek je išla za njima. Makar nije imala naročita sluha, na poziv s. Tereze uključila se u zbor i tu osjetila da bi rado išla u časne. Kad je to rekla ocu, on je bio protiv jer je mislio da će se njezine sestre udati, a što će onda biti s njim? I nastavlja nam priču s. Tereza: *Kazala sam s. Terezi, a ona me pita za oca – Kad će doć? Idemo na Čikeriju! Prvo ona s njim lipo, znate zašto smo došli... Pa, predviđam kaže on. A onda kaže da nema za opremu. Al kad je već*

smislila, dat ću vam. I s. Tereza kaže – Idemo ujutro oma kupovat. Tata je pito: Ti ćeš tamo služiti? Probat ću – kažem. Tad je tamo bio župnik Antun Gabrić i vidio je da sam redovno dolazila u crkvu. I tako je s. Tereza otišla u Korčulu, pa potom u Split, a onda kad se otac razbolio, vratila se u Tavankut i bila uz njega. I uspjela je "služiti" i u samostanu i svoga oca, kad je to trebalo. Iz Tavankuta je došla u kuću u Subotici gdje je ekonoma. Ona brine za nabavu namirnica i svega za kuću. Vedra pogleda i nasmijana lica, s. Tereza "lipo divani" o svom životu.

Sestre u Subotici (od 1947.) i u Tavankutu (od 1958. do 1998.)

Prva sestra iz Subotice bila je Veronika Vidaković koja je 1926. pošla u Korčulu te nakon postulature ulazi u novicijatu pod imenom s. Mala Tereza. Uz njene molitve u Suboticu su sestre dominikanke došle na molbu biskupa Lajče Budanovića. On sam ih je uveo u službu mjesne Crkve te je s propovjedaonice rekao: "Eto, došle su BILE SESTRE da rade za vas, da vam budu majke i sestre, a vi njima budite pri ruci dajući im rada i svoje povjerenje."

U Tavankut su sestre došle na molbu župnika preč. Ivana Lebovića kako bi preuzele brigu za vođenje crkvenoga pjevanja i oko uređenja crkve.

Molite za zvanja

I na kraju, svakoj bi se časnoj mogla pripisati jedna ista želja: molite za duhovna zvanja, molite u obitelji. Na nama je dati sve od sebe, a one će i ovdje pomoći – svojom svakodnevnom molitvom.

Razgovor sa s. Milenom Filipović (OP), predstojnicom Samostana dominikanki u Subotici

Voljeti svoj život, Crkvu, braću i sestre, da bi se voljelo Boga

S. Milena Filipović, OP rođena je 1952. u župi Breške, kod Tuzle, od oca Mate i majke Ruže rođ. Nikolić. Bilo ih je sedmero djece, od toga četiri sestre i tri brata. Svi danas žive u Zagrebu, osim jedne sestre koja je dominikanka u Splitu i sestre koja je već pokojna. S. Milena je 1966., nakon osmoljetke stupila u samostan u Korčuli. Nakon završene gimnazije 1969. oblači redovničko ruho, te dvije godine kasnije polaže svoje prve redovničke a 1976. vječne zavjete. Službu vjeroučiteljice i orguljašice vrši sedamnaest godina u Pregradi u Hrvatskom zagorju, te deset godina u župi Virje u Podravini. Tri godine provela je u zagrebačkoj kući svoje Družbe. Prije dolaska u Suboticu u kolovozu 2008. godine, dvije godine djelovala je u Splitu. U školi radi već jedanaest godina.

Zv.: Odnedavno ste došli u Suboticu. Kako ste doživjeli ovaj premještaj?

□ Već sam bila pripremana godinu dana na to. Ni u Hrvatskoj nisam imala puno radno vrijeme u školi pa me Časna majka zamolila da se pripremam za premještaj. Prihvatila sam ga drago-voljno. Zнала sam što me čeka. Sestre su me dobro prihvatile. Prihvaćam sve što me je dočekalo u Subotici tako kako jest i radim sve na slavu Božju koliko god mogu. Subotica mi se sviđa, lijepi je grad. Podsjeća me čak i na Bosnu, na moje krajeve. Ljudi su pristupačni. Osjećam se prihvaćenom i u školi i na župi. Najteže mi se snaći s mađarskim jezikom. Malo vježbam pa nekako ide naprijed.

Zv.: Jeste li ste se možda plašili doći u Srbiju?

□ Jesam se malo plašila, ali ipak sam se nadala da će sve biti uredu. Pouzdala sam se u ono što mi je Časna majka rekla, međutim, imala sam puno problema s administracijom. I škola i župnik su se založili da to sve bude sređeno, i to uz nemale troškove. Puno je trebalo da se to nekako sredi, a vizu sam na kraju dobila samo na pol godine. Sad opet početkom ožujka trebam tražit novu vizu i sve ispočetka.

Prihvaćam sve ovo što me je dočekalo u Subotici tako kako jest i radim sve na slavu Božju koliko god mogu. Subotica mi se sviđa, lijepi je grad. Ljudi su pristupačni.

Zv.: Poglavarica ste u subotičkom samostanu. Čime se još bavite?

□ Sviram u crkvi. Nedjeljom su tri mise, a poslije one u 10 sati imamo probu pjevanja za djecu, drugim danima ih ne možemo dobiti jer su djeca zauzeta. Preko tjedna su većinom pjevane mise pa sviram i tada, bez obzira na kojem su jeziku. Dobro je što imam pomoć kada trebam svirati na misama na mađarskom jeziku. Gospođa Marika mi napiše što i kako treba, pa onda ja to tako uvježbam. Nadalje, predajem vjeronauk u osnovnim školama "Sonja Marinković" i "Ivan Goran Kovačić". Jedino u drugoj školi nemam niti jednog učenika u petom razredu, a svim ostalim razredima u obje škole držim vjeronauk. To je ukupno devet sati tjedno, jer su razredi raspoređeni po skupinama, a skupa u obje škole imam 165 vjeroučenika. Osim toga, imam sav vjeronauk na hrvatskom jeziku na župi, izuzev prvog razreda, jer za njih još

nema vjeronauka. Imamo sedam prvopričesnika i četrnaest krizmanika.

Zv.: Kojim pomagalima se služite u predavanju vjeronauka u školi?

□ Za prvi i drugi razred imamo udžbenike, a za ostale sam se služila materijalima koje sam sama pripremila, svakako puno toga što sam koristila i u Hrvatskoj. Upotrebljavam i MAK.

Zv.: Imate dugogodišnju praksu rada s djecom u školi u Hrvatskoj. Kako je raditi s djecom ovdje?

□ Bilo bi lakše da djeca imaju udžbenike. Njima se baš ne da pisati, nego bi se više htjeli igrati. Nadam se da će biti lakše kad dobijemo udžbenike i za ostale razrede.

Zv.: Kako su vas prihvatile kolege u zbornici?

□ Dosta dobro su me prihvatile. Pomogli su mi pri upisivanju sati u dnevnik. Drukčiji su dnevnik no u Hrvatskoj, no mnogi su mi izišli ususret, pa sam se dobro snašla. Jest da je s početka bilo tih administrativnih problema, pa je čak i direktorica rekla kako bi bilo bolje da se nismo mijenjale, no sad kako je to riješeno sve u svemu pozitivno je iskustvo.

Zv.: Budući da predajete vjeronauk i na župi, kako ga usklađujete s onim u školi?

□ Što se tiče mene osobno, bilo bi mi puno draže da je vjeronauk samo u župi. U školi djeca i hoće i neće, a da je

samo u župi djeca bi vjerojatno više dolazila. Međutim, ipak mislim da se vjeronauk u školi i onaj na župi ipak nadopunjuju. Djeca slabo znaju moliti, isto se tako loše snalaze u sudjelovanju u liturgiji ako se s njima stvarno ne radi. To se zaboravi. Draži mi je župni vjeronauk, jer tu mogu uzeti u obzir potrebe djece kako bi napredovala u prakticiranju vjere.

Veliki problem današnjice jest taj što je teško doći do zvanja. Mi imamo samo jednu kandidaticu i jednu novakinju. Koji je tomu razlog moramo se i mi sami u Crkvi više pitati. Zato molimo za zvanja!

Zv.: Vratimo se malo u prošlost, naime na povijest Vašega zvanja. Kako biste nam ga predočili u kratkim crtama?

□ Kod nas na župi su uvijek bili oci franjevci, mi smo ih zvali ujaci, i časne sestre franjevke. Škola je bila u jednom dvorištu, a crkva i župni ured u drugome. Oba dvorišta su mi bila dobro poznata. Bila sam dosta povezana s časnama, osobito s jednom koja mi je postala pravom prijateljicom. Ona sad živi na Hvaru. Čujemo se, ali se već odavno nismo srele. Ona je već starica od osamdeset godina. Već od malih nogu sam imala želju postati časnom sestrom. Nakon osmog razreda sam odlučila otići u samostan. Roditelji se nisu protivili, mada im je bilo žao kad sam odlazila od kuće.

Imala sam jednog rođaka dominikanca koji je imao Mladu misu, a i oci dominikanci su dolazili kod nas u misi-je '64., '65. godine. Nekako smo se tako s njima povezali. Taj rođak mi je rekao: "Hajde ti na more". Istina da volim more, a do tada još nikad nisam bila na moru. Sve se to nekako posložilo pa sam otišla na Korčulu.

Zv.: Svaki red ima svoju karizmu. Kako Vi sebe doživljavate u toj posebnosti karizme sv. Dominika?

□ Dok sam bila mlađa sve sam to gledala s većim zanosom, a evo sad sam već malo starija pa na to gledam malo drukčije. U ovoj današnjoj situaciji, kako nema mladih, sve nam je teže, ali molimo, radimo, živimo. Veliki problem današnjice jest taj što je teško doći do zvanja. Mi imamo samo jednu kandidaticu i jednu novakinju. Koji je tomu razlog moramo se i mi sami u Crkvi više pitati. Zato molimo za zvanja. Kod nas u zajednici utorkom molimo za dominikanska zvanja, a ja molim za sva duhovna zvanja. Nadamo se. Živimo u nadi da će ipak jedno vrijeme proći, pa će nas opet biti.

Zv.: Spomenuli ste zanos iz mladosti, iz čega ste ga crpili?

□ Pregrada je moja prva župa u kojoj sam djelovala, moja prva ljubav – kako se kaže. Tamo mi je bilo jako dobro. Župnik, vlč. Branko Ivanjak, bio je vrlo žustar i agiln u svemu pa je bio vrlo otvoren za suradnju. Jako smo dobro surađivali, dogovarali se. Mi sestre smo tamo na župi živjele kao jedna obitelj. Poglavarci su vidjeli da volim djecu i imali su povjerenja u mene. Jedno vrijeme sam radila i u vrtiću. Imala sam sposobnosti za to, pa sam uspijevala srcem sve raditi.

Zv.: Što je po Vašem mišljenju glavni razlog da ženske redovničke zajednice u posljednje vrijeme imaju tako malo zvanja?

□ Mislim, općenito kako sam sada došla u Suboticu, da je problem u obiteljima. Ovdje ima puno miješanih brakova, puno je rastavljenih. Djeca su ili kod baka ili puno vremena provode sama. Danas je to jedna vrlo teška situacija u obitelji. Prije je bilo više djece, pa je bilo sve drukčije. Mislim da je to pravi razlog. A mislim da i Crkva malo radi s obiteljima. Trebalo bi više evangelizirati bračne parove. Toga u Hrvatskoj ima sve više, a ne znam ovdje.

Zv.: Ima i kod nas, ali samo na pojedinim župama.

□ Mislim da je potrebno skupljati obitelji i parove koji redovito idu u crkvu. Možda bi tada oni i druge potaknuli. Ovdje se slabije i u crkvu ide. Nastojala sam okupiti roditelje djece koja se spremaju za prvu pričest i za krizmu. Međutim, nisam vidjela niti jednoga kojemu su bila oba roditelja. To je onda vrlo teško. Iako još ne poznajem situaciju, uvjeren sam da je djeci teško u obiteljima gdje se vjera ne prakticira redovito.

Zv.: Što mislite, mogu li svi oni koji danas rade u katehizaciji ponuditi katehezu za odrasle?

□ Sigurno da ima onih koji bi to mogli, samo je potrebno pronaći vriedne i sposobne ljude. Ja možda to ne bih, možda se toga niti ne bi prihvatila, jer nisam nikada radila s odraslima već samo s djecom.

Zv.: Mislite li da je teže raditi katehezu s odraslima nego s djecom?

□ Mislim da je ipak teže s odraslima. Jest da nikad nisam radila s odraslima, no oni koji imaju visoku teološku školu bi se mogli za to pripremati.

Zv.: Što je potrebno učiniti da se ženski redovnički život i danas prikaže kao poziv koji nudi životno ispunjenje?

□ Koliko ja sada doživljam našu zajednicu, i uopćeno redovništvo u današnjem svijetu, mislim da se puno toga promijenilo u odnosu na prije. Manje je trenutaka zajedništva, manje razgovora, bar mi se tako čini. Radije se svatko povuče u svoju sobu. Vrijeme se provede i pred televizorom, što opet nije prilika za razgovor, za zajedništvo. Ne znam što bi točno trebalo učiniti, ali eto u tome se nalazimo.

Zv.: Što mislite, ako bi se nepozvanog gosta u gotovo svim samostanima – a to je televizor – istjeralo van, da li bi se promijenio ili mogao promijeniti zajednički život?

□ Pa možda i bi. Danas vam većina sestara ima svaka svoj televizor, svoj radio. Mlađe pak više privlači Internet. No, osobno ne gledam puno televizor. Svakako da on ne pospješuje zajedništvo, poput na primjer zajedničkih igara ili rekreacije uz ručne radove. Možda je, barem djelomice, i to jedan od razloga zašto zatvorene redovničke zajednice danas doživljavaju to čudo da imaju lijepi broj duhovnih zvanja.

Zv.: Što biste poručili našim mladima, osobito djevojkama, kada se radi o odabiru životnog poziva i stalaža?

□ Mladima bih poručila da vole svoj život najprije, da vole svoju Crkvu, braću i sestre, da vole Boga. Bog je jedini cilj ljudskoga života. On nas je stvorio, k njemu idemo. Neka misle malo i na to. Poručila bih im da svoje živote posvete putu koji vodi u pravi život, a to je put Isusa Krista.

Znamo li razgovarati s drugim čovjekom?

Pred Vama je jedan od tekstova sve češćih u medijima, koji nam svima skreću pozornost na nešto vrlo važno u našim životima: našu komunikaciju. Veli se da je devedeset posto komunikacije neverbalno (geste, stav, šutnja, glazba, svjetlost, slika...). Prema tomu, deset posto bile bi riječi koje izgovaramo. U svojoj sredini možemo naći ljude koji malo govore, ali svatko ima potrebu izraziti se na ovaj ili onaj način. Mnogima je pak izgovorena riječ važna i neophodna te ju svakodnevno koriste. Sjetimo se samo kad smo u krugu prijatelja, jednostavno "sipamo" riječi jer uživamo u razgovoru. Dakle, čovjek je biće dijaloga: voli razgovarati i voli da ga drugi slušaju.

U vremenu u kojem živimo, u eri komunikacije među ljudima, sama komunikacija je istodobno postala i problem! Komunikacija u obitelji? Komunikacija između supruge? Između roditelja i djece? Između starih i mladih? Postoji li tako što ili je toga sve manje i manje? Komunikacije će uvijek biti, no, hoće li biti pritom i zdrave komunikacije?

Susrećem mnoge ljude i zamjećujem interesantni fenomen najprije kod djece. Skoro u svakoj obitelji imamo računalo. Dijete je već savladalo važne engleske riječi kako bi igralo svoje igrice, puštalo glazbu... Dijete od rane dobi "visi" pred kompjutorom "dan i noć", a zanemaruje svoga susjeda koji bi se igrao klasičnih društvenih igara. Već u toj dobi možemo zamijetiti ograničenost u komunikaciji: ne govori se puno jer nemamo s kim, odnosno, jer nam drugi čovjek baš i ne treba. Našli smo novi oblik zabave, vrlo primamljiv i zarazan.

Gdje se većinom naša mladež druži? Kada izlazi u kafiće i diskoteke, razovara li današnja mladež? Da bismo u prosječnom današnjem kafiću mogli razgovarati, zbog glasne glazbe moramo to činiti povišenoga tona kako bi nas onaj drugi mogao čuti. Tko se želi naprezati u takvoj sredini i voditi neke rasprave? Zato su tamo često puta teme iznimno ležerne, uobičajene, vrlo dosadne i nepristojne: tračevi. Niti u kući situacija nije "bajnija" – zdrave komunikacije gotovo i da nema.

Kratko i jasno – zamislimo sljedeću situaciju: pojavio se problem u našoj obitelji i to veliki. Prisjetimo se i sami kako ga rješavamo. Razgovorom, naravno. Prvo pitanje: koliko nam je stalo do istine? Ne do moje ili tvoje istine, nego jedne jedine istine. Ima li dobrote u mojim riječima kada se o našem zajedničkom problemu obraćam drugome? Govorim li samo ja ili dopuštam da se

tamo neko "vrijeme" izliječiti rane. Vrijeme nikad nije izliječilo neki problem, eventualno je ublažilo njegov intenzitet. Problem je preživio i ostao u srcima ljudi. To nije primjer dobre komunikacije.

Još odavno sam primijetio u američkim filmovima rečenicu koja se javlja između dvoje ljudi koji imaju problem: "Želiš li razgovarati o tomu?" Ako se prihvati razgovor, sjedne se i komunikacija počinje. Dok se razgovara, najprije govori jedna strana, onda druga, i dok jedna osoba govori druga je ne prekida već joj dopušta izreći sve što misli. Nakon što svatko iznese svoje stajalište, radi se na tomu kako pomiriti protivnosti koje postoje. Ako se ne mogu posve izbjeći, nastojimo ih ublažiti što se najčešće čini na način da jedna strana popušta. "Danas ću ja tebi učiniti ustupak, drugi put ćeš ti meni." Nije dobro ako uvijek samo jedna strana mora popuštati. To nije odlika komunikacije u kojoj se problem može riješiti. Štoviše, stvara se novi.

Još nešto je važno: ako smo vjernici i muči nas veliki problem, hoćemo li pozvati kod sebe svećenika i dopustiti mu poučiti nas? Svećenik bi trebao biti

čuje i glas drugoga, tj. dopuštam li da bude očitovano stajalište koje je nekada posve suprotno momemu?

Ipak, jedan o najvećih problema jest taj što mnogi neće razgovarati kad imaju problem. To je velika boljka odre-

"Dijalog u nekoj zajednici, u obitelji, znači ispravan način na koji se mogu rješavati mnogi problemi, konflikti koji zajedno prate svaki ljudski život. Kažu da ne "puca" brak pun problema i neslaganja, nego onaj u kojemu se ti problemi, neslaganja i nesporazumi ne rješavaju dijalogom. Umor, ni zaokupljenost poslovima i brigama ne bi smjeli potisnuti brigu i zauzetost za svakodnevni obiteljski dijalog među članovima obitelji, osobito s djecom... Uvijek treba tražiti prilike za razgovor, dijalog..." (Dr. Ivan Koprek DI)

đenog broja ljudi. I temperament igra ulogu. Promotrimo samo ljude oko nas. Veli se da Hercegovci, Bosanci pa i Šokci, kao temperamentne osobe nemaju "dlake na jeziku": kazat će što misle. A Bunjevac, koji po prirodi nije temperamentan kao ostali? On će radije često puta odabrati šutnju. Izreći će jednu ili dvije riječi ili rečenice, okrenut će leđa drugom čovjeku i maštati će kako će

važna osoba u jednoj obitelji. Da li bismo trebali pokušati neke svoje poteškoće rješavati pred njim u dijalogu ali i u molitvi, pogotovo kad vidimo da izlaza "nema"? Prije nego odustanemo od rješavanja problema, valja dobro promisliti o onomu što možemo dobiti odnosno trajno izgubiti. Ne isplati se "kockati"!

Metode nastave vjeronauka

Drage katehete, predstavljamo vam knjigu metode nastave vjeronauka, čije je drugo izdanje objavio Katehetski Salezijanski centar u Zagrebu 2002. godine. Predgovor za ovu zanimljivu i veoma korisnu knjigu Franza W. Niehla i Arthura Thömmesa "212 metoda za nastavu", autori su napisali u vidu zanimljivog dijaloga, koji u cjelosti objavljujemo, jer dotiče mnoga pitanja koja su značajna svim katehetama u razmišljanju o metodama vjeronauka. Za ilustraciju što sve ova vrijedna knjiga nudi, prenosimo i dvije metode o obradi teksta na satu vjeronauka.

Umjesto predgovora

– Ovo je lakoumna knjiga. Svi će nam se pristojni ljudi rugati. (F. N.)

– Ne, ne, već je krajnje vrijeme da se ovakva knjiga pojavi! (A. T.)

Zašto?

Napokon učiteljice i učitelji imaju pri ruci sažetu zbirku metoda koje mogu izravno upotrijebiti.

Ali upravo to je problem! Metoda mora odgovarati određenoj temi, a isto tako određenom razredu i određenom učitelju. Univerzalni recepti su bezvrijedni!

Naš priručnik ipak nije nikakva knjiga recepata. On je prije kamenolom u kojemu svatko može tražiti i naći ono što odgovara njegovoj situaciji.

To mi je previše pragmatično. Naša knjiga nudi i crvenu nit: Prije svakog odjeljka nalazi se uvod, koji čitateljice i čitatelje upozorava na didaktičku povezanost. Na moju veliku žalost svi su ti uvodi prekratki.

Ali mora biti tako. Inače ne bismo imali dovoljno mjesta za mnoge metode s kojima želimo upoznati svoje čitateljice i čitatelje. Naša knjiga nudi široku lepezu metoda: postupak sa slikama, pjesmama i tekstovima, zadatke oblikovanja i igre, meditativne vježbe.

Ne zaboravimo poglavlje o otvorenoj nastavi i slobodnom radu.

Da, da, upravo je to ono pravo: nove i stare metode, nepoznato i uobičajeno jedno pokraj drugoga. Početnik bi trebao pronaći mnogo upotrebljivoga, a iskusni učitelj bi trebao biti potaknut da se uputi novim putevima, da napusti svoj ustaljeni način.

Može li zapravo itko zamisliti da će netko ovu knjigu čitati od početka do kraja?

Ali zaboga! Nitko ne čita leksikon od A do Ž!

Samo polako! Nismo mi sastavili nikakav opći leksikon nego običnu zbirku metoda.

Tako je. Naša je knjiga bogato vrelo. Zamislimo npr. da neka učiteljica planira niz nastavnih jedinica na temu "nasilje".

Pritom joj naša knjiga neće nimalo pomoći. O nasilju ne pišemo.

Istina. Ono što učenici mogu naučiti o nasilju, ne nalazi se u ovoj knjizi. Ali kako to mogu naučiti, to je tu.

Što to praktično znači?

Dakle, učiteljica je načinila ustroj teme "nasilje". Sakupila je slike, pjesme i tekstove na tu temu. Sada se pita: Kako da iskustva koja su svi sudionici dosad imali s "nasiljem" dođu na vidjelo? Kako da nas slike i tekstovi potaknu da o tome počinemo razgovarati?

Ali to nije dovoljno. Riječ je i o susretu sa sadržajima. Riječ je i o kršćanskom prenošenju, koje bi trebalo biti iznova promišljeno i suočeno s osobnim iskustvom.

Naravno, ali sadržaji se učenicama i učenicima ne mogu jednostavno uliti. Njih treba otkriti, učiniti pristupačnima, o njima treba razmišljati. A upravo su za to potrebne metode. Sada bi dakle učiteljica trebala uzeti u ruke našu knjigu.

Da, ali kako da se snađu u ovakvoj knjizi? Vidi li se od stabala još šuma?

Za to nema nikakvog recepta. Netko će jednostavno uzeti knjigu u ruke, listati i otkriti ono što traži, drugi će tražiti sustavno. Napokon, naša knjiga ima i sadržaj.

Ali idealan čitatelj je za mene onaj tko dalje otkriva. To je onaj koji metode uzima tek kao poticaj, slobodno s njima eksperimentira, sve dok ne pronađe ono što dobro pristaje njegovu stilu nastave, njegovu načinu mišljenja i rada ...

Možda će tada sivi školski dan malo zablistati, možda će se pojaviti radost zbog nečega novoga.

Da, to bi bilo lijepo. Jer zadovoljne učiteljice i učitelji imaju zadovoljne učenike.

Pripravljeni susret s tekстом

Cilj: Poticanje koncentracije, olakšano usvajanje;

Dob: 8-18 godina;

Trajanje: 10-20 minuta;

Opis: Prije nego se predstavi tekst, učenici dobivaju informacije uz pomoć kojih se bolje ističe značenje ili sadržaj teksta;

Inačice: takve informacije mogu biti:

- stručne obavijesti (nepoznati pojmovi, kontekst),

- suvremenopovijesni ili biografski kontekst,

- osnovni problem,

- učinak koji bi mogao imati neki tekst (znanstvena polemika, parlamentarna rasprava, iskazivanje sumnje, kazneno gonjenje pisaca, itd.);

Uputa: uz odgovarajuću pripremu, i učenici mogu pribaviti i prenijeti takve informacije.

Pisanje novih prisposoda

Cilj: Buđenje mašte, omogućavanje transfera;

Dob: 9-18 godina;

Trajanje: 15-60 minuta;

Opis: Treba pojasniti govorni oblik novozavjetne riječi u slici ili prisposodu. Učenici dobivaju zadatak da napišu, analognom ovom predlošku, "nove usporedbe kraljevstva Božjega";

Uputa: Iako je zadatak vrlo zahtjevan, učenici ga (počevši od 4. r. osnovne škole) rado rješavaju. Budući da je, međutim, nekim učenicima teško pisano izražavanje, može se kao izbor na domaća zadaća dati da o nekoj prisposodi naslikaju crtež. Upravo su za mlađe učenike prikladne riječi u slici i kratke prisposode (usporedba o zrnu gorušice, izgubljenoj ovcu itd.). U tumačenju zadatka razjašnjava se oblik govora; možda uz tumačenje gramatičkih oblika, ulaženje u rečeničnu melodiju itd. Jasno se međutim upućuje na to da prisposoda sadrži "prijestup" (pretjerivanje), tj. poantu, u kojoj se posebno nudi istina. Iz gorušičina zrna neće nastati tek grm, nego "stablo". Otac u prisposodi o izgubljenom sinu ne samo da opet prihvaća propalicu nego pripravlja i gozbu itd.

Primjer: Kraljevstvo je Božje kao učitelj koji dolazi u školu poučavati. Dok je on poučavao, neki su učenici u mislima bili još na nogometnoj utakmici koju su jučer gledali i nisu ništa naučili. Drugi su bili zabrinuti, jer su se njihovi roditelji posvađali i namjeravaju se rastaviti; oni nisu mogli razumjeti ništa od onoga što im je učitelj rekao. Neki su međutim marljivo radili, ali su mnogi dnevni događaji i rastresenost brzo zagušili naučeno. Drugi su međutim bili u sebi slobodni i pažljivi; oni su dobro zapamtili što ih je učitelj učio i to su zadržali za čitav život.

/ iz poglavlja "Tekstovi u nastavi vjeronauka" /

Vatren za Krista – Sveti Pavao, apostol

Nalazimo se u godini kada kršćanski svijet slavi dvotisućljetnu obljetnicu rođenja velikog propovjednika, misionara i apostola, svetoga Pavla. Osoba njegova “kalibra” i danas predstavlja “velik zalogaj” za većinu teologa i vjernika. Spisi koje nam je ostavio, putovanja koja je prošao, zajednice koje je osnovao, patnje i radosti koje je tijekom svog bogatog misionarskog života doživio, stoljećima su predmet proučavanja i divljenja. No, osjećamo kao da ni danas nismo dorasli ovom neuhvatljivom i neumornom propovjedniku Radosne Vijesti. Stoga je ovaj veliki Jubilej prigoda da razmišljamo i svoje vjerničko iskustvo obogaćujemo dubinom njegove misli i života.

Osoba Svetoga Pavla vezana je napose uz našu Biskupiju, čiji je zaštitnik. A u srcu same Biskupije nalazi se sjemenište, koje u svom nazivu nosi ime ovog duhovnog velikana – Paulinum. Skoro već pola stoljeća učenici ovoga kolegija nadahnjuju se primjerom svoga nebeskog zaštitnika. Najsvečaniji dan u godini upravo je blagdan Obraćanja Svetoga Pavla, 25. siječnja. Nama sjemeništarcima možda nijedan blagdan nije toliko znakovit koliko ovaj. Primjer jednog duhovnog poziva i odaziva uz svu njegovu dinamiku i

dramatičnost predstavljen nam je u osobi svetoga Pavla.

Kao kod Abrahama, Mojsija i Samuela, staro ime “Savao” dvaput je zazvonilo (Dj 9,4; 22,7; 26,14). Kad se u Svetom pismu kod poziva nečije ime ponavlja, to označava dubok Božji zahvat u nečiji život i korjenitu promjenu. Kod

Pavla to je očito. Dovoljna je jedna Kristova riječ i Pavao kreće u novi život. Pavao nije pripadao krugu učenika Isusovih. Nije bio uz Učitelja za njegova zemaljskog života i po tome je blizak vjernicima tijekom stoljeća *koji ne videše, a vjeruju* – sve do nas danas.

Susret s Isusom bit je duhovnog poziva. Pavao je na svome putovanju u Damask otkrio Nekoga (Isusa) kojega nije očekivao, no On ga je strpljivo čekao. Tu se događa neviđeni prevrat; borbeni farizej, progonitelj kršćana postaje vatreni propovjednik Krista raspetoga i uskrsloga.

Za naše vrijeme Pavao ponajprije pruža uzor i ohrabrenje da potražimo životno svjetlo u Isusu. On nam je poticaj da temeljito upoznamo Sveto pismo te tako razumijemo svoju vjeru. Pavlov život hitan je poziv da se, koliko god možemo, aktiviramo u životu i radu Crkve. Pavao, koji ne prikriva snagu svojih doživljaja, slabosti i emocija izazov je i poziv. Isplati se krenuti s Kristom!

Proštenje u Paulinumu

Na blagdan Obraćanja sv. Pavla, kolegij i gimnazija Paulinum slave svoga nebeskog zaštitnika. Kako je ujedno i Godina sv. Pavla, na poseban se način spremamo obilježiti našega patrona. Svečana sveta misa na sam blagdan, 25. siječnja, bit će u subotičkoj katedrali u 10 sati, koju će predvoditi naš biskup Ivan Pénzes. Kako je to ujedno i hodočasnički dan u našoj Biskupiji, pozivamo sve vjernike da dođu u svoju katedralu i počaste zaštitnika Subotičke biskupije i sjemeništa Paulinum.

Posjet predsjednika Skupštine AP Vojvodine

Predsjednik Skupštine AP Vojvodine **Sándor Egeresi** posjetio je 19. prosinca Biskupijsku klasičnu gimnaziju u internat “Paulinum” u Subotici, gdje je povodom predstojećih božićnih blagdana uručio računalo i namirnice učenicima ove škole. Egeresi i zamjenik direktora Pokrajinskog fonda za kapitalna ulaganja **Imre Kern**, razgovarali su s rektorom **mons. Josipom Miocsem** o planovima za završetak radova na adaptaciji zgrade Paulinuma. *Ova škola treba služiti na ponos ne samo Vojvodini, već i čitavoj državi* – rekao je predsjednik vojevodanske Skupštine, obraćajući se učenicima gimnazije Paulinum. Učenici škole su se predstavili programom u kojem su recitali i pjevali na mađarskom, hrvatskom, latinskom i njemačkom jeziku.

Draga profesorice Vera, hvala Vam na svemu!

Nakon teške bolesti, okrijepljena svetim sakramentima umirućih, u 53. godini života preminula je **prof. Vera Milković Pokornić**. Neumorno radeći, kao profesorica njemačkog jezika i tajnica škole kroz 5 godina, žrtvovala se do posljednjeg trenutka kada ju je bolest shrvala. Tijekom ovih nekoliko godina nesebično je darivala svoje znanje i iskustvo, radeći ponekad do u kasnim popodnevnim satima izvan radnog vremena. Jednom riječju, živjela je za gimnaziju Paulinum i svoje posljednje godine života uklopila je u život ove institucije. Voljena od učenika i cijenjena od profesorskog kolegija, ostat će u trajnoj i lijepoj uspomeni.

Ispraćaj drage nam profesorice bio je 16. siječnja na Bajskom groblju, gdje su se okupili poglavari, profesori i učenici gimnazije Paulinum i tako posljednji put iskazali počast i zahvalu za sve što je učinila. Utješeni riječima vjere, preporučujemo dušu naše pokojne profesorice u molitve vjernika i svećenika. Pokoj vječni daruj joj Gospodine i svjetlost vječna svijetlila joj. Počivala u miru.

KONGO

Ako je igdje potrebna velikodušna pomoć nesebičnih ljudi, onda je to u Kongu. Mala svijetla točka u životima Kongoanaca je pomoć koju pružaju misionari iz svih krajeva svijeta. Jedna obitelj u Kongu preživljava s jednim dolarom na dan, a uz svakodnevno gladovanje, još gora su ratna stradanja u kojima strašno pate žene koje su nerijetko zlostavljane.

Povijest

Današnja Demokratska republika Kongo nekadašnji je Zair. Prije toga bio je Belgijski Kongo. Riječ je o istoj državi, koja je posljednjih desetljeća nekoliko puta mijenjala ime i državni ustroj. Dugogodišnji vladar Zaira bio je Mobutu. Onda je vlast preuzeo Kabila, kojega su ubili. Sada je na vlasti njegov sin. Kongo se prostire na više od dva milijuna četvornih kilometara a graniči s devet država. Kongo ima preko 62 milijuna stanovnika, glavni grad je Kinshasa, službeni jezik je francuski, a nacionalni jezici su lingala, kikongo, svahili i tshiluba. Kongo je bio belgijska kolonija od 1908. do 1960. godine kada je dobio neovisnost. Međutim, tijekom sljedećih pet godina vladala je politička nestabilnost, dok vlast nije preuzeo Mobutu i zaveo centralizam. U posljednjih 12 godina Kongo je poprište krvavih ratnih sukoba, grobište brojnih nevinih žrtava. Zemlju bogatu rudama kobalta i bakra, zlatom i dijamantima, ebano-vinom te naftom i kavom svi pljačkaju, to jest ta prirodna bogatstva su uzrok sukoba i ratova, koje nitko ne želi zaustaviti niti čuti glas vapijućih za pravdom i mirom.

Ublažiti bijedu

Većina stanovništva su kršćani, oko 80%; nešto više katolika (oko 45%) nego protestanata. Ljudi žive u tako teškim uvjetima koji su nezamislivi ostatku svijeta. Kruh – osnovna životna namirnica većini ljudi u svijetu, tamo je skoro nepoznanica. Oni jedu manijok – gomoljastu biljku vrlo niske hranjive vrijednosti, a kad ima graha onda je to opće slavlje. Kongoanci su dobar narod, koji sve dijele i koji su jako zahvalni. Posebno se u ovim teškim vremenima vidi njihovo zajedništvo jer su uvijek spremni pomoći najbližima.

Hrvatsko svjetlo u Kongu

Među misionarkama koje nastoje ublažiti patnju kongoanskog naroda najbrojnije su sestre Školske franjevske provincije Krista Kralja.

Njihove sestre tamo djeluju već 34 godine. Danas je u Kongu osam sestara iz Hrvatske, 13 Kongoanki i šest pri-

pravica za redovnički život. Djeluju u četiri zajednice, u školstvu, u katehizaciji djece, mladih i odraslih, u nadbiskupijskom Caritasu, djeluju u dvije bolnice koje su same osnovale i mnogo se zauzimaju za opismenjavanje. Po dolasku sestre su se bavile katehizacijom i pastoralom, a zadnjih desetak godina rade s djevojkama koje se pripremaju da postanu sestre.

Mnogo je siročadi, izbjeglica, te gladnih i neobrazovanih. Strašno je puno neishranjene djece i ljudi bez ikakva školovanja. Država nema sredstava za uzdržavanje škola, te sve pada na roditelje. A njima su glavni izvori priho-

da poljoprivreda i stočarstvo. U nekim školama uopće nema klupa, a većina učenika nikad nije ni vidjela knjigu. Sve pišu i uče iz bilježnica. O školama se brine Crkva, a učitelje bi trebala financirati država. Međutim, država ne plaća redovito, pa onda ponešto plaćaju roditelji, a za siročad obrazovanje plaća Crkva. Jedna od sestara iz Hrvatske, s. Mislava Prkić je u Bukavu ravnateljica srednje škole koja broji 800 učenika, od kojih je 85 siročad. Sestre nastoje priskrbiti sredstva za izgradnju škola i boljih uvjeta školovanja. U izgradnji škola u Kongu, u nadbiskupiji Bukavu u protekloj korizmi pomagali su i vjernici iz Zadarske nadbiskupije. Akcija je održana po svim župama Zadarske nadbiskupije i to pod nazivom "Vaš dar srca za srce Afrike – pomozimo izgradnju i opremanje škola u Kongu".

Još jedan veliki problem je nedostatak javnog zdravstvenog sustava, a oboljelih je mnogo – ponajviše od malarije i AIDS-a. Ono što je možda jedan od težih dijelova njihove misije, a čime se

sestre posebno ponose, jest pomoć ženama, pa čak i djevojčicama, zlostavljanih u ratu koje obitelj nakon zlostavljanja odbaci. Sestre su posebno izgradile kuće u kojima žene uče čitati, pisati, šivati, snalaziti se u domaćinstvu i općenito u životu. Žene su tamo manje obrazovane jer obitelji, zbog siromaštva, u školu uvijek prvo šalju mušku djecu.

Najviše znači sama prisutnost

O svom radu sestre kažu: Nama nije cilj izravno obraćati ljude. Možda je Bog preko naših riječi ili djela, tj. našeg prisustva, nekoga i obratio. Nama je jedina želja da učinimo malo manje nesretnih oko nas. Više nam je stalo do toga, nego da koga obratimo. Ako netko u našem životu i radu prepozna djelovanje Stvoritelja i Spasitelja, u tom smo slučaju uspjele i nekoga obratiti. A to samo Bog može znati što smo postigle.

Unatoč mnogih ratnih opasnosti i poteškoća sestre su ostale u Kongu, a to narod jako dobro prepoznaje i cijeni.

– Upravo su nas sve te nedaće učvrstile u vjeri i zvanju. Pravi je pastir uz svoj narod uvijek, osobito onda kada pati. Kad nema poteškoća, onda nas ništa ni ne veže za ljude. Ali, u patnji, žalosti i tuzi, dijeliš, ne ono što imaš, nego ono što jesi. Mislim da nas to veže. Osjetila sam to. Kad npr. dođem u neko selo poslije sedam sati pješčenja, i jedna mi starica poljubi ruku i zahvali što sam je došla vidjeti gdje i kako živi, dakle ne zato što sam joj nešto donijela, to ostaje neizbrisivo. Onaj tko je jedan put osjetio koliko su ti ljudi potrebni pomoći, taj više ne može ostati spokojan. Ipak se u Europi mnogo, mnogo bolje živi, posebno sada. Tu je previše komfora, koji sa sobom povlači ravnodušnost i svojevrsnu rastresenost – kaže s. Mirabilis Višić.

Sestre nastoje preko svoje zajednice u Hrvatskoj probuditi svijest o potrebi pomaganja siromašnih, pa tako na razne načine prikupljaju sredstva. Sve više se organiziraju kumstva, to jest da pojedinci, obitelji ili zajednice prihvate obvezu školovanja siromašne djece i mladih.

Kršćanska molitva (1)

UVOD U KRŠĆANSKU MOLITVU

Prošle smo godine u *Zvoniku* obrađivali smo temu “duhovnost”, u kojoj smo razmišljali o kršćanskoj duhovnoj “avanturi”, odnosno okretanju onostranosti živeti u ovostranosti. U toj duhovnoj “avanturi” Bog i čovjek skupa surađuju. Bog je uvijek spreman dati se čovjeku, ako čovjek ne odbija njegovu ponudu. Vjerujem da smo svi mi, koji smo razmišljali o ovoj temi kroz 12 nastavaka, i sami odlučili krenuti na taj put duhovne “avanture”. Ove godine okrećemo se kršćanskoj molitvi, također u dvanaest nastavaka.

Jednom je sv. Ivan od Križa pitao s. Francisku od Majke Božje, bosonogu karmelićansku, kako moli? Ona je odgovorila: “Moja molitva se sastoji od promatranja Božje ljepote. Tako sam radona što je On tako lijep!”¹ Možemo li i mi Bogu reći ono što dvoje zaljubljenih kažu jedno drugom: Ti si moje blago, Ti si moja radost, Ti si moje sve? Postoji li žar u našoj ljubavi prema Bogu, postoji li ljubav kao strast? Ili smo zadovoljni time da nekako živimo prema deset Božjih zapovijedi, pri čemu zaboravljamo upravo prvu zapovijed koja nam kaže da Boga trebamo ljubiti svom snagom svojim? Crkveni učitelji, duhovni pisci i mistici mogu nas naučiti što to uistinu znači ljubiti Boga. Bog se prvi približava nama, tako da nas vidi i čuje. Naravno da nas Bog uvijek vidi i uvijek sluša. Ipak se kaže da Bog *vidi* naše potrebe i *čuje* naše molitve, upravo kada im dolazi u susret i kada ih ispunjava. Naše potrebe i upućene molitve često puta ne dostižu onaj stupanj savršenosti da bi ih Bog odmah čuo i ispunio. Te molitve i potrebe moraju pričekati dok ne postanu važne u Božjim očima i ne postignu pravi stupanj zrelosti. Tek tada se može reći da ih Bog vidi i čuje. Na taj način svaki molitelj može razumjeti, iako mu Bog ne dolazi odmah u pomoć kad ga je zamolio, ipak ne propušta prigodu da mu pomogne u pravo vrijeme.

Naša molitva treba biti ispunjena povjerenjem i nadom

S potpunom sigurnošću znamo, da Bog uvijek čuje naše molitve i da će ih uslišati kad bude pravi trenutak. On zna bolje od nas kad smo zreli za primanje

njegovih darova i koji su darovi za nas najbolji. Stoga, naša molitva treba biti nesebična. Mi često puta govorimo Bogu što bi trebao i što bi morao učiniti. Dajemo mu svoje naredbe ili naloge. Ivan od Križa pak uči da “ona duša koja ljubi na obziran način ne vodi brigu o tome kako bi molila za ono što joj nedostaje i što ona želi. Umjesto toga stavlja svoju volju pred Ljubljenoga kako bi on mogao učiniti ono što on smatra da je dobro”.² Slično je učinila blažena Djevoja Marija u Kani Galilejskoj. Marija nije davala svome Sinu nikakva nalog ili naredbu. Ona je samo upozorila na nevolju u koju su upali mladenci: “Vina nemaju!” (Iv 2,3). Hoće se reći, Bog zna puno bolje što se treba učiniti. Bog postaje više dirnut samilošću kad vidi čovjekovo povjerenje i predanost. Molitva je manje sebična kad samo upozorava da nam nešto nedostaje i kad izričito za to ne molimo. Ponekad je molitva, osobito ona koja traži, maska ispod koje se krije buna protiv Boga. Naime, mi ne želimo da stvarnost bude takva kakva ona jest. Mi pokušavamo prisiliti Boga da tu stvarnost promijeni. I to činimo u obliku molitve, da ta naša maska izgleda mnogo bolje. To nije dobro. Ivan od Križa nas upozorava da dopustimo Bogu da bude Bog. Da stavimo pred Boga stvarnost onakvu kakva ona jest u nama, u drugima ili u svijetu, bez želje za nečim. To daje veliku slobodu nama samima, jer dajemo Bogu slobodne ruke da oblikuje stvarnost gdje želi, a da ona ostane onakva kakva jest tamo gdje on želi. Ako se mi umiješamo, može nam se dogoditi da počupamo i korov i pšenicu. Bog jasnije nego mi vidi što nam može biti od koristi.

Papa Ivan Pavao II. u svom Apostolskom pismu *Nuovo Millenio ineunte* (2001) piše: “Mi, koji imamo milost vjerovati u Krista, Objavitelja Oca i Spasitelja svijeta, imamo dužnost očitovati do kojih dubina može dovesti odnos s Njim. Velika mistična tradicija Crkve, bilo na Istoku bilo na Zapadu, može mnogo koristiti u vezi s tim. Ona pokazuje da molitva može napredovati kao istinski dijalog, sve do toga da ljudsku osobu učini prožetom božanskim Miljenikom, titrajući na dodir Duha, da osoba bude djetinje predana Očevu srcu. Dakle, doživljava se živo iskustvo Kristova obećanja: ‘Tko mene ljubi, njega će ljubiti moj Otac i ja ću ljubiti njega i njemu se očitovati’ (Iv 14,21).

Riječ je o hodu, posve podržavanom milošću, koji ipak traži duhovnu zauzetost i poznaje ujedno bolna pročišćenja (tamnu noć), no dolazi – na različite moguće načine – do neizrecive radosti koju mistici žive kao ‘zaručničko sjedinjenje’. Kako ovdje zaboraviti, među tolikim svjedočanstvima, nauk svetoga Ivana od Križa i svete Terezije Avilske?” (br. 32). U nastavku, Papa nas potiče da sve učinimo kako bi naše kršćanske zajednice bile vjerodostojne “škole molitve” gdje se susret s Kristom ne izriče samo u molitvi za pomoć, već i u zahvali, hvalospjevu, klanjanju, razmatranju, slušanju, žaru osjećaja, sve do istinskog zanosa srca.

Molitva, ljubavna čežnja za Ljubljenim

Napast mistike Istoka jest da želi ugasiti sve želje i sve čežnje, smatrajući da su želje izvor svakoga zla. Mistika Istoka uči: iskorišteni želje i tada ćeš imati mir. Međutim, nije problem u tome što mi želimo previše, već u tome što mi želimo premalo. Mi se zadovoljavamo sa željama za sitnicama, umjesto da otkrivamo čežnju koja je velika kao more i koja je upisana u naše biće, a to je čežnja za živim Bogom. Mir ne dolazi gušenjem naše čežnje. Mir se ostvaruje kad konačno čežnji dopustimo teći u pravome smjeru. Sve ono što nije Bog, ostavlja nas praznima i razočaranima. “Čežnja za Bogom je sama priprava na sjedinjenje s Bogom”.³ Stoga se naša molitva ne smije svesti na molitvu za stvari, nego moramo moliti za Boga, kao što molimo za zdravlje da smijemo biti kod Njega. “Za jedno molim Gospodina, samo to ja tražim: da živim u domu Gospodnjem sve dane života svoga” (Ps 27,4). Čežnja za Bogom izvlači nas iz nas samih, iz naše sebičnosti. Ova čežnja izaziva stalan i trajan prijelaz iz nečega tijesnog i skućenog, iz svijeta koji je zauzet samim sobom, u bezgranični prostor Božje ljubavi. Čežnja čini da naše središte svijesti prelazi iz nas samih u samog Boga. To znači, da nismo više u stanju zabavljati se sami sa sobom, već izlazimo iz samih sebe i tako postajemo jedino pozornost za Ljubljenoga.

(nastavlja se)

1. Wilfrid Stinissen, *Čeznem za susretom u tvojoj ljepoti*, Naklada sv. Antuna Zagreb, 2008., str. 6.

2. Ivan od Križa, *Duhovni spjev*, II. Strofa, 8.

3. Isto, *Živi plamen ljubavi*, III, 26.

Piše: mr. Andre Horváth

Sveti Pavao: Apostol naroda

Prije nego je bio uhićen, planirajući put u Rim, sv. Pavao opisuje svoje djelovanje ovako: “snagom Duha ... od Jeruzalema pa uokolo sve do Ilirika pronio sam evanđelje Kristovo” (Rim 15,19). Mada u Svetom pismu na drugim mjestima ne nalazimo izvješća o Pavlovim misijskim putovanjima u Iliriju, ipak tu informaciju moramo prihvatiti kao pouzdanu. Apostol naroda je inače ciljno tražio centralna mjesta odakle se moglo pretpostaviti daljnje širenje Radosne vijesti, zbog toga se po predaji smatra da je put u Iliriju značio put u tadašnji grad Sirmium, današnju Srijemsku Mitrovicu, i širenje radosne vijesti u tom gradu. Zahvaljujući toj predaji u pograničnim područjima Sirmiuma, gdje je po tom tumačenju djelovao sv. Pavao, njeguje se posebno štovanje prema Apostolu naroda. Zbog toga je sv. Pavao postao zaštitnikom Kaločkbake nadbiskupije, a kasnije i naše Subotičke biskupije koja je nastala na njezinu teritoriju.

Mada svake nedjelje na svetim misama čitamo Poslanice sv. Pavla, njegov nam je nauk još uvijek velikim djelom ipak nepoznat. Razlog tomu je duljina njegovih poslanica, a i na više mjesta kompliciran tijek misli. No, bogatstvo njegova nauka bogata je nagrada onima koji se usude upustiti u teški posao proučavanja Poslanica. Ova rubrika stoga želi, svima onima koji žele pobliže upoznati Apostola naroda, približiti njegov život, osobu i glavne crte tog neiscrpnog nauka.

Veliki obraćenik

Život sv. Pavla odlučno određuje njegovo obraćenje, tj. susret s uskrsnim Kristom. Djela Apostolska i druge Poslanice govore o tome kako je Pavao bio veliki i okorjeli protivnik mladog kršćanstva. On sam zato kaže: “preko svake sam mjere progonio i pustošio Crkvu Božju” (Gal 1,13). Djela Apostolska dodaju još kako je: “Savao pak, sveudilj zadahnut prijetnjom i pokoljem prema učenicima Gospodnjim” (Dj 9,1). Ova dva svjedočanstva pokazuju da se u životu sv. Pavla dogodio neočekivani zaokret, događaj koji je sve promijenio i od progonitelja ga učinio apostolom i vjerovjesnikom Krista Gospodina. Djela Apostolska tri puta svjedoče o događaju na putu prema Damasku i

Kristovom ukazanju Pavlu (Dj 9, 22, 26). Sva ta tri opisa žele naglasiti posebnu zadaću i poslanje dano novobraćeniku. To je poslanje kasnije u korijenu promijenilo kršćanstvo koje se tada još uvijek rađalo.

Pavao u Poslanicama samo aludira na svoje obraćenje: “Najposlije, kao nedonoščetu, (Krist) se ukaza i meni” (1 Kor 15,8). Na drugom mjestu pak piše: “Onomu koji me odvoji već od majčine utrobe i pozva milošću svojom, svjedoče se otkriti mi Sina svoga da ga navješćujem među poganima” (Gal 1,15-16). Ovi navodi svjedoče i o tome kako Pavao u svom obraćenju vidi puno više od radikalno obraćenje svog načina života. Za njega je događaj na putu u Damask “objava Božjeg Sina”, tj. pored pročišćenoga vlastitog života on je od Boga dobio i osobito poslanje. To je ono blago koje će kasnije dijeliti pozvanima iz poganstva.

Sv. Pavao: vitraj u katedrali Sv. Terezije u Subotici

Najveći kršćanski vjerovjesnik

Pavao je bez svake sumnje najveći kršćanski vjerovjesnik svih vremena. Svoja prava i darove iz židovstva smatra bogatstvom koje treba razdijeliti. Zato poticaj za poslanje proizlazi iz dubine njegova bića: “Jer što navješćujem evanđelje, nije mi na hvalu, ta dužnost mi je. Doista, jao meni ako evanđelja ne navješćujem” (1Kor 9,16). Njegova se veličina u prvom redu ne može mjeriti brojem obraćenika – mada o drugim

apostolima kaže: “trudio sam se više nego svi oni “ (1Kor 15,10) – nego ogromnim umnim naporom, koji je uložio u širenje Radosne vijesti. Skoro iz ničega je stvorio mogućnost poslanja među poganima.

Sve ukazuje na to kako za Pavla, suprotno od drugih tadašnjih propovjednika-hodočasnika, cilj nije bio evangelizirati tek pojedine osobe, nego cijele regije i narode. On zato namjerno odabire velike urbane centre gdje Evanđelje još nije stiglo, te tamo formira malu zajednicu, a njezino vodstvo povjerava vrlo predanim vjernicima. Pavao namjerno zaobilazi ona mjesta gdje je prije njega Evanđelje već navješteno, kao na primjer tako značajnu Aleksandriju u Egiptu.

Apostol naroda je od početka svjestan toga kako ga Duh Božji šalje poganima, mada ipak malim koracima dolazi do neposredne evangelizacije pogana. Ovo svoje poslanje potvrđuje on sam, ali i ostali veliki apostoli (usp. Gal 2,9-10). Pavao ne želi predati tek samo nauk već Duhom Svetim prožetu poruku, koju njegovi slušatelji mogu primiti kao Božju poruku: “Zato, eto, i mi bez prestanka zahvaljujemo Bogu što ste, kad od nas primiste riječ poruke Božje, primili ne riječ ljudsku, nego kakva uistinu jest, riječ Božju” (1Sol 2,13). Nauk sv. Pavla ne označava samo dolazak kršćanske kerigme (navještaj) koju njegovi slušatelji mogu prihvatiti ili odbaciti, nego on Radosnu vijest uvijek prilagođuje mjesnim prilikama: Galaćanima opisuje odnos kršćanske vjere i starozavjetnog zakona na osnovu specifičnosti galaćanskog nasljednog prava (usp. Gal 4), kršćanski život uspoređuje s olimpijskim igrama (usp. 1Kor 9) itd. Možemo reći da Pavao, kako bi određenom narodu navijestio Evanđelje, preuzima njegov način razmišljanja i skupa s njima i on prihvaća Evanđelje (“Svima bijah sve da pošto-poto neke spasim.” 1Kor 9,22), što je zapravo jedna vrsta inkulturacije židovsko-jeruzalemskog vjerovanja u starogrčku kulturu. Za ovo je bilo potrebno jako dobro poznavanje židovsko-jeruzalemskog vjerovanja, ali isto tako i starogrčke kulture. Providnošću Božjom možemo slobodno smatrati i Pavlov odgoj kojeg je dobio od Gamaliela, kao i djetinjstvo u Tarzu, koje Pavao, Kristu koji ga je pozvao na apostolstvo, donosi u miraz.

(nastavit će se)

Uređuje: Katarina Čeliković

Samo hrabro!

Najljepši su dani Božića, kažu mnogi. I ja im se pridružujem. U vrijeme Božića i svih dana blagdana lica ljudi zrače radošću, oči se smiju. I to se ponavlja u svim susretima. Pa kome se to onda ne bi dopalo? Ali, svemu dođe kraj, pa i blagdanskome vremenu. A uz blagdane je vezan i školski raspust. Dakle, i vremenu razbibrige je kraj.

Evo nas u običnom vremenu koje nas poziva u školu. To je kao posao odraslima. Jako je važno dobro početi. Kad ste već bili dobro raspoloženi u blagdanskome vremenu, vjerojatno je to bilo zato što ste bili

jako dobri, dobivali ste puno darova. Onda bi dobro bilo u istom smislu nastaviti. Naše dobro raspoloženje samo ponese u školu, dobro se pripreмимо i... evo nas radosnih i spremnih za učenje, pomaganje, za obavljanje naših svakodnevnih dužnosti.

Samo hrabro, dragi moji Zvončići! Vi ste toliko divnih djela stvorili: neki su bili u kreativnim radionicama, neki su pomagali roditeljima, jedna je skupina školaraca u školi "Matko Vuković" u Subotici sa svojom učiteljicom snimila film o dolasku Isusa u Suboticu, veliki broj djece je pripremao priredbe za Božić... Nešto ćemo od toga i ovdje zapisati i podijeliti s vama. Sa svim dobrim djelima i odlukama hrabro idemo dalje jer je Isus s nama. Dakle, s Isusom u ovu godinu – samo hrabro!

Vaša Zvončica

DJEČJI BOŽIČNI PROGRAM U CRKVI SV. MARIJE U SUBOTICI

Djeca župe sv. Marije pripremila su za Božić program u kojem su se predstavila vjernicima prije mise polnoćke.

U okviru tog programa najprije su pročitali Isusovo rođenje iz evanđelja sv. Luke, zatim su se klanjali pred jaslicama novorođenog Isusa sa simbolima: križem, zvijezdom, krunom, svijećama i granama jelke. Zatim su pjevali, svirali na metalofonu ili na violini. Sutradan, na sam blagdan Božića 25. prosinca, misno slavlje uljepšano je recitiranjem božićnih pjesmica. U programu su sudjelovali: **Anabela Tikvicki, Tamara Šafranj, Miljan Markozić, Dario Nikolić, David Tečer, Klementina Nađ Kanas, Dijana Guljaš Oldal, Miljana Šimon, Kristina Čović i Andrea Lakatoš.**

s. *Hermina M. Kovács*

"Božićnjake" umijesili učenici

Pod vodstvom nastavnice **Jozefine Skenderović**, skupina učenika OŠ "Ivan Milutinović" u Subotici ispekla je vlastite kolače – "božićnjake". Naravno, ovomu je nazočilo i nekoliko roditelja koji su ponosno pratili kako djeca prenose svoju tradiciju. Nakon što su umijesili, okitili i ispekli svoje kolače, djeca su "božićnjake" ponijela svojim kućama kako bi im domovi bili ukrašeni najljepšim ukrasom. /K. Č./

Školski božićni koncert

Božićno-novogodišnji koncert u subotičkoj školi "Ivan Milutinović" oduševio je 12. prosinca 2008. mnogobrojne roditelje i djecu. Nastupila su djeca nižih razreda pod ravnanjem nastavnice Ane Kovač i učenici viših razreda koje vodi Tamara Vidicki.

Posebno dragi gosti bili su Tamburaški orkestar HKC "Bunjevačko kolo" pod ravnanjem prof. Mire Temunović.

Zv

Tradicionalni Božićno-novogodišnji vašar u OŠ Ivan Milutinović održan 12. prosinca 2008.

Došašće u župi sv. Roka

U vrijeme došašća u crkvi Sv. Roka vjernici se okupljaju na zornice. Za djecu je to pravi izazov: probuditi se rano i još za mraka doći u crkvu. Zato su i ove godine bili vrlo revni. Za Božić su Isusu pripremali stan u svom srcu. Za svako dobro djelo, žrtvicu, molitvu, zornicu, dobru ocjenu i slično napravili su "podsjetnik" – papirić s napisanim djelom koji su okačili na pano u crkvi. Tako su ispunili četiri panoa za četiri nedjelje došašća. Za najviše "podsjetnika" dar je dobila **Merlina Sabo**, za najkreativnija djela **Ana** i **Martina Kulundžić**, a najzanimljivija odricanja zapisali su **Zdenko Ivanković** i **Luka Prčić**. Darove su dobili i oni najmlađi koji su dolazili na zornice – dvije bebe **Ana** i **Marija Magdalena**, kao i najstariji gđin **Skenderović**.

Isus se za Božić mogao lijepo ogrijati na našim srcima! (S. J.)

===Ja se zovem **Zdenko Ivanković** (6 godina).

Misa zornica - 6 puta

Marija Petković

Utješio sam mamu.

Žrtvica: izdržao sam stojeći u crkvi.

Dobro djelo: Dozvolio sam Dajani da sjedne u krilo moje mame kad je bila tužna.

===**Alina Baka**: Hvala ti na lijepoj molitvi i poklonu. Nadam se da su i druga djeca dobila.

Božić djeda Martina

Za Božić se svi spremamo i žurimo da sve pripravimo. U obitelji kitimo jelku, pospremamo sobe, pripremamo obilniji ručak. I čekamo malog Isusa! Malo nas vidi one koji taj dan moraju raditi, koji možda za stolom nemaju ni toliko koliko mi imamo, koji se možda žele samo ogrijati.

Isusa je iščekivao i djed Martin. Dok ga je čekao pozvao je promrzlog smetlara da se ugrije. Također je i siromašnoj ženi dao najbolje cipelice koje je napravio, a koje je namijenio dati Isusu. I bio je tužan što Isus nije došao. Ali Isus mu

je rekao: svima kojima si pomagao, baš u njima ja sam došao k tebi.

To su shvatili i lijepo u božićnoj noći izveli prvopričesnici župe sv. Roka: **Krunoslav, Luka, Josipa, Matija, Dunja, Alina, Sanja, Tereza, Željko** i **Boris**. (S. J.)

Biseri Očeva milosrđa

U župi Sv. Roka počela se ove školske godine okupljati karitativno-kreativna skupina vjeronaučne djece. Njihova zaštitnica je bl. Marija Propetog Petković koja ih podsjeća da je milosrđe Boga Oca veliko. Zato se i članovi ove skupine zovu Biseri Očeva milosrđa jer po Božjem milosrđu i po uzoru na njegovo milosrdno srce i oni žele svima potrebima pomoći pružiti bar malo svoje osjetljivosti i susretljivosti kao bisere milosrđa.

Vjeroučenici od 4. do 8. razreda u svojim radionicama subotom izrađuju prigodne ukrase, čestitke i druge predmete koje prodaju, za sada samo u župnoj crkvi. Cilj njihovog rada nije pokazati svoje umijeće nego svojim radom pridonositi potrebnima župe. Od prihoda koje su skupili u došašću jednoj obitelji su priskrbili 2 kubika drva.

Biserima Očeva milosrđa su u došašću pomagali i prijatelji – mladi srednjoškolci i studenti. Njihov rad će se i dalje nastaviti možda i u drugim oblicima pomoći. Biseri su otvoreni za svaki oblik suradnje. Zato preporučamo rad Bisera u vaše molitve.

s. M. Jasna, voditeljica Bisera Očeva milosrđa

Igraonica i radionica u župi Isusova Uskrsnuća

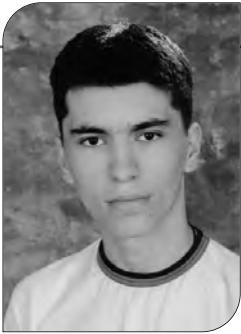
Već drugu godinu u župi Isusova Uskrsnuća, djeca od najmlađeg pa sve do uzrasta osmog razreda, sastaju se svake subote na župi.

Što zapravo radimo? Crtamo, bojimo, izrezujemo, lijepimo, oblikujemo figure, ukrašavamo uskrsna jaja, izrađujemo razne predmete za prigodne blagdane, čestitke, jaslice i dr. Uvijek je razigrano i veselo, vrijeme nam prolazi prebrzo. S nama rade: **s. Marijana, Daca, Emina** i **Sanela**. Naš župnik **mons. Bela Stantić** koga smo u svojoj revnosti da govorimo hrvatski prozvali "Bijela", ponosan je na nas i ne krije svoje zadovoljstvo. Uvijek nas iznenadi bombonima i drugim slatkišima.

Naši su roditelji jako zadovoljni i sretni zbog našeg okupljanja u župnoj radionici. Planiramo se uključiti i u druge

aktivnosti a neke već i provodimo u djelo, uključujemo se na primjer u rad Caritasa u našoj župi jer su doista mnogi potrebni naše pomoći. Veseli nas što smo po prvi puta posjetili i samostan sestara Naše Gospe. Bili smo ugodno iznenađeni. Toliko za sada, javit ćemo se drugom zgodom s izvješćem o događajima u našoj župi. Sve vas pozdravljamo mi mali iz "Male crkve". /**Mirela i Martina**/

Visoko ili duboko?!

U godini iza nas ostalo je puno lijepih trenutaka, puno uspomena koje ćemo u sebi nositi do kraja života. No, sada smo zakoračili u novu godinu koja sa sobom nosi puno obećanja i mnoštvo neizvjesnosti. Ono o čemu bih skupa s vama htio razmišljati na početku ove godine jest kojim putem ići da bismo na kraju ove godine mogli reći: bliži sam Bogu!

Želio bih s vama razmišljati o putu svetosti koji je spor i težak ali itekako plodonosan! Radi se o putu poniznosti i samospoznaja. Sv. Benedikt kaže da je poniznost preduvjet za pravu spoznaju Boga. A što je poniznost? Ovaj pojam svakako ne treba shvatiti doslovno, jer to nije krjepost koju možemo "osvojiti" i tako sebe učiniti malenima i približiti se Bogu. Ne, poniznost je prije svega stav srca. A tu nastupa drugi dio našeg puta – samospoznaja. Bog je naš stvoritelj, njegovom smo voljom nastali, stoga je najbolji način za upoznavanjem Boga upoznavanje samoga sebe. Kao što sam već rekao, to nije ni lagan ni brz put, no do Boga nećemo doći prečicama i kraticama, jer to onda nije Bog, već neka

blijeda projekcija Njega. Za upoznavanje i spoznavanje sebe potrebno je uroniti u dubine svojega bića, uvidjeti sve svoje mane i vrline i tek tada polako započeti svoj dugi put uspijavanja prema Bogu.

Zašto je potrebno unići u srž svoga bića? Zato što se često i lako zanesemo nekakvim idealima "pravog kršćanina" i odletimo tako visoko da, korak po korak, postanemo poput farizeja kojima je bilo bitno opsluživati zakon, ne mareći pretjerano za Boga. Više nam sv. misa nije važna radi susreta sa živim Bogom, nego zato što je to nešto što treba obaviti, takav je "Zakon". Nije više bitan Bog, bitni smo mi, bitno je da smo mi zadovoljni sobom i malo po malo, sami sebi postajemo važniji od Boga. Koliko još takvih primjera možemo naći u našem životu? Žalosno, zar ne? Upravo zato se sad moramo zaustaviti, osvrnuti i upitati, kojim putem želim ići? Jesmo li bitni mi ili Onaj koji nas je stvorio i dao nam sve što imamo?

Put prema Bogu ide preko razračunavanja s vlastitim mislima i strastima, jer tek kad uistinu upoznamo sebe, tek kada se spustimo u dubine svojega bića toliko da uvidimo koliko smo mali i beznačajni, moći ćemo polako ali sigurno krenuti putem svetosti koji vodi samo jednom cilju.

Dragi čitatelju, želim ti da se na početku ove godine koja puno obećava, uputiš jednim smislenim putem, putem svetosti, putem koji vodi k Bogu!

Vladimir

Božić s djecom "Kolevke"

Volonteri srca

Božićni dani su svakako dani ispunjeni ljubavlju, radošću, veseljem – naš Bog se rodio! Ljudi koji žive i rade izvan svoje zemlje hitaju natrag svojim obiteljima, gužve su na cestama. Trgovine su prepune, redovi na blagajnama predugački, reklame krišom napadaju sa svih strana – naš Bog se rodio! Na našem podneblju ljudi su izmoreni brigama, svi govore o teškim sadašnjim i još težim predstojećim vremenima, ali ipak se troši i više nego što se može samo da bi za napokon okupljenu obitelj sve bilo savršeno. Jednostavno imam želju stati negdje tako visoko da me cijeli svijet vidi pa da viknem: "Stanite ljudi! Božić je – NAŠ BOG SE RODIO!" Imam osjećaj da se pravi smisao Božića sve više gubi u toj pomahnitaloj kupnji, žurbi i nerviranju. Ipak, pored svega toga, desetak mladih je bilo otvoreno poticaju Duha Svetoga da ovaj Božić provedu malo drukčije i posvete

makar malo svoje pažnje i ljubavi onima koji su za njih uskraćeni, a doista su im potrebne – napuštenoj djeci "Kolevke". Devet mališana imalo je priliku proslaviti Božić drukčije od ostale djece u "Kolevci". Velika je bila njihova a i naša sreća kad smo otišli po njih. Svi skupa otišli smo u vrtić "Marija Petković – Sunčica" gdje smo se igrali s njima. Sve im je bilo interesantno i novo. Trčkarali su svud i sve istraživali. Kasnije su nam se pridružili naš župnik vlč. Andrija Anišić i časne sestre, upoznali se s malenima i također se igrali s njima. Planirali smo ih odvesti u crkvu na poslijepodnevnu božićnu svetu misu, ali ih je bilo malo teže smiriti i pojasniti im nakon te silne igre, da moraju biti mirni i tihi. Župnik je umjesto propovijedi razgovarao s djecom i pustio da pogledaju Betlehem. Podijelili smo im darove kojima su se jako obradovali! Put do njihovog zajedničkog doma bio je također zanimljiv. Oproštaj je stigao prebrzo uz njihovo pitanje: "Kad ćete nam opet doći?"

Mali Isus je u svakom tom malom djetetu, to ne smijemo zaboraviti! Potrebna im je naša ljubav, koju ne dobivaju od roditelja. Naša je odgovornost pružiti im te lijepe trenutke kako bismo im djetinjstvo učinili makar i trenutačno normalnim i običnim. Niko od nas "Volontera srca", kako nas je župnik nazvao, još ne zna kako je to imati svoje dijete ali ih ipak volimo kao da su naša!

Nemojmo zaboraviti na pravu bit Božića, nemojmo toliko misliti na materijalno i prolazno već djelujmo ljubavlju Kristovom, jedinom pravom ljubavlju i nakon Božića!

Nikolina Skočovski Bačić

Isus koji odrasta

Prošlo je vrijeme Božića, Isusova rođenja, pa zatim prikaza u hramu, te njegova krštenja. Sad u Isusov život dolazi jedno novo razdoblje – odrastanja! I mnoge stvari se mijenjaju. Nalazi skupinu od dvanaest prijatelja, potom puno više vremena provodi izvan kuće umjesto da nastavlja zanat svojega oca, kako je u to vrijeme bio i običaj. I rodbina se počinje uznemirivati. Čak dolazi do njega pitati ga što to radi:

I dođu majka njegova i braća njegova. Ostanu vani, a k njemu pošalju neka ga pozovu. Oko njega je sjedilo mnoštvo. I rekne mu: "Evo vani majke tvoje i braće tvoje, traže te!" On im odgovori: "Tko je majka moja i braća moja?" I okruži pogledom po onima koji su sjedili oko njega u krugu i kaže: "Evo majke moje, evo braće moje! Tko god vrši volju Božju, on mi je brat i sestra i majka!" (Marko 3,31-35)

Pogledajmo ovaj odlomak još jednom: majka i braća ne idu osobno po njega, već nekoga šalju po

njega. Možemo uvidjeti da oni nisu prezadovoljni njegovom odlukom, iako je Isus jasno znao zašto je poslan i u molitvi – razgovoru s Ocem – govori mu se što mu je činiti.

Dragi mladi, jeste li se ponekad našli u sličnoj situaciji? Kažu da je odrastanje jedno od najljepših razdoblja našega života, međutim, vrlo često popraćeno i suzama. Vidimo kako se i Isus polako odvajao od svoje obitelji, ali oni su uvijek bili tu kad god je to trebalo. Pogledajmo samo jedan prizor koji me je osobno jako potresao i dotaknuo: Isus se rodio od Djevice Marije i bio u njezinu krilu, da bi u te iste ruke bilo položeno i njegovo mrtvo tijelo. Od početka do kraja. Pogledajmo ostalu rodbinu, gdje je? Tko stoji pod križem? Marija i Ivan, koji mu ni nije rodbina nego najbliži prijatelj.

I na kraju, ostaje samo jedno pitanje: komu vjerujemo? Oslušujemo li Božji poziv i vršimo li njegovu volju ili pak idemo za razmišljanjima ljudi? Često se nalazimo na tom testu pa se pitam koliko smo puta na njemu pali? Nije problem raditi ono što nam je najlakše, a teško je nositi posljedice istoga.

Petar Gaković

OTUĐENOST

Otuđenost, udaljenost jednih od drugih je danas normalna pojava. Ali, koji je razlog izbjegavanja drugoga, zašto nas neki ljudi toliko iritiraju? Rijetko da prođe i jedan dan a da nas netko nije izživcirao. Svi mi idemo jedni drugima na živce. Naravno, postoje iznimke, kao na primjer neki jako dobar prijatelj ili možda brat, ali najčešće je to netko baš i ne toliko blizak, jer zapovijed ljubi daljnega svog nije uopće teško ispuniti, ali zapovijed ljubi bližnjega svog zahtijeva veći napor. Koliko samo puta zaplačemo nad teškom sudbinom neke glumice najnovije saponice, a ne sjetimo se nazvati prijatelja koji je pao na važnom ispitu. Jer bi taj susret tražio od nas razgovor i suosjećanje. No, mi jednostavno nemamo vremena za druge, ne želimo se petljati u tuđe živote, a još manje da drugi zaviruje u naš.

Baš ta potreba za izdvajanjem iz društva i iz zajednice, razara zajednicu. Sjetimo se Adama i Eve. Živjeli su u zajedništvu s Bogom, dok se nije dogodio jaz između čovjeka i Boga. Čovjek je izabrao zlo, Bog i sve oko njega počelo ga je živcirati, a to je dovelo i do prvog ubojstva. Abel je Kainu vjerojatno jako išao na živce, nije ga mogao ni očima gledati. Jedino rješenje za njega bilo je ubojstvo. No, što god mi učinili, od Boga to ne možemo sakriti. Ma koliko to željeli, ne možemo se otuđiti od Boga. On će već naći nekakav način da nas opomene.

U povijesti su uvijek postojali pojedinci koji su se izdvajali iz zajednice. Tako je i prva crkvena zajednica bila ugrožena od

samoga početka. U Pavlovo vrijeme bilo je u Korintu svađa i nerazumijevanja. Ljudi su se izdvajali, svatko se pozivao na ime drugoga: "Ja sam Pavlov, ja sam Apolonov, ja sam Kefin, a ja Kristov" (1 Kor 1,12). Pavao se nije opredijelio niti za jednu određenu skupinu. On sve njih opominje na jedinstvo u Kristu Gospodinu jer, kako je sam rekao, Krist nije razdijeljen, on je jedan, stoga i mi trebamo biti iste misli, savršeno istog osjećanja i istog mišljenja (usp. 1 Kor 1,10).

Jedino što trebamo je dopustiti Isusu da nas oslobodi ovog neprirodnog načina života, jer kad se on pojavi u našem životu, sve će se promijeniti. Čovječe, posvijesti si da je Isus za tebe umro na križu, da bi te izbavio iz ove bijede otuđenosti od drugih. On umire da bi te mogao izvući iz tog blata i pomiriti te s Bogom.

Anita Pelhe

**Ne skreći
pogled
pred ljudima
i problemima,
suoči se
s njima!**

K r i z a

Ovih dana razmišljamo o ekonomskoj krizi koja je zahvatila cijeli svijet. Tko je točno odgovoran za ratne i ekonomske probleme u svijetu, možemo samo nagađati i to vrlo neprecizno. No, kada bi sa sigurnošću mogli uprijeti prstom u krivca, da li bismo bili zadovoljni? S neke ljudske strane gledano, možda bismo i bili u tom trenutku, ali gledano iz Božje perspektive ne bismo bili sretni. Svaka je kriza teška i posljedica je grijeha. A što grijeh čini u nama? Prlja nas, a to znači da smanjuje prostor u našoj duši koja sva treba biti predana Bogu, to znači da grijeh otežava čovjeku prepoznati da mu je Bog uistinu neophodan. Grijesi koji se nakupljaju ulaze u sve pore obiteljskog, društvenog i poslovnoga života.

Grijeh krajnje zatupljuje čovjeka te vremenom od nas stvara trome osobe nesposobne za prihvaćanje kriza. Čovjek voli dobiti stvari na brzinu čineći grijeh, jer takve su "brze" stvari najčešće dostupne. Ali, Bog želi naš trud i znoj. Potrebno se upitati zašto Bog želi od nas da nosimo svoje križeve? Pritom ne smijemo osuđivati Boga i govoriti da smo nejednaki, jer i onaj najbogatiji ima svoj križ. Bog nas kroz patnje priprema za vječni život. Kroz patnje, molitvu, rad i iščekivanje stvaramo smisao.

Kada malo i nezrelo dijete od roditelja dobije igračku čim ju poželi, ono se kratko vrijeme igra s njom pa ju baci. I na taj način roditelji uništavaju djecu. Kada na primjer istu igračku dijete dobije nakon određenoga vremena provedenog u zalaganju u školi ili u kući, ta je igračka osim uloge izvrsnog pedagoškog sredstva motivacije

dobila smisao te će djetetu igranje s njom biti puno zanimljivije jer je i veći njezin značaj. Bog nas motivira kartom za raj i njegov put je jasan, ali mi koji smo u Crkvi prvi, trebamo ići tim putem kako bismo i drugima bili putokaz. Nažalost, unatoč tomu što svi znaju teške posljedice grijeha, mnogi bivaju zavedeni time da nešto mogu dobiti na brzinu jer

sotona nudi lijepe, primamljive, odmah dostupne stvari kako bi uništio smisao i značaj Božje prisutnosti. Osim što grijeh razara mene koji ga činim, on je i interaktivan. To znači da grijeh, osim što ograničava djelovanje Božje ljubavi u meni, koči darivanje i primanje Ljubavi među mojim bližnjima. To je očito u svim nesuglasticama, sva-

đama, konfliktima i bolima u kojima ne dopuštamo Bogu da se u nama nastani. A Bog je jedini koji snagom svoje ljubavi liječi i zacjeljuje sve rane. Što učiniti? Početi ispravljati, najprije samoga sebe a onda, uz traženje Božje pomoći, ukazati drugomu na ono što nije dobro. Potrebno je širiti pozitivnost i svijet će izgledati ljepše. Smijeh je potreban. Osim što po-

kreće sve mišiće na licu, smijeh je dobar borac protiv stresa i ukočenosti, on u nama i drugima izaziva dobre emocije, a što je najbolje, jako je zarazan.

Kada bismo, dakle, imali priliku uprijeti prstom u odgovorne za razne krize, našli bismo se u sobi ogledala jer ne upiremo prst u čovjeka budući da je svaki čovjek jednako vrijedan i Bog nas sve jednako voli, već u grijeh koji je često i naš osobni grijeh. Teško je mijenjati cijeli svijet. Najlakše je i najpotrebnije promijeniti sebe. Potrudimo se u novoj godini popraviti ono što se s naše strane može popraviti i širiti ljubav, a ono što je čovjeku nemoguće ispraviti, ondje gdje je čovjek ograničen, tamo će nam Bog pomoći. Zaključak: Bog je ljubav i tko ostaje u Ljubavi, u Bogu ostaje i Bog u njemu.

**I u najcrnjoj tami
svjetli svjetlo Kristovo,
nemojmo to zaboraviti...**

je to i najlakše. Ljudi čine grijeh iako znaju da su plodovi Ljubavi puno ljepši, ali je potrebno prijeći određen put i pomučiti se za njih. Koliko je grijeh lijepo upakiran? Ako prije odluke ili čina kojega ćemo donijeti ne pitamo Boga za savjet, onda to, osim što ukazuje na to da nismo izgradili odnos s Bogom, znači da možda idemo na mjesta koja otvaraju prilike za grešne prigode. Grijeh je često upakiran primamljivo i bezopasno. Uzmimo za primjer jogu i bioenergiju. Lijepe su jer čovjeku obećavaju iscjeljenje, a kao gratis dobivate nekakav duševni mir. Zbog nedostatka Boga, ljudi na kraju padaju u teška psihička stanja, a jedno od najtežih stanja je i depresija koja je posljedica nedostatka smisla. Kakav je to mir bez ikakvoga napora da bi se on i ostvario? Isto onako kako malomu djetetu roditelji na njegov mig daju igračke, tako nam

Kapitalna bibliografija franjevačkih knjižnica

Vatroslav Frkin i Miljenko Holzleitner: *Bibliografija knjiga hrvatskih autora u knjižnicama Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda, 1495.–1850.*, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti i Hrvatska franjevačka provincija sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, 2008., str. 538

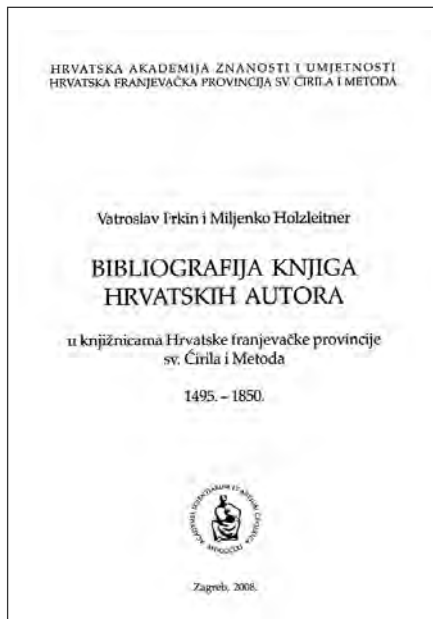
Koncem prošle godine u Zagrebu je objavljeno i ubrzo javnosti predstavljeno izuzetno vrijedno bibliografsko djelo o franjevačkoj kulturnoj baštini. Autori su dvojica franjevačkih redovnika – Vatroslav Frkin i pok. Miljenko Holzleitner, koji je jedno vrijeme bio na službi i u subotičkom samostanu. Objavljujući djelo koje donosi popis jednoga dijela njihova bogatoga povijesnoga nasljeđa u Hrvata, nakladnici su, čini se, na najbolji način izišli u susret velikoj obljetnici franjevacu koja svuda u svijetu počima ove godine – slavi se, naime, 800 godina od osnutka Reda male braće.

Bibliografija franjevaštva u Hrvata

Predgovor ovoj, po mnogo čemu, kapitalnoj knjizi potpisuju akademici Josip Bratulić i Stjepan Damjanović, dok je uvodno slovo pod naslovom “Dragocjeno blago franjevačkih knjižnica Gornje Hrvatske” napisao jedan od najpoznatijih povjesničara franjevačke prisutnosti u Hrvata dr. sc. fra Emanuel Hoško. Iznijevši ukratko povijest, način nastanka knjižnica pri franjevačkim samostanima te njihove glavne komparativne značajke, Hoško zaključuje kako su “u njima skupljene prije svega knjige koje su koristili nastavnici filozofskih učilišta i bogoslovnih škola (...). Naravno, nije riječ samo o priručnicima, već o širokom rasponu filozofske i teološke literature” (str. 25).

Već iz samoga naslova ove bibliografije posve je razvidno da su u njoj obrađene i uvrštene knjige prema sljedećim kriterijima. *Prvo*, autor zabilježena djela je morao biti Hrvat, bez obzira na moguću svjetonazorsku ili redovničku afilijaciju. To znači da bibliografija donosi i knjige isusovaca (npr. Bartol Kašić), pavlina (npr. Ivan Belostenec), ali i laika (npr. Dominika Ignjata Martinovića, nakon što je napustio franjevački red). *Drugo*, zabilježena knjiga se mora nalaziti u posjedu neke samostanske knjižnice na teritoriju današnje Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda, bez obzira na mjesto izdanja, tako da zatičemo brojna djela objavljena i/ili tiskana drugdje, npr. u Budimu, negdašnjem kulturnom središtu Hrvata ne samo iz ugarskoga

Podunavlja. I *treći* kriterij za uvrštenje bio je vremenski – knjiga je morala nastati u razdoblju od 1495. pa do 1850. Pri tomu je posljednja godina vjerojatno uzeta kao godina kada u Hrvatskoj počinje zaživljavati moderno građansko društvo, nastalo na temelju postrevolucionarnih i protufeudalnih reformi koje u Hrvatskoj poduzima ban Josip Jelačić, rođen u Petrovaradinu.

Važnost za mjesnu povijest

Ravnajući se dosljedno tim kriterijima, autori su zabilježili i obrađili ukupno 2305 različitih knjiških djela hrvatskih autora koja su nastajala u rasponu, nešto više, od četiri stotine godina. Osim cjelovita naslova, svaku bibliografsku jedinicu prate i osnovni podaci o knjizi (ime i prezime autora, mjesto tiskanja, godina i broj stranica) kao i franjevački samostan(i) u čijoj se knjižnici obrađena knjiga nalazi (Bjelovar, Cernik, Čakovec, Ilok, Karlovac, Klanjec, Kloštar Ivanić, Krapina, Koprivnica, Našice, Osijek, Požega, Samobor, Slavonski Brod, Šarengrad, Trsat, Varaždin, Virovitica, Vukovar i Zagreb). Same bibliografske jedinice poredane su abecednim redoslijedom prema naslovu djela, što u znatnome olakšava korištenje. Tomu je od pomoći i abecedno poredano “Kazalo autora i anonimnih publikacija”, objavljeno na kraju knjige (str. 501–537).

Ovo djelo, osim neupitnoga značaja za hrvatsko franjevaštvo i kulturu u cjelini, od velike je važnosti i za mjesnu povijest ovdašnjih Hrvata. Ponajprije stoga što su u ovoj bibliografiji zabilježena i djela Hrvata koji su rođeni ili su svojim radom vezani za negdašnje ugarsko Podunavlje. Naime, na taj način su

postali sastavni dio naše regionalne kulturne povijesti, napose one koja traje od konca XVII. i tijekom XVIII. stoljeća, u kojoj su “fratri” imali odlučujuću ulogu ne samo u oblasti crkvenoga života, prosvjete, filozofije i teoloških znanosti, nego i u nabožnoj književnosti (molitvenici, pjesmarice, propovjednički kompendiji), zatim jezikoslovlju, povijesti, enciklopedistici, medicinske znanosti... Riječ je prije svega o djelima Lovre Bratulića, Grgura Čevapovića, Josipa Jakošića, Ignjata Dominika Martinovića, Emerika Pavića, Grgura Peštalića, Ladislava Spaica, Stjepana Vilova i dr., koji su također obrađeni u ovoj bibliografiji, čime se otvara mogućnost usporedbe s postojećim regionalnim bibliografijama i kritička valorizacija istih, prije svega djela Ivana Kujundžića i prinosna Ante Sekulića. Ujedno, i ovom bibliografijom, kao i “Bibliografijom franjevaca Bosne Srebrene”, Ante Slavka Kovačića (Sarajevo, 1991.), stvorene su temeljne pretpostavke da se, uz dakako i samostalni istraživački rad, pristupi izradi cjelovite regionalne bibliografije toga razdoblja ovdašnjih Hrvata.

Isključenost hrvatstva na Istoku

Jedini moment koji baca sjenu na gore iznijete pozitivne ocjene te korisnost za povijest Hrvata u Podunavlju ove bibliografije jest izostanak obrade knjižnica ove franjevačke redodržave s teritorija Vojvodine i Srbije. Naime, Hrvatskoj franjevačkoj provinciji sv. Ćirila i Metoda, koja je utemeljena 1900. i ima sjedište u Zagrebu, pripadaju samostani u Subotici, Baču, Novom Sadu i Zemunu, čije knjižnice nisu obuhvaćene.

Razlog zacijelo ne može biti u tomu da takvih knjiga u njima nema, napose u knjižnicama samostana u Baču i Subotici, već ga, strahujemo, treba tražiti u posljedici tendencija koje postoje u kulturnim krugovima u Republici Hrvatskoj, po čemu se ono *hrvatsko* isključivo razumijeva kao ono što postoji u Hrvatskoj. Do sada ovo, istina, nije bilo nastojanje Crkve u Hrvata, no ni ona očito nije imuna od toga. Pa ipak, valjalo bi vidjeti postoje li spremnosti ili dovoljni resursi ovdje, bilo unutar Crkve ili pak drugdje, da se ovaj nedostatak na neki način ispravi, kako bi se na najbolji način opovrgnuo često prisutan, gdjekad i istinit, argument o nedovoljno dostupnoj građi i nepristupačnosti kataloga i knjiga vojvođanskih Hrvata.

Tomislav Žigmanov

MALE MUDROSTI

Savršeno srce

Neki je mladić imao savršeno srce. Nije bilo ožiljaka ni zareza na njemu. Svi su se slagali da je njegovo srce najljepše. Mladić je bio jako ponosan i sve se više i glasnije hvalio svojim prelijepim srcem.

Iznenada se pojavio starac i rekao:

– Zašto tvoje srce nije tako lijepo kao moje?

Starčevo srce je snažno udaralo, ali je bilo puno ožiljaka. Na nekim su mjestima komadići bili premješteni a na druga stavljani, ali nisu potpuno odgovarali. A bilo je puno mjesta gdje su cijeli komadi nedostajali.

Ljudi su pogledavali starca s nepovjerenjem: kako može i pomisliti da mu je srce ljepše od mladićeva.

Mladić je pogledao u starčevo srce i nasmijao se.

– Mora da se šališ, rekao je.

– Usporedi svoje srce s mojim, moje je savršeno, a tvoje je prepuno ožiljaka.

– Vidiš, svaki ožiljak predstavlja osobu kojoj sam darovao ljubav – izvadio sam komadić srca i dao joj ga. Najčešće su i oni meni poklonili komadić svoga srca koji nije baš savršeno pristao na prazno mjesto u mojem. Kadikad sam poklonio komadić srca, a da nisam dobio drugi zauzvat. Tu su nastale velike praznine i udubljenja. Iako su otvorene praznine bolne, podsjećaju me na ljubav koju smo dijelili. I za te ljude gajim nadu da će se jednoga dana vratiti i ispuniti ih. Mladiću, vidiš li sada što je istinska ljepota?

Mladić je neko vrijeme uronio u misli. Prišao je starcu, posegnuo za svojim mladim, savršenim srcem i otrgnuo komadić te ga drhtavim rukama pružio starcu. Starac je prihvatio komadić mladićeva srca, odlomio komadić svoga i smjestio ga na ranu mladićeva srca. Mladić pogleda u svoje srce, ne više tako savršeno, ali ljepše nego ikada. (nepoznati autor)

za život:

SKUPA NAUČIMO – kako biti prijatelj

Bontončić za djecu u svakodnevnoj komunikaciji s “drugačijima”...

11. Ima djece koja teže nauče čitati i pisati, pa stalno čine iste pogreške. Ako imaš slobodnog vremena, čitaj s njima.

12. Djeca koja imaju epilepsiju uzimaju lijekove koji ih čine malo sporima. Ako vidiš da neko dijete nije stiglo nešto zapisati, ponudi mu svoje bilješke.

13. Kad kašlješ ili kišeš, stavi ruku na usta kako se i druga djeca ne bi zarazila.

14. Ako vidiš da se neko dijete ozlijedilo i krvari, pozovi u pomoć odraslu osobu.

15. Nemoj dirati tuđu krv, jer se neke zarazne bolesti prenose putem krvi.

16. Ako tvoj razred ili škola ide u posjet kazalištu u kojem nema posebnog ulaza za djecu u invalidskim kolicima, pozovi prijatelje i zajedno ih unesite.

protiv života:

STALNI STRES

Život bez stresa ne postoji. Stres nije bolest, ali je može uzrokovati. Da bi se uspješno zaštitio od stresa i izborio s njim, neophodno je da svaki čovjek zna...

Kada se živi *pod optimalnim stresnim uzrocima*, stres potiče normalan rast i razvoj ličnosti (emocionalni, intelektualni i dr). Međutim, teško i produženo djelovanje stresa dovodi do sloma mehanizama prilagođavanja s

moogućim narušavanjem zdravlja. Naziv stres potiče od engl. riječi “**Stress**” i opisuje simptome koji se javljaju kada smo pod suviše velikim pritiskom, naprezanjem, naporom, osobito u obiteljskom životu i na poslu.

ŠTO DOVODI DO STRESA? Svi uzroci koji ozbiljno ugrožavaju i remete ravnotežu organizma izazivaju stres. Njihovo porijeklo je biološke, psihološke i socijalne prirode. U češće uzroke stresa spadaju: gubitak ili smrt voljene osobe, loši međuljudski odnosi, neuposlenost, loša organizacija vremena, dosada, loše zdravstveno stanje, prezaposlenost i drugo.

MOGUĆE POSLJEDICE?

Istraživanja pokazuju da je čak 75% oboljenja povezano sa stresom. Posljedice stresa su: a) Duševni poremećaji izazvani i udruženi sa stresom i pogoršanje postojećih duševnih poremećaja; b) Psihosomatski poremećaji: povišen krvni tlak, srčani i moždani udar, sindrom kroničnog umora i nadraženog crijeva, poremećaji probave, gojaznost, migrena, infekcije, rak; autoimuna oboljenja, kod kojih imuni sustav napada stanice vlastitog organizma – reumatoidni artritis, neke vrste anemija, problemi s plodnošću (!) i c) Sociopatološke pojave: delikvencija, kriminal, samoubojstva i ubojstva, prostitucija, bolesti ovisnosti...

JEDINI PRAVI I TRAJNI LJJEK?

KOD ISUSA! “*Dođite k meni svi koji ste izmoredni i opterećeni i ja ću vas odmoriti.*” (Matej 11,28)

Bački nadpastiri u 17. i 18 stoljeću

I u ovom nastavku se nižu samo neki podaci o biskupima koji su imali jurisdikciju na području današnje Subotičke biskupije. Već spomenuti biskup Fra Mato Benlić u svojoj arhivskoj ostavštini spominje Suboticu kao utvrđenje u kojem "se usuđuju stanovati samo Turci". Kako je i Sombor imao tvrđavu, lako je pretpostaviti da su u gradu Somboru stanovali samo Turci. Kršćana je zacijelo bilo puno diljem Bačke, ali su oni stanovali po pustarama, po prigradskim naseljima, na salašima. Benlić je bio oronuli starac, kad je 1673. godine napisao svoj posljednji izvještaj rimskom Svetome zboru. U izvještaju spominje da je u Bačkoj imao 8479 krizmanika, te da je za 22 godine svoga biskupovanja zaređio 129 svećenika.

Beogradski biskup koji je boravio u Somboru

Biskup fra Mato Brnjaković iz Olova je od 1677. do 1707. godine vodio pastoralnu skrb za Bačku. Fra Mato je bio beogradski biskup, administrator Smedereva i apostolski vikar u mađarskim biskupijama pod Turcima. Glavni podaci o biskupima koji su obilazili mađarske krajeve, pa i područja današnje Hrvatske, nalaze se u Općem šematizmu Katoličke crkve u Jugoslaviji iz 1974. godine na 658. stranici. O biskupu Mateju Benliću i Matiji Brnjakoviću je pisao zaslužni subotički arhivar Gašpar Ulmer u *Subotičkoj Danici* za 1996. godinu na stranicama 215–218. Da su beogradski biskupi imali jurisdikciju u Bačkoj, vidi se i iz jednog pisma koje je otkrio subotički arhivist László Magyar. Isti je arhivist pronašao izvornu odluku (dekret) biskupa Brnjakovića iz 1680. godine. Tu je svoju odluku biskup Brnjaković potpisao 12. siječnja 1680. godine u Somboru. Na osnovu te činjenice se može zaključiti da je u Somboru ili postojao mali franjevački samostan, ili da se biskup Brnjaković zadržao u Somboru zato što je tamo bilo više katolika nego u drugim bačkim mjestima. Spomenutom je odlukom biskup Brnjaković imenovao franjevca Tomu Vojnića župnikom u Ludošu (Šupljaku). Iz toga se dokumenta također da zaključiti da je Vojnića, pa tako i drugih Hrvata, bilo u subotičkom kraju i 1660-tih godina.

Jednako tako nema sumnje da je Hrvata bilo i u Somboru, gdje je biskup Brnjaković potpisao svoju odluku o imenovanju župnika Vojnića.

Martin Borković kalačko-bački nadbiskup od 1686. do 1687.

Premda su 1686. godine Turci protjerani iz Bačke, a te je godine 26. prosinca u Beču potpisanim dokumentom kralj Leopold imenovao zagrebačkog biskupa Martina Borkovića, slavnog hrvatskog pavlina i obnovitelja bistričkog svetišta Majke Božje, kalačko-bačkim nadbiskupom, povjesničari su mišljenja, da tada 90-godišnji starac nije mogao doći u Kalaču. Mi ga se ipak ponosno spominjemo. Na stolici kalačkih i bačkih nadbiskupa je stolovao i taj velikan hrvatske povijesti. Martin Borković je rođen 1597. u Domagoviću kraj Jastrebarskog, a umro je u Zagrebu 31. listopada 1687. godine kao kalačko-bački nadbiskup.

Borkovićeви nasljednici

Nasljednik nadbiskupa Borkovića je bio nadbiskup **Leopold Kolonić** (Kollonich) od 1688. godine. Umro je u Beču 1707. godine. Sljedeći nadbiskup je bio pavlin **Pál Széchényi** koji je nakon teške u duge bolesti umro u Požunu (Bratislavi) 1710. godine. Bogoslovlje je studirao u slovačkoj Trnavi, a boravio je i u rimskom Njemačko-mađarskom zavodu. Obavljao je i dužnost bačkog velikog župana. I nadbiskup Széchényi je bio spriječen da se nastani u Kalači ili Baču.

Nadbiskup kardinal **Imre Csáky od Keresztszega** (od 1710. – 1732.) je naslijedio nadbiskupa Pála. On se prvi poslije Turaka nastanio u Kalači. No, i on je, kao i njegovi predhodnici, više boravio izvan svoje nadbiskupije – u Velikom Varadinu (Nagyvárad, Oradea). Premda su u Bačkoj i prije nadbiskupa Csákyja djelovali franjevci, koji su upravljali župama, ipak je nadbiskup Csáky bio prvi kalački i bački nad-

biskup koji je pravno ustanovio već postojeće župe. Među 15 župa koje je on osnovao u Bačkoj spominju se Baja, Bač, Bački Monoštor, Novi Sad, Subotica, Santovo, Sonta i Sombor. U svom svečanom pismu subotičkim franjevcima spominje da subotičku župu u tom trenutku vode već četrdeset godina franjevci mađarske franjevačke redodržave Presvetog Otkupitelja. Tako su i somborsku župu već dugi niz desetljeća vodili hrvatski franjevci iz Bosne. Nadbiskup Imre Csáky je umro 28. kolovoza 1732. godine.

O nadbiskupu Martinu Borkoviću, Leopoldu Koloniću, Pavlu Széchényiju i kardinalu Csákyju piše kalački kanonik István Katona u svome djelu *Povijest kalačke nadbiskupske crkve*, čiji je prijevod na mađarski jezik objavljen 2001. godine u Kalači.

Sljedeći nadbiskup je bio grof **Gabrijel Patačić od Zajezde** (1733. – 1745.). Nadbiskup Patačić je studirao u Trnavi, u današnjoj Slovačkoj, a kao bogoslov i on je boravio u rimskom Njemačko-mađarskom zavodu. Po završetku studija, 1722. godine ga je zagrebački biskup Juraj Branjug imenovao varaždinskim župnikom, a 1724. godine je imenovan zagrebačkim kanonikom. Godine 1729. Karlo VI. ga je imenovao srijemskim biskupom. Za biskupa je posvećen 1731. godine. Već 6. veljače 1733. godine imenovan je kalačko-bačkim nadbiskupom. Za svoju prvotnu zadaću je držao obrazovanje svjetovnih svećenika. Kalačko je bogoslovno sjemenište započelo s osam bogoslova. Njegova je zasluga osnutak sljedećih 12 župa, od kojih su danas na području Subotičke biskupije Apatin i današnje Bačko Novo Selo. Nije mu pošlo za rukom osnivanje župe u Plavni, Futogu ni u Kolutu.

Piše: dr. Andrija Kopilović

Pavao apostol jedinstva

Godina je apostola Pavla. Ovaj mjesec je Molitvena osmina za jedinstvo kršćana. Ima li posebno značenje ta Osmina u ovoj godini?
N. Š., Novi Sad

Istini za volju, ovo pitanje uvijek ima smisla jer se svake godine događa molitva za jedinstvo kršćana koja je trajno poslanje Crkve. Također znamo da je apostol Pavao na poseban način apostol jedinstva u smislu njegova nauka o Crkvi u kojem je Crkva mistično Tijelo Kristovo a mi smo udovi jedni drugoga, te se stoga dobro podsjetiti toga nauka i moliti žarče u ovoj godini. U ovom odgovoru dobro su mi poslužile misli Jurgena Moltmana, pobornika Molitvene osmine. "Obraćanje srca i svetost života, zajedno s privatnim i javnim molitvama za jedinstvo kršćana, valja smatrati dušom svega ekumenskog pokreta. To se s pravom može zvati *duhovnim ekumenizmom*." Tim riječima Drugoga vatikanskog sabora – koje kasnije doslovce preuzima "Ekumenski direktorij" (I. dio, 21) – javno je potvrđen i službeno preporučeni duhovni stil ekumenskog rada (tzv. duhovni ekumenizam). Izriječno je u taj kontekst unesena zamisao moljenja za jedinstvo. Kako moliti za postignuće jedinstva? Kako to moljenje drugima motivirati i obrazložiti? Zbližavanje i

ma, iskreno trude da žive "kao Isus Krist", ako svoje gledanje stalno mijenjaju da više odgovara njegovu, ako ulažu napora da idu njegovim putem, oni su već zajedno u kršćanski bitnom nastojanju: biti u onome gdje je Krist. Prema tome, tim poimanjem ekumenskog rada samo se potvrđuje osnovni ton kršćanskog življenja. Izrazita mu je značajka ta da se svjesno usmjeruje u pravcu zbližavanja odvojenih kršćana i Crkava. Ta iznutrašnja svijest težnji za istim u Kristovu Duhu "duša" je ekumenskog pokreta ili njegovo srce, "srce ljubavi i molitve" (Y. Congar).

osjećaju kajanja za ono što jest, tj. za sablazan rastavljenosti kršćana, i odmah zatim u zazivanju čuda ponovnog ujedinjenja, čuda – jer to što želimo samo Bog može proizvesti obraćajući nas sve k sebi.

U čemu je dakle bit molitve za jedinstvo? U tome da svatko u osobnoj vjernosti Bogu ide do dna te odatle, iz jezgre svog bića, zazove od njega dar jedinstva, "koje bude Bog htio i sredstvima kojima ga bude on htio". U tom zaokretu, što se događa kad od sagledavanja bezizlaznosti i sablazni razjedinjenosti vjernik prijeđe k vjerovanju i

Osmina ima trajni smisao. Ona je postala čak postulat našega hoda u vjeri. Prilika je to za duhovnu obnovu. U godini apostola Pavla – u našoj biskupiji – hodat ćemo upravo Pavlovskim putem u molitvi, razmatrajući one tekstove koje je on u svojim poslanicama ostavio kao baštinu vjere, a temeljna poruka mu je: Krist nije podijeljen.

Začetnik i neumorni pregalac takve zamisli ekumenskog djela bio je francuski svećenik Abbe Paul Couturier (1881–1953), koji je svoju darovitost i neumornu energiju posvetio povezivanju duhova raznih kršćanskih zajednica, s katoličke i s nekatoličke strane na Zapadu. Po priznanju mnogih, on je uspio Molitvenu osminu (18. do 25. siječnja), kojoj je s katoličke strane prijetilo da ostane tek molitva katolika za "povratak" onih drugih, preobra-

očekivanju novog jedinstva (ma koliko to ljudski izgledalo nemoguće), tu je prvi korak ponovnog jedinstva, jer "Bog je gospodar i nemogućega", a moleći mi vjerujemo da njemu "ništa nije nemoguće", pa ni jedinstvo Crkava. "Ekumenizam počinje patnjom koja se bratski snosi zajedno podno križa. Tu se sama od sebe razotkriva povoljna strana ekumenizma kao i bratskoga skupnog nošenja vlastitih tereta. Sve što imamo, duhovno i materijalno, ne posjedujemo više kao svoje, nego zajednički, a to znači jedni za druge. Što se više približavamo križu, to se većma međusobno zblizujemo... Tu se kršćani priznaju braćom u siromaštvu i krivnji ... Pod križem smo svi praznih ruku; pod križem nema prebrojavanja tko je katolik, tko protestant, tko pravoslavac; pod križem bezbožni se opravdavaju, neprijatelji pomiruju, siromasi obogaćuju a strašljivci ispunjavu nadom."

Pod križem smo svi praznih ruku; pod križem nema prebrojavanja tko je katolik, tko protestant, tko pravoslavac; pod križem bezbožni se opravdavaju, neprijatelji pomiruju, siromasi obogaćuju a strašljivci ispunjavu nadom.

ponovno sjedinjenje kršćana može se pojmiti različito: na razini velikih zajednica ili u bazi, među pojedinim vjernicima i manjim skupinama, preko službenih ustanova i predstavnika ili nastojanjem i pothvatima pojedinaca, i slično. Duhovni ekumenizam vidi da je jedinstvo poglavito moguće, dapače isključivo moguće, putem unutarnjeg mijenjanja osobnih stavova, tj. "obraćenjem srca" i življenom "svetošću". Ako se dvojica ili više njih, makar pripadali izvanjski različitim crkvenim zajednica-

ziti u Tjedan općeg moljenja za jedinstvo kršćana. Stavio je u prvi plan potrebu obraćenja srca, tj. napor svakoga vjernika da teži za svetošću putem vjernosti u poznavanju Krista kojega (već) ima u svojoj Crkvi. Pisao je: "Zadatak je svih kršćana da poduzmu bratsko i sveto natjecanje u poniznoj i skrušenoj molitvi, u produbljanju unutrašnjeg života" (rasprava 1941). Budući da nije gradio na iluzijama, već je htio biti realist, tvrdio je da se obraćenje i temeljni napor mora ogledati u

Kako vidite, ova Osmina ima trajni smisao. Ona je postala čak postulat našega hoda u vjeri. Prilika je to za duhovnu obnovu. U godini apostola Pavla – u našoj biskupiji – hodat ćemo upravo Pavlovskim putem u molitvi, razmatrajući one tekstove koje je on u svojim poslanicama ostavio kao baštinu vjere, a temeljna poruka mu je: Krist nije podijeljen.

Da budu kao jedno u tvojoj ruci

I dođe mi riječ Jahvina: Sine čovječi, uzmi drvo i napiši na njemu: "Juda i sinovi Izraelovi, njegovi saveznici!" Onda uzmi drugo drvo i napiši na njemu: "Josip – Ja se drvo Efrajimovo – i sav dom Izraelov, njegov saveznik." I sastavi ih u jedno drvo da budu kao jedno u tvojoj ruci! A kad te sinovi tvog naroda zapitaju: "Hoćeš li nam objasniti što to znači?" – reci im: "Ovako govori Jahve Gospod: Evo, uzet ću drvo Josipovo, što je u ruci Efrajimovoj, drvo Josipovo i Izraelovih plemena, njegovih saveznika, i sastavit ću ga s drvetom Judinim te ću od njih načiniti jedno; oba će biti jedno u mojoj ruci." Oba drveta na koja to napišeš neka ti budu u ruci, njima naočigled. /.../ Izbavit ću ih od svih njihovih nevjera kojima zgriješiše i očistit ću ih, i oni će biti moj narod, a ja njihov Bog. /.../ I kad Svetište moje bude zauvijek među njima, znat će svi narodi da sam ja Jahve, koji posvećujem Izraela. (Ez 37,15-28)

Svjetska Molitvena osmina 2009. godine temelji se na iskustvu Crkava u Koreji. Suočene s problemom podijeljenosti u svojoj zemlji potražile su nadahnuće u proroku Ezekielu, koji je također živio u tragično podijeljenoj naciji i čeznuo za jedinstvom svog naroda.

Prema Ezekielovu viđenju, podjela Izabranog naroda odražavala je njegovu grešnost i otuđenost od Boga, ali i bila posljedicom toga. Bog je taj koji ujedinjuje svoj narod čisteći ih, obnavljajući i oslobađajući ih od njihovih podjela. Za Ezekielu ovo jedinstvo nije samo združivanje prethodno rastavljenih skupina nego novo stvaranje, rođenje jednog naroda koji treba biti znakom nade drugim narodima i cijelom svijetu.

Stoga su za ovogodišnju Molitvenu osminu predložene sljedeće biblijske teme: jedinstvo kao Božji naum za njegov narod, jedinstvo kao Božji dar koji zahtijeva obraćenje i obnovu, jedinstvo kao novo stvaranje i nada da će Božji narod tek postati jedno.

Jednako kao što se u Ezekielovom svijetu vidi raširenost grešnosti naroda okaljanog idolatrijom i prijestupima, tako se danas vidi grešnost razjedinjenog kršćanstva, koja je velika sablazan

za svijet. Citajući ovaj Ezekielov tekst mi kršćani možemo promišljati kako ga primjeniti na vlastitu situaciju podijeljenosti. Bog je taj koji obnavlja jedinstvo, izmiruje narode i stvara novu situaciju. Uloga ujedinjenog i pročišćenog Izraela, Izraela kojem je oprošteno, postaje znakom nade za čitavi svijet.

U Ezekielovu proročtvu mi kršćani možemo vidjeti ono što nam je Krist donio: novi život po pobjedi nad smrću. Od dva komada drveta koja tvore njegov križ, Isus nas pomiruje s Bogom i na taj način svijet biva prožet novom nadom. U Kristovim raširenim rukama mi postajemo jedno, jer nas sve on danonice privlači k sebi na križ.

Početak Molitvene osmine u Pravoslavnoj crkvi u Subotici

Izvirući iz središnjeg teksta uzeo iz Ezekielu, naša razmatranja tijekom osam dana svjetske Molitvene osmine za jedinstvo kršćana, vode nas većoj svijesti o tome da jedinstvo Crkve pridonosi također i obnovi zajedništva čitavog čovječanstva. S tom sviješću dolazi i velika odgovornost: svi koji ispovijedamo Krista Gospodinom trebali bismo nastojati da se ispuni njegova molitva "da svi budu jedno da svijet uzvjeruje" (Iv 17,21).

Upravo stoga, ove godine u Molitvenoj osmini, prvoga dana promišljamo o jedinstvu kršćana. Razmatrajući naše podjele u nauku i sablažnjivu povijest razdora među kršćanima, molimo da nam Bog, koji u svojim rukama oblikuje naše jedinstvo usred raznolikosti, udijeli pomirenje i jedinstvo. Zato smo pozvani moliti za situacije u našem svijetu u kojima je potrebno pomirenje, posebno pozorni na ulogu koju će jedinstvo kršćana imati u ostvarivanju tog pomirenja.

Drugi dan Crkve mole za prevladavanje i svršetak ratova i nasilja. Molimo da kao učenici "Kneza mira", mi kršćani usred sukoba možemo donositi pomirenje ukorijenjeno u nadi.

Treći dan razmatramo o nejednakosti između bogatih i siromašnih. Naš odnos prema novcu i naš stav prema siromasima mjerilo su naših života kao učenika Isusovih. On je došao da nas oslobodi i donese radosnu vijesti ubogima, oslobođenje suznjima i pravdu za sve.

Namjera **četvrtog dana** je moliti da mi kršćani spoznamo kako samo zajedno možemo zaštititi divote stvaranja koje nam je Bog povjerio.

Peti dan molimo za prestanak predrasuda i diskriminacije koje obilježavaju današnje društvo. Priznavajući da naše dostojanstvo dolazi od Boga, naše kršćansko jedinstvo svjedoči o jedinstvu onoga koji stvara svakoga od nas kao jedinstveno biće Božje ljubavi. Kraljevstvo koje smo pozvani izgrađivati kraljevstvo je pravde i ljubavi u kojem se poštuje različitost, jer u Kristu smo svi jedno.

Šesti dan se u molitvi spominjemo svih koji trpe i onih koji im služe. Psalmi nam pomažu shvatiti da jezik kojim se Gospodinu vapi u boli može biti izrazom dubokog i vjernog odnosa s Bogom. Milosrdni odgovor kršćana na neprilike onih koji trpe znak je kraljevstva Božjega. Kršćanske Crkve zajedno mogu učiniti mnogo kako bi se bolesnima pribavila potrebna podrška, kako materijalna tako i duhovna.

Sedmoga dana, suočeni s pluralizmom molimo za jedinstvo u Bogu. Bez toga jedinstva bit će teško izgraditi kraljevstvo mira svih ljudi dobre volje.

Naše molitvene nakane **osmoga dana** vraćaju se onamo odakle smo započeli osmodnevni hod, jer molimo da duh Blaženstava nadvlada duh svijeta. Kršćane nosi nada da se sve obnavlja u novom redu koji je ustanovio Krist. To nas osposobljava da budemo donositelji mira i pomirenja usred ratova, siromaštva, diskriminacije i drugih okolnosti u kojima tolika naša braća i sestre trpe, a stvorenje jeca.

/Prema: Jure Zečević, *Da budu kao jedno u Tvojoj ruci*, KS, Zagreb 2008./

Zahvaljujemo našim darovateljima

Oprema za kupatila
kolpa-san®

Novi Beograd: Tošin bunar 224a, 011 260 99 20, Beograd: Bulevar Kralja Aleksandra 402, 011 240 73 71
Beograd: Zrenjaninski put 1, 011 20 85 460, Novi Sad: Rumenački put 11, 021 518 091
Zrenjanin: Vojvode Petra Bojovića 2, 023 581 590, Subotica: Banijska 2, 024 547 886

KAMENORESCI
Beogradski put 224a

SVE OD KAMENA
NOVA KAMENOREZAČKA RADNJA
NAJVEĆI IZBOR-NAJPOVOLJNIJE CENE

EV-PRO d.o.o.
SUBOTICA BEOGRADSKI PUT 72
TEL. 024/671-500
063/501-542

- veliki izbor granita i mermera u bojama
- izrada nadgrobničkih spomenika od prirodnog i veštačkog kamena
- izrada enterijera po zahtevu kupca od svih vrsta uvoznog kamena
- usluga rezanja i obrade kamena
- izrada stepenica, prozorskih klupica, stolova i
- sve što zamislite

**POVOLJNO SA GARANCIJOM
MOGUĆE ODLOŽENO PLAĆANJE**

Zahvaljujemo našim darovateljima

RENAULT

NAŠ SERVIS - VAŠA SIGURNOST

Ovlašteni Renault servis je svakako najbolji izbor za Vaš automobil. A razlozi su:

- kvaliteta koju nudimo
- garancija od 12 mjeseci na rezervne dijelove i popravku
- sigurnost
- osposobljenost, opremljenost i profesionalnost naših majstora

Dobrodošli!

AC VIDA KOVIĆ

Subotica, Braće Radića 53, tel. 024 553-567, 551-124

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

Kafana - "Duka"

Subotica,
Preradovićeva 4
(u Bunjevačkom kolu)
Tel: (024) 555-738

Organizira:

- svadbe,
- rođendanska slavlja,
- bankete i dr.

Svakog dana: MENI RUČKOVI

Posebno se preporučamo za
organiziranje "Poduša"

Radno vrijeme: od 12 - 22
nedjeljom zatvoreno

Vremena su teška. Svaka je pomoć dobro došla.
Unaprijed hvala svakom darovatelju.

Svake treće nedjelje u mjesecu
novi broj "Zvonika"

SALAŠ
ZEMLJORADNIČKA ZADRUGA

Tel: (024) 566 - 577

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net

POLIKLINIKA

24000 Subotica, Jo Lajoša 4a
tel: 024 / 520-698

Radno vrijeme
radnim danom: od 9 do 19 sati
subotom: od 9 do 12 sati

H čitaonica
Hrvatska

**Čitajte tisak,
posudite knjige i
porazgovarajte
s prijateljima
u Hrvatskoj čitaonici**

Subotica, Ulica Bele Gabrića 21
srijeda, petak 10-14 sati
utorak, četvrtak 16-19 sati

Millennium
GSM Centar
Prodaja i SERVIS

Laptopovi i
Pentium
računari
najpovoljnije

AMD
hp

Mobilni
Gigaset
A-180

Panasonic
KX-TC445

Klima
uređaji

www.millenniumgsm.co.yu
Tel 024/ 551-353 Prvomajska 6.

ADSL Light (mjereni promet)
Brzina - Cijena* Paket sadrži
512/64 - 799 dinara
600 MB**
1024/128 - 1499 dinara
1000 MB**
1536/192 - 1999 dinara
2000 MB**

tel: 555-765

ADSL Flat (Neograničeni promet)
Brzina - Cijena*
512/64 - 1199 dinara
1024/128 - 1799 dinara
1536/192 - 2399 dinara

ADSL

www.tippnet.rs

TippNet
Subotica, Karadorđev put 2

*Cijene su bez PDV-a.
**U slučaju prekoračenja potrošnje, cijena dodatnih započelih 200MB je 120 dinara.

NAMA JE DOVOLJNO
DA ZNATE ZA NAS...

FUNERO
PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

• Karadorđev put 2, SUBOTICA
Telefon (danonoćno): 024 / 55-44-33

**RASPORED
SAHRANA NA INTERNETU**

www.funero.co.rs
E-mail: funero@funero.co.rs

ONO ŠTO JE NEKAD BILO NEMOGUĆE SADA JE MOGUĆE!

U Subotici možete nabaviti:
misnice, štole, albe i rokete sve po mjeri;
košulje i birete, prvopričesnička
i ministrantska odijela;
svijećnjake, križeve za prvopričesnike
i krizmanike.

NOVO-NOVO

kaleži, tamjan i hostije

Sve informacije i narudžbe možete dobiti
u župnom uredu Palić
tel. 024/755-002

APZ pp. „Auto-Dan Z” d.o.o.
024/670-975 SUBOTICA, Beogradski put 29
024/55-44-25 Somborski put 11

prodaja skutera i bicikala sa
pomoćnim motorom marke

KEEWAY
PIAGGIO GILERA

SuboticaDanas.info
Informativne stranice
programa na hrvatskom jeziku

RADIO SUBOTICA
Radio Subotica
Szabadkai Radio

Kovač Dejan
MAJSTOR ZA IZRADU TRADICIONALNIH PAPUČA
PAPUČSKÉSZITÓ - MESTER

- BUNJEVAČKE - MAĐARSKÉ - ŠOKAČKE -

24000 Subotica,
ul. Dinka Šimunovića 10.
Tel.: 024/ 524-786,
Mob.: 064/ 14-62-103

ZANATSKA TRGOVINSKA RADNJA
Vi. Milica Pečerić, Trg žrtava fašizma 14
Mobilni: 064 201 56 12

Miss Exclusive

SVE VRSTE KROJAČKIH USLUGA
Radno vrijeme: Ponedjeljak - petak: 10 - 18
Subota: 9 - 13

HRVATSKI KULTURNI CENTAR
“BUNJEVAČKO KOLO”
Subotica,
Preradovićeva 4
Tel:
(024) 555-589

MONOLIT GRADNJA
Iršai Laslo

24000 SUBOTICA, Franje Kuhača 10, Tel.: 024/551-685
e-mail: monolit@tippnet.co.yu

IZVOĐENJE SVIH VRSTA GRAĐEVINSKIH, ZANATSKIH
I INSTALATERSKIH RADOVA. PROJEKTOVANJE I NADZOR

SZTR
JULIJA-OPTIKA
KULTURA NOŠENJA NAOČALA
VODITE RAČUNA O REZERVNIM NAOČALAMA!
24000 Subotica, Braće Radića 6
Telefon: 024/ 528-482

Radno vrijeme:
radnim danom:
9,30 do 12,00 i 17,00 do 19,00
subotom: 9,00 do 12,00

Prvi privatni i registrirani
dom za stara i nemoćna lica

“Sv. Katarina”
PALIĆ, Sutjeska 47
Tel. 024/603 640
Mob.: 063 577 350
064 122 87 55

U ugodnoj paličkoj pri-
rodi i zelenilu, u privatnoj
kući s lijepim dvorištem,
pružamo usluge, stručno i
odgovorno:

Čuvanje i njegu starih i nemoćnih
lica; usluge medicinskih sestara;
liječničke i specijalističke usluge;
njegu starih i nemoćnih lica na terenu
(i u vašoj kući).

**Neka Bog blagoslovi sve
koji radom služe
braći ljudima!**

Hirvivo
Katolikus hetilap
Ára: 12 éimár Ajándékcsomag
1. évf. 1. szám 2002. 05. 19.

Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo - Tel: (024) 883-040
Email: hirvivo@tothfalu.co.rs

STOMATOLOŠKA ORDINACIJA
“APOLONIA”

Radno vrijeme:
ponedjeljak,
srijeda i
petak
15 - 19 sati

utorak i
četvrtak
8 - 12 sati

subota
- po dogovoru

Igmanska 6, 24000 Subotica
mobitel: 063 533 318

CSALÁDI MAGAZIN
Hitélet

Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad
Tel: (024) 469-474
Email: agape@eunet.rs

**Slušajte
Radio Suboticu
program**
na hrvatskom jeziku
svaku večer od 18-21 sat
na frekvenciji 104,4 Mhz

Put Jovana Mikića 12
Tel: 024 55 22 00
Fax: 551-902

RADIO MARIJA
Tel: 021 4790-529; Email: rama@eunet.yu

90,7 Mhz FM - SUBOTICA
102,9 Mhz FM - NOVI SAD

www.suboticka-biskupija.info

URED HRVATSKOG NACIONALNOG VIJEĆA
Subotica, Preradovićeva 4
Tel: (024) 556-898 i 553-818

VELIKO PRELO

Dvorana sportova
31. 01. 2009.

DAN REDOVNIŠTVA

Biskupska misa
kod franjevacu,
ujedno početak devetnice
Gospi Lurdskoj
2. 02. 2009. u 17,30 sati

STEPINČEVO

Biskupska misa
kod subotičkih franjevaca
10. 02. 2009. u 17,30 sati

KNJIŽEVNO PRELO

i predstavljanje knjige
"MALI DIPLOMAT"

priređuje Hrvatska čitaonica
u Subotici
u HKC "Bunjevačko kolo"
u petak, 20. 02. 2009. u 19 sati

III. ŠKOLA ANIMATORA 2008./09.

Treći susret održat će se
od 27. veljače do 1. ožujka
2009. god.

Mjesto susreta:

župa Sv. Lovre u Sonti

Tema:

"Ljubav i zdrava spolnost"

Voditeljica:

Katarina Ralbovsky,

djelatnica Centra za duhovnu pomoć
Zagreb, čiji je utemeljitelj prof. dr.
Tomislav Ivančić

FESTIVAL HRVATSKIH DUHOVNIH PJESAMA "HOSANAFEST"

U organizaciji *Povjerenstva za pas-
toral mladih Subotičke biskupije* u prvu
nedjelju rujna održava se u Subotici
Festival hrvatskih duhovnih pjesama -
"Hosanafest". Festival je natjecateljskog
karaktera. U tu svrhu Organizacijski
odbor Festivala raspisuje

NATJEČAJ

za prijem skladbi
za Hosanafest

Natječaj je otvoren od 01. 02.
i traje do 01.04.

Podrobnije informacije o uvjetima
natječaja i prijavama potražite
na sljedećoj internetskoj stranici:
www.hosanafest.suboticka-biskupija.info.

Napomena: Autori slanjem skladbe
na natječaj jamče za njezinu originalnost,
te daju svoju suglasnost za izdavanje
skladbe na festivalskom CD-u. Naknad-
no utvrđivanje neoriginalnosti skladbe
povlači za sobom sankcije određene
pravilnikom "Hosanafesta". Prijavljene
skladbe ne mogu se povući, niti će biti
vraćene.

Rezultati natječaja bit će objavljeni
20. 04. 2008.

na internetskoj stranici
HosanaFesta,

a moći će se naći u i drugim medijima.

Izvođači čije skladbe Stručno po-
vjerentvo uvrsti u program Festivala,
trebaju studijsku snimku dotične sklad-
be, te njenu matricu dostaviti najkasnije
do 20. 06. u tekućoj godini.

Redoslijed nastupa na "Hosanafestu"
određuje festivalski Organizacijski odbor.

Radove slati ili dostaviti na adresu:

"HOSANAFEST "

Gajeva 2

24000 SUBOTICA, Vojvodina-Srbija

+381(0)25/482-496

ili na e-mail:

hosanafest@yahoo.com

Radosno očekujemo

Vaše sudjelovanje!

Organizacijski odbor "Hosanafesta"

ZVONIK

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje:

Rimokatolički župni ured
Sv. Roka, 24000 SUBOTICA
Beogradski put 52

Telefon: +381(0)24 554-896;
Fax: +381(0)24 551-036;

E-mail:

zvonik@tippnet.co.yu

Web: www.ZVONIK.org.yu

Uredništvo:

mr. Mirko Štefković
glavni i odgovorni urednik
Tel: +381(0)24 553 610

Željka Zelić
zamjenica glavnog
i odgovornog urednika

mr. Andrija Anišić
ročelnik Izdavačkog odjela
Instituta "Ivan Antunović"

mr. Ervin Čeliković
tehnički urednik

Katarina Čeliković
lektorica

Vedran Jegić
fotograf

Uredničko vijeće:

Stjepan Beretić
Ladislav Huska
Vesna Huska
Franjo Ivanković
dr. Andrija Kopilović
mr. Mato Miloš
Lazar Novaković
Jakob Pfeifer
s. Blaženka Rudić
Željko Šipek

Tisak:

Štamparija "PRINTEX",
Segedinski put 86, Subotica,
Tel.: 024/554-435

ISSN 1451-2149

Godišnja pretplata za "ZVONIK"

- Srbija 1600 dinara
- inozemstvo - 40 EURA
ili 300 kuna;
- avionom 60 EURA

Pretplatnici iz inozemstva i R.
Hrvatske uplate mogu poslati poš-
tanskom uputnicom ili čekom na
adresu i ime (ne na ime Zvonika):

Svjetlana Ivković
Adresa: Augusta Piazze 6
10000 Zagreb,
tel: +385 (0)1 301 34 68

Fotografije u ovom broju:
[Zvonik, Subotica.info](http://Zvonik.Subotica.info)

Božićni koncert zbora "Albe Vidaković"

Zbor i tamburaši

Solistica Antonija Piuković

Dobrotvorni koncert za zajednicu "Hosana"

Zahvala dobročiniteljima

Radost članova Zajednice

11. 12. C Novogodišnji Taizé susret

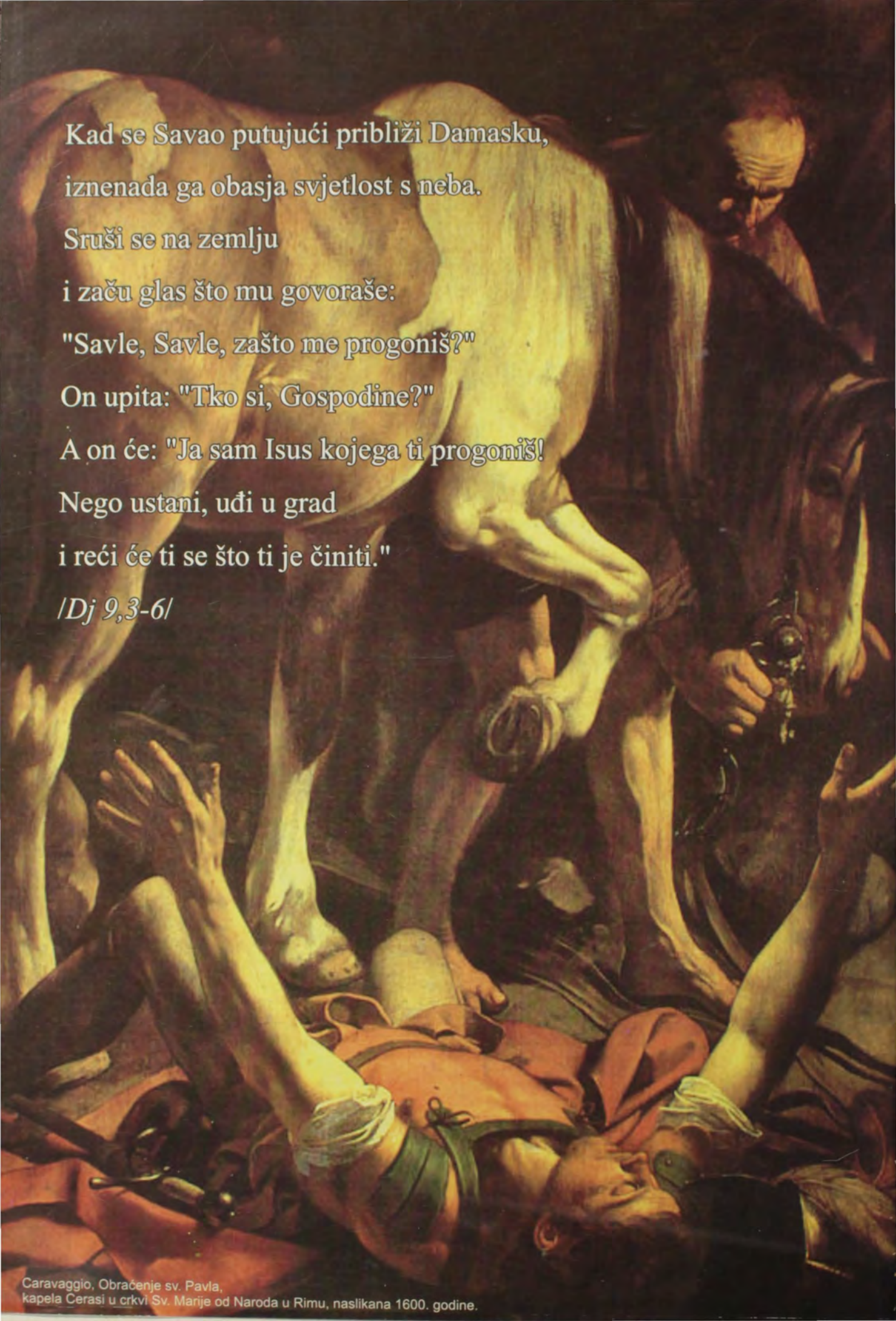
U molitvi s braćom

Naši mladi

Druženje uz sport vjeronučenika župe Isusova Uskrsnuća

The background of the page is a reproduction of the painting 'Conversion of St. Paul' by Michelangelo Merisi da Caravaggio. The painting depicts the apostle Paul lying on the ground, bound with ropes, after his dramatic conversion on the road to Damascus. He is surrounded by soldiers on horseback, one of whom is holding a sword over him. The scene is dramatically lit, with strong highlights and deep shadows, emphasizing the physical suffering and the divine light of the event.

Kad se Savao putujući približi Damasku,
iznenada ga obasja svjetlost s neba.

Sruši se na zemlju

i začu glas što mu govoraše:

"Savle, Savle, zašto me progoniš?"

On upita: "Tko si, Gospodine?"

A on će: "Ja sam Isus kojega ti progoniš!

Nego ustani, uđi u grad

i reći će ti se što ti je činiti."

/Dj 9,3-6/